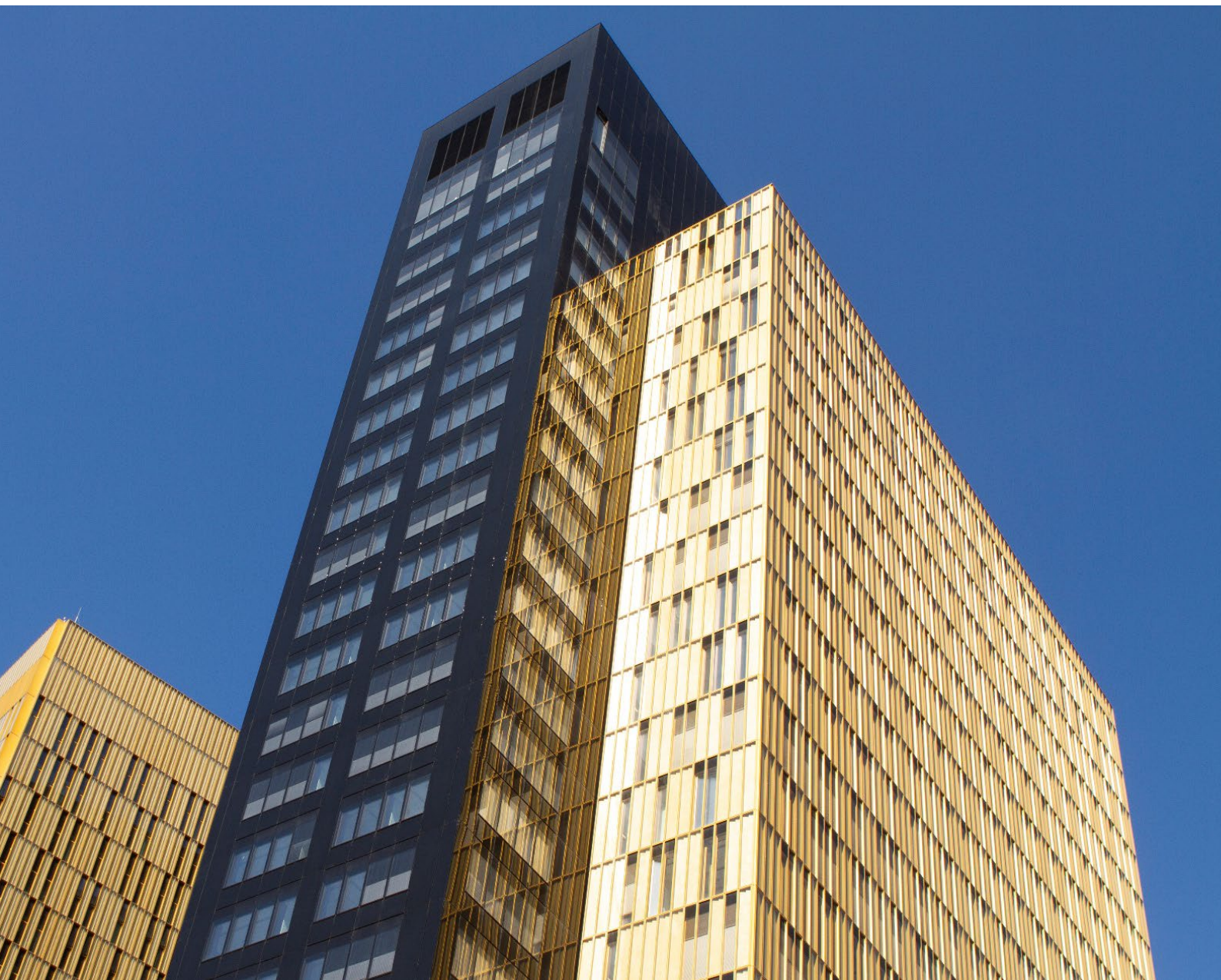

Θεματικό δελτίο Δίκαιο των σημάτων

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ.....	6
I. ΑΠΟΛΥΤΟΙ ΛΟΓΟΙ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗΣ.....	8
1. Γραφική παράσταση σημείου.....	8
2. Σήματα στερούμενα διακριτικού χαρακτήρα.....	12
3. Περιγραφικά σήματα.....	28
4. Σήματα που συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις τα οποία έχουν καταστεί συνήθη.....	42
5. Σημεία αποτελούμενα αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος.....	45
6. Σήματα αντίθετα προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη.....	49
7. Παραπλανητικά σήματα.....	53
8. Κακή πίστη του αιτούντος.....	58
9. Απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως.....	62
II. ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗΣ.....	69
1. Κίνδυνος σύγχυσης.....	69
2. Μη καταχωρισμένο σήμα που χρησιμοποιείται στις συναλλαγές.....	80
3. Σήμα που χάρει φήμης.....	83
III. ΆΛΛΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.....	89
1. Αποτελέσματα του σήματος.....	89
2. Ουσιαστική χρήση.....	100
3. Συλλογικό σήμα.....	116
4. Σήμα πιστοποίησης.....	118

Πρόλογος

Το σήμα είναι ένα σημείο που χρησιμοποιείται στο εμπόριο για τον προσδιορισμό προϊόντων ή υπηρεσιών. Ο κανονισμός (ΕΚ) 40/94¹ για το κοινοτικό σήμα θέσπισε ένα κοινοτικό καθεστώς σημάτων το οποίο παρέχει σε κάθε ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να αποκτήσει, σύμφωνα με ενιαία διαδικασία, ένα σήμα που προστατεύεται κατά τρόπο ενιαίο και παράγει τα αποτελέσματά του σε όλο το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σήμερα, το καθεστώς αυτό διέπεται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1001 για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης². Εξάλλου, η προστασία των σημάτων σε εθνικό επίπεδο στα κράτη μέλη της Ένωσης εναρμονίστηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2015/2436, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων³, με αποτέλεσμα να διευκολυνθεί η καταχώριση και η διαχείριση των σημάτων σε ολόκληρη την Ένωση.

Το δίκαιο των σημάτων αποτελεί επί του παρόντος, και μάλιστα εδώ και πολλά χρόνια, πηγή σημαντικών αντιδικιών για τα δικαιοδοτικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικά, παρατηρείται ότι, το 2024, το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο εξέδωσαν περισσότερες από 360 αποφάσεις στον τομέα αυτό, πράγμα που εξηγείται ιδίως από το γεγονός ότι, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο για την εξέταση των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO) και, αφετέρου, το Δικαστήριο εκδικάζει τις αιτήσεις αναιρέσεως που ασκούνται κατά των σχετικών αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου και αποφαίνεται επί των προδικαστικών ερωτημάτων που αφορούν την ερμηνεία της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2436. Επομένως, ο πολύ μεγάλος όγκος των ένδικων αυτών διαφορών δικαιολογεί πλήρως τη διάθεση εργαλείων όχι μόνο στο Δικαστήριο και στο Γενικό Δικαστήριο, αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο, τα οποία θα τους παρέχουν μια συνολική εικόνα της σημαντικότερης νομολογίας επί του θέματος. Αυτός είναι, πράγματι, ο στόχος του παρόντος θεματικού δελτίου.

Υπό το πρίσμα αυτό, το συγκεκριμένο δελτίο περιλαμβάνει τις περιλήψεις 50 αποφάσεων του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου που εκδόθηκαν μέχρι το τέλος του 2025 και αφορούν το δίκαιο των σημάτων. Αυτή η επιλογή νομολογίας πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της στενής συνεργασίας που αναπτύχθηκε μεταξύ του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) κατά τη διάρκεια του 2023. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό, η Διεύθυνση Έρευνας και Τεκμηρίωσης κλήθηκε να επιλέξει τις σημαντικότερες

¹ Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1).

³ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2436 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2015, L 336, σ. 1).

αποφάσεις του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας, προκειμένου να τροφοδοτήσει τη βάση δεδομένων του ΠΟΔΙ και να θέσει έτσι στη διάθεση του κοινού, στον ιστότοπο του εν λόγω οργανισμού, την κύρια νομολογία σχετικά με το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα αυτό. Η επιλογή που πραγματοποιήθηκε για τον σκοπό αυτό συμπληρώθηκε με τις σημαντικότερες αποφάσεις που εκδόθηκαν επί του θέματος κατά τα έτη 2024 και 2025.

Κατάλογος των σχετικών πράξεων

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1).

Κανονισμός (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα σχέδια και υποδείγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2002, L 3, σ. 1), ως είχε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2822 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2024 (ΕΕ L 2024/2822).

Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της ΕΕ (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1).

Κανονισμός (ΕΕ) 528/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων (ΕΕ 2012, L 167, σ. 1).

Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2424 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 207/2009 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2868/95 της Επιτροπής περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 40/94 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2869/95 της Επιτροπής σχετικά με τα πληρωτέα προς το Γραφείο Εναρμόνισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς τέλη (ΕΕ 2015, L 341, σ. 21).

Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1).

Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2018/625 της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2018, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και για την κατάργηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2017/1430 (ΕΕ 2018, L 104, σ. 1).

ΟΔΗΓΙΕΣ

Οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Σεπτεμβρίου 1984, για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση (ΕΕ 1984, L 250, σ. 17), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 1997 (ΕΕ 1997, L 290, σ. 18).

Πρώτη οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1).

Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 178, σ. 1).

Οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2008, L 299, σ. 25).

Οδηγία (ΕΕ) 2015/2436 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2015, L 336, σ. 1).

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Διακανονισμός της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί.

Σύμβαση των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η οποία υπογράφηκε στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1883, αναθεωρήθηκε για τελευταία φορά στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 και τροποποιήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1979 (*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 828, αριθ. 11851, σ. 305).

I. Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου της αίτησης καταχώρισης

1. Γραφική παράσταση σημείου

Απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2003, *Shield Mark*, C-283/01, [EU:C:2003:641](#)

«Σήματα – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Άρθρο 2 – Σημεία δυνάμενα να αποτελέσουν σήμα – Σημεία για τα οποία είναι δυνατή η γραφική παράσταση – Ηχητικά σημεία – Μουσική σημειογραφία – Γραπτή περιγραφή – Ονοματοποιία»

Η *Shield Mark* είναι δικαιούχος δεκατεσσάρων σημάτων καταχωρισθέντων στο Γραφείο Σημάτων Μπενελούξ για διάφορα προϊόντα ⁴, εκ των οποίων έντεκα συνίστανται στις εννέα πρώτες νότες της μουσικής σύνθεσης «Für Elise» του L. van Beethoven και τα υπόλοιπα τρία σε ηχομημητική λέξη μιμούμενη τη φωνή ενός κόκκορα.

Κατά τη διάρκεια διαφημιστικής εκστρατείας που άρχισε το 1995, ο J. Kist, ο οποίος παρείχε συμβουλές επί θεμάτων επικοινωνίας, χρησιμοποίησε μια μελωδία αποτελούμενη από τα πρώτα εννέα φθογγόσημα του «Für Elise» και πώλησε ένα πρόγραμμα για υπολογιστές κατά την έναρξη του οποίου ακουγόταν η φωνή ενός κόκκορα. Η *Shield Mark* άσκησε, επομένως, αγωγή για απομίμηση σήματος και για αθέμιτο ανταγωνισμό κατά του J. Kist. Η αγωγή αυτή έγινε εν μέρει δεκτή σε πρώτο βαθμό, κατά το μέρος που βασιζόταν στο δίκαιο περί αστικής ευθύνης. Αντιθέτως, απορρίφθηκε κατά το μέρος που βασιζόταν στο δίκαιο περί σημάτων, για τον λόγο ότι η πρόθεση των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Μπενελούξ ήταν να μη γίνεται δεκτή η καταχώριση ήχων ως σημάτων.

Το αιτούν δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η *Shield Mark*, υπέβαλε αίτηση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 2 της οδηγίας 89/104 περί σημάτων ⁵ και, ιδίως, σχετικά με τη δυνατότητα καταχώρισης ηχητικών σημείων ως σημάτων.

Το Δικαστήριο κρίνει, κατ' αρχάς, ότι το άρθρο 2 της οδηγίας 89/104 έχει την έννοια ότι τα ηχητικά σημεία πρέπει να μπορούν να θεωρούνται σήματα εφόσον είναι κατάλληλα για να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες επιχειρήσεως από εκείνα άλλων επιχειρήσεων και επιδέχονται γραφική παράσταση.

Ακολούθως, κρίνει ότι το άρθρο 2 της οδηγίας 89/104 έχει την έννοια ότι είναι δυνατόν να αποτελεί σήμα, κατά τη διάταξη αυτή, ένα σημείο το οποίο, καθεαυτό, δεν μπορεί να

⁴ Επρόκειτο για προϊόντα και υπηρεσίες των κλάσεων 9, 16, 35, 41 και 42 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί.

⁵ Πρώτη οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1).

γίνει αντιληπτό διά της οράσεως, υπό την προϋπόθεση ότι είναι επιδεκτικό γραφικής παραστάσεως, ειδικότερα με σχήματα, γραμμές ή χαρακτήρες, ότι είναι σαφές, ακριβές, αφ' εαυτού πλήρες, ευχερώς προσιτό, κατανοητό, διαρκές και αντικειμενικό.

Όσον αφορά το ηχητικό σημείο, δεν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις αυτές αν το σημείο παρίσταται γραφικώς μέσω περιγραφής κατά την οποία χρησιμοποιείται η γραπτή γλώσσα, όπως είναι η μνεία ότι το σημείο αποτελείται από φθογγόσημα που συνθέτουν γνωστό μουσικό έργο ή η μνεία ότι αποτελεί τη φωνή ενός ζώου, ή μέσω απλής ηχομιμητικής λέξεως χωρίς άλλη διευκρίνιση, ή μέσω διαδοχικών μουσικών φθογγοσήμων χωρίς άλλη διευκρίνιση. Αντιθέτως, οι εν λόγω απαιτήσεις πληρούνται αν το σημείο παρίσταται με πεντάγραμμο διαιρούμενο σε μέτρα και επί του οποίου αναγράφονται, μεταξύ άλλων, ένα κλειδί, μουσικά φθογγόσημα και παύσεις των οποίων η μορφή δείχνει τη σχετική αξία και, ενδεχομένως, μουσικές αλλοιώσεις.

Απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2005, Eden κατά ΓΕΕΑ (Οσμή ώριμης φράουλας), T-305/04, [EU:T:2005:380](#)

«Κοινοτικό σήμα – Οσφρητικό σήμα Οσμή ώριμης φράουλας – Απόλυτος λόγος αρνήσεως καταχώρισεως – Σημείο ανεπίδεκτο γραφικής παραστάσεως – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94»

Το 1999, η Laboratoires France Parfum SA υπέβαλε αίτηση καταχώρισεως κοινοτικού σήματος στο Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (ΓΕΕΑ), προκειμένου να καταχωριστεί ένα οσφρητικό σημείο, μη αντιληπτό οπτικώς, το οποίο περιγράφεται με τις λέξεις «οσμή ώριμης φράουλας» και συνοδεύεται από έγχρωμη εικόνα.

Ωστόσο, ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση για τον λόγο ότι το οσφρητικό σημείο του οποίου ζητούνταν η καταχώριση, αφενός, ήταν ανεπίδεκτο γραφικής παραστάσεως και, αφετέρου, στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα ως προς ορισμένα από τα προϊόντα για τα οποία ζητούνταν η καταχώριση. Η Laboratoire France Parfum SA άσκησε προσφυγή ενώπιον του πρώτου τμήματος προσφυγών, το οποίο την απέρριψε. Το τμήμα αυτό έκρινε ότι το σημείο του οποίου ζητούνταν η καταχώριση δεν μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο γραφικής παραστάσεως κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού 40/94 ⁶ και, κατά συνέπεια, προσέκρουε στον λόγο αρνήσεως καταχώρισεως που προβλεπόταν στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής κατά της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ, την οποία απορρίπτει, διευκρινίζει ότι το άρθρο 4 του κανονισμού 40/94 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι είναι δυνατό να αποτελεί

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1).

σήμα ένα σημείο το οποίο, καθεαυτό, δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό διά της οράσεως, υπό την προϋπόθεση ότι είναι επιδεκτικό γραφικής παραστάσεως, ειδικότερα μέσω σχημάτων, γραμμών και χαρακτήρων, η οποία είναι σαφής, ακριβής, αφ' εαυτής πλήρης, ευχερώς προσιτή, αντιληπτή, διαρκής και αντικειμενική. Η γραφική παράσταση ενός σημείου πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα ακριβούς προσδιορισμού του σημείου, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ορθή λειτουργία του συστήματος καταχώρισεως των σημάτων. Επομένως, οι προϋποθέσεις του κύρους μιας γραφικής παραστάσεως δεν είναι δυνατό να τροποποιούνται ούτε να καθίστανται λιγότερο αυστηρές, προκειμένου να διευκολύνεται η καταχώριση σημείων των οποίων η γραφική παράσταση είναι, ως εκ της φύσεώς τους, περισσότερο δυσχερής.

Όσον αφορά τα οσφρητικά σημεία, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί η πιθανότητα ένα οσφρητικό σημείο να μπορεί ενδεχομένως να αποτελέσει αντικείμενο περιγραφής πληρούσας όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του κανονισμού 40/94.

Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2007, Dyson, C-321/03, [EU:C:2007:51](#)

«Σήματα – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Άρθρο 2 – Έννοια του σημείου που δύναται να συνιστά σήμα – Διαφανής κάδος ή θάλαμος συλλογής που αποτελεί μέρος της εξωτερικής επιφάνειας ηλεκτρικής σκούπας»

Η Dyson LTD κατασκευάζει και διαθέτει στο εμπόριο από το 1993 την ηλεκτρική σκούπα «Dual Cyclone», μια ηλεκτρική σκούπα χωρίς σάκο, με ενσωματωμένο πλαστικό διαφανές δοχείο στο οποίο συλλέγονται η σκόνη και οι ακαθαρσίες. Το 1996, η εταιρία Notettry Ltd, ιδιοκτησίας James Dyson, υπέβαλε στον Registrar of Trade Marks (αρμόδια αρχή για την καταχώριση των σημάτων, Ηνωμένο Βασίλειο, στο εξής: Registrar) αίτηση καταχώρισεως έξι σημάτων για «συσκευές καθαρισμού»⁷. Η εν λόγω αίτηση αποσύρθηκε για τέσσερα από τα σήματα αυτά, αλλά διατηρήθηκε για τα άλλα δύο σήματα, τα οποία περιγράφηκαν ως εξής: «[το] σήμα αποτελείται από έναν διαφανή κάδο ή θάλαμο συλλογής της σκόνης που αποτελεί μέρος της εξωτερικής επιφάνειας μιας ηλεκτρικής σκούπας, όπως φαίνεται στην απεικόνιση».

Ωστόσο, ο Registrar απέρριψε την εν λόγω αίτηση και ο Hearing officer επιβεβαίωσε την απόφαση αυτή. Κατόπιν τούτου, η Dyson προσέφυγε ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division [άνωτερου δικαστηρίου (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα εμπορικών και λοιπών ιδιωτικών διαφορών, Ηνωμένο Βασίλειο], το οποίο έκρινε ότι τα δύο επίμαχα σήματα στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα και ήταν περιγραφικά των χαρακτηριστικών των προϊόντων που περιλαμβάνονταν στην αίτηση καταχώρισεως. Αντιθέτως, το δικαστήριο αυτό διερωτήθηκε αν, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως, τα ανωτέρω σήματα είχαν αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα

⁷ Επρόκειτο για προϊόντα της κλάσεως 9 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

λόγω χρήσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με την ερμηνεία της οδηγίας 89/104.

Το Δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 2 της οδηγίας 89/104 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το αντικείμενο μιας αιτήσεως καταχωρίσεως, το οποίο αφορά όλα τα νοητά σχήματα ενός διαφανούς κάδου ή θαλάμου συλλογής που αποτελεί μέρος της εξωτερικής επιφάνειας μιας ηλεκτρικής σκούπας, δεν αποτελεί «σημείο» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να συνιστά σήμα κατά την έννοια της ίδιας διατάξεως.

Πράγματι, το αντικείμενο μιας τέτοιας αιτήσεως, το οποίο στην πραγματικότητα είναι απλώς μια ιδιότητα του οικείου προϊόντος, μπορεί να λάβει πολλές διαφορετικές μορφές και, συνεπώς, δεν είναι προσδιορισμένο. Δεδομένης της αποκλειστικής προστασίας που εκ φύσεως παρέχει το δίκαιο των σημάτων, ο δικαιούχος σήματος το οποίο συνίσταται από μη προσδιορισμένο αντικείμενο μπορεί να αποκτήσει, αντιθέτως προς τον σκοπό του άρθρου 2 της οδηγίας, παράνομο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και, ως εκ τούτου, να στερήσει από τους ανταγωνιστές του τη δυνατότητα να διαθέσουν στο εμπόριο ηλεκτρικές σκούπες στην εξωτερική επιφάνεια των οποίων υπάρχει διαφανές δοχείο συλλογής οποιουδήποτε σχήματος.

Απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2018, *Pirelli Tyre* κατά *EUIPO – Yokohama Rubber* (Απεικόνιση αυλακώσεως ελαστικού σε σχήμα «L»), T-447/16, [EU:T:2018:709](#) ⁸

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία κηρύξεως ακυρότητας – Εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απεικονίζει αυλάκωση ελαστικού σε σχήμα “L” – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Σημείο αποτελούμενο αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 207/2009 [νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 2017/1001] – Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2424 – Διαχρονική εφαρμογή του δικαίου – Σχήμα του προϊόντος – Φύση του σημείου – Συνεκτίμηση στοιχείων χρήσιμων για τον προσδιορισμό των ουσιωδών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων τρισδιάστατου σημείου – Γενικό συμφέρον στο οποίο στηρίζεται το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 40/94»

Από το 2002, η προσφεύγουσα, *Pirelli Tyre SpA*, είναι δικαιούχος του εικονιστικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απεικονίζει αυλάκωση σε σχήμα «L», για ελαστικά ⁹. Το 2012, η παρεμβαίνουσα, *The Yokohama Rubber Co. Ltd*, υπέβαλε αίτηση

⁸ Οι δύο αιτήσεις αναίρεσεως κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκαν με την απόφαση της 3ης Ιουνίου 2021, *Yokohama Rubber* και *EUIPO* κατά *Pirelli Tyre* (C-818/18 P και C-6/19 P, [EU:C:2021:431](#)).

⁹ Επρόκειτο για προϊόντα της κλάσεως 12 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

κηρύξεως ακυρότητας ¹⁰, η οποία έγινε δεκτή από το τμήμα ακυρώσεων του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), για τον λόγο ότι το επίμαχο σημείο αποτελείτο αποκλειστικώς από το απαραίτητο για την επίτευξη τεχνικού αποτελέσματος σχήμα του προϊόντος.

Ωστόσο, η απόφαση του τμήματος ακυρώσεων ακυρώθηκε από το τμήμα προσφυγών του EUIPO, το οποίο, κάνοντας εν μέρει δεκτή την προσφυγή που άσκησε η προσφεύγουσα, έκρινε ότι κακώς το τμήμα ακυρώσεων είχε κηρύξει άκυρο το επίμαχο σήμα για προϊόντα τα οποία δεν αφορούσε η αίτηση κηρύξεως ακυρότητας και ότι, κατά συνέπεια, η ακυρότητα την οποία είχε κηρύξει υπερέβαινε το περιεχόμενο της αιτήσεως αυτής.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν, με τη σειρά του, προσφυγής ασκηθείσας από την προσφεύγουσα κατά της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών, ακυρώνει εν μέρει την απόφαση του τμήματος προσφυγών και εξετάζει αν το επίμαχο σημείο αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος ¹¹. Προς τούτο, εξετάζει τη φύση του επίμαχου σημείου και ιδίως τη γραφική παράστασή του.

Επ' αυτού, το Γενικό Δικαστήριο, αφενός, υπενθυμίζει ότι η γραφική παράσταση του σήματος πρέπει να είναι αφ' εαυτής πλήρης, ευχερώς προσιτή και αντιληπτή προκειμένου ένα σημείο να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαρκούς και βεβαίας αντιλήψεως που να εγγυάται την πρωταρχική λειτουργία του εν λόγω σήματος. Αφετέρου, υπογραμμίζει ότι η απαίτηση περί γραφικής παραστάσεως έχει ιδίως ως λειτουργία να προσδιορίζει το ίδιο το σήμα, ώστε να καθορίζεται το ακριβές αντικείμενο της προστασίας που παρέχει το καταχωρισμένο σήμα στον δικαιούχο του.

2. Σήματα στερούμενα διακριτικού χαρακτήρα

Απόφαση της 6ης Μαΐου 2003 (μικρή ολομέλεια), *Libertel*, C-104/01, [EU:C:2003:244](#)

«Σήματα – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Σημεία που μπορούν να αποτελέσουν σήμα – Διακριτικός χαρακτήρας – Χρώμα αυτό καθαυτό – Πορτοκαλί χρώμα»

Η *Libertel* είναι εταιρία εγκατεστημένη στις Κάτω Χώρες, της οποίας η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας.

¹⁰ Βάσει του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 40/94, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', ή με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του ίδιου κανονισμού.

¹¹ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 40/94.

Το Benelux-Merkenbureau (Γραφείο Σημάτων Μπενελούξ, στο εξής: ΓΣΜ) είναι προκειμένου περί σημάτων η αρμόδια αρχή για το Βασίλειο του Βελγίου, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών. Από την 1η Ιανουαρίου 1996 το ΓΣΜ οφείλει να εξετάζει τις αιτήσεις καταχώρισεως σημάτων με γνώμονα τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου αιτήσεων καταχώρισεως.

Στις 27 Αυγούστου 1996 η Libertel κατέθεσε στο ΓΣΜ ένα πορτοκαλί χρώμα ως σήμα για ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών. Το έντυπο της αιτήσεως περιείχε, στον χώρο που προοριζόταν για την αναπαράσταση του σήματος, μια ορθογώνια επιφάνεια πορτοκαλί χρώματος και, στον χώρο που προοριζόταν για την περιγραφή του σήματος, την ένδειξη «πορτοκαλί», χωρίς να αναφέρεται οποιοσδήποτε κώδικας χρώματος.

Με έγγραφο της 21ης Φεβρουαρίου 1997, το ΓΣΜ πληροφόρησε τη Libertel ότι προσωρινώς αρνούνταν να καταχωρίσει το σημείο αυτό, διότι στερούνταν παντελώς διακριτικού χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 6 bis, παράγραφος 1, στοιχείο α, του ενιαίου νόμου Μπενελούξ περί σημάτων, όπως τροποποιήθηκε (στο εξής: ΝΜΣ)¹². Κατόπιν της ανακοπής που άσκησε η Libertel κατά της προσωρινής αυτής αρνήσεως, το ΓΣΜ, θεωρώντας ότι δεν συνέτρεχε λόγος να αναθεωρήσει την άρνησή του, γνωστοποίησε την οριστική του άρνηση με έγγραφο της 10ης Σεπτεμβρίου 1997.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 ter του ΝΜΣ, η Libertel άσκησε κατά της απορριπτικής αυτής αποφάσεως προσφυγή ενώπιον του Gerechtshof te 's-Gravenhage (εφετείου Χάγης, Κάτω Χώρες), το οποίο την απέρριψε με απόφαση της 4ης Ιουνίου 1998.

Στις 3 Αυγούστου 1998 η Libertel άσκησε αναίρεση ενώπιον του Hoge Raad der Nederlanden (Ανωτάτου Δικαστηρίου των Κάτω Χωρών), το οποίο υπέβαλε στο Δικαστήριο διάφορα προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία, μεταξύ άλλων, του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 89/104.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι αυτό καθαυτό ένα χρώμα μπορεί να αποτελέσει σήμα κατά την έννοια του άρθρου 2 της οδηγίας 89/104 υπό την προϋπόθεση ότι αποτελεί ένα σημείο δεκτικό γραφικής παραστάσεως και ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχειρήσεως από εκείνα άλλων επιχειρήσεων. Κατά το Δικαστήριο, ο αριθμός και ο λεπτομερής χαρακτήρας των εμποδίων για την καταχώριση σήματος που διευκρινίζονται στα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας, καθώς και το ευρύ φάσμα μέσων νομικής προστασίας που παρέχονται σε περίπτωση αρνήσεως, δείχνουν ότι η εξέταση που γίνεται από την αρμόδια αρχή όταν ζητείται καταχώριση δεν πρέπει να είναι ακροθιγής. Η εξέταση αυτή πρέπει να είναι αυστηρή και πλήρης για να αποφεύγεται η αδικαιολόγητη καταχώριση σημάτων.

¹² Στο Βέλγιο, στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών το εσωτερικό δίκαιο των σημάτων περιέχεται σ' έναν κοινό νόμο, τον ενιαίο νόμο Μπενελούξ περί σημάτων (Trb. 1962, 58). Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1996, με το πρωτόκολλο της 2ας Δεκεμβρίου 1992 περί τροποποιήσεως του νόμου αυτού (Trb. 1993, 12), προκειμένου η οδηγία να μεταφερθεί στην έννομη τάξη των τριών αυτών κρατών μελών.

Συγκεκριμένα, για λόγους ασφάλειας δικαίου και χρηστής διοικήσεως, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι δεν θα καταχωρίζονται σήματα των οποίων η χρήση θα μπορούσε να αμφισβητηθεί επιτυχώς ενώπιον των δικαστηρίων.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, για να εκτιμηθεί ο κατά το άρθρο 3, παράγραφοι 1, στοιχείο β', και 3, της οδηγίας 89/104 διακριτικός χαρακτήρας που ένα συγκεκριμένο χρώμα μπορεί να έχει ως σήμα, είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη το γενικό συμφέρον να μην περιορίζεται αδικαιολόγητα η δυνατότητα ελεύθερης χρησιμοποιήσεως των χρωμάτων από τους άλλους επιχειρηματίες που προσφέρουν ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες με εκείνα για τα οποία ζητείται η καταχώριση. Στην περίπτωση ενός χρώματος αυτού καθεαυτού, η κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 89/104 ύπαρξη διακριτικού χαρακτήρα πριν από κάθε χρήση θα μπορούσε να νοηθεί μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις. Ωστόσο, ακόμη και αν αυτό καθεαυτό ένα χρώμα δεν έχει εξ υπαρχής διακριτικό χαρακτήρα υπό την έννοια της πιο πάνω διατάξεως, μπορεί να αποκτήσει τέτοιο χαρακτήρα για τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες κατόπιν της χρήσεώς του σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού. Τέτοιος διακριτικός χαρακτήρας δύναται να αποκτηθεί ιδίως μετά από μια φυσιολογική διαδικασία εξοικειώσεως του ενδιαφερόμενου κοινού. Όσον αφορά ένα χρώμα αυτό καθεαυτό, χωρίς οριοθέτηση στον χώρο, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ένα τέτοιο χρώμα είναι ικανό να έχει, για ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες, διακριτικό χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφοι 1, στοιχείο β', και 3, της οδηγίας 89/104, υπό την προϋπόθεση ιδίως ότι είναι δεκτικό γραφικής παραστάσεως που να είναι σαφής, συγκεκριμένη, αυτοτελής, προσιτή, κατανοητή, διαρκής και αντικειμενική. Η τελευταία προϋπόθεση δεν μπορεί να πληρωθεί απλώς και μόνον με την επί χάρτου αναπαραγωγή του σχετικού χρώματος, αλλά μπορεί να πληρωθεί με τον προσδιορισμό του χρώματος αυτού μέσω διεθνώς αναγνωρισμένου κώδικα προσδιορισμού.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει επίσης ότι μπορεί να αναγνωριστεί ότι αυτό καθεαυτό ένα χρώμα έχει διακριτικό χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφοι 1, στοιχείο β', και 3, της οδηγίας 89/104, υπό την προϋπόθεση ότι, σε σχέση με την αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού, το σήμα μπορεί να προσδιορίσει το προϊόν ή την υπηρεσία για το οποίο ζητείται η καταχώριση ως προερχόμενο από συγκεκριμένη επιχείρηση και να διακρίνει το εν λόγω προϊόν ή υπηρεσία από εκείνα άλλων επιχειρήσεων. Κατά το Δικαστήριο, το γεγονός ότι η καταχώριση ως σήματος ενός χρώματος αυτού καθεαυτού ζητείται για σημαντικό αριθμό προϊόντων ή υπηρεσιών, ή το γεγονός ότι η καταχώριση αυτή ζητείται για συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία ή για συγκεκριμένη ομάδα προϊόντων ή υπηρεσιών, έχει σημασία, μαζί με τα άλλα περιστατικά της συγκεκριμένης υποθέσεως, τόσο για να εκτιμηθεί ο κατά το άρθρο 3, παράγραφοι 1, στοιχείο β', και 3, της οδηγίας 89/104 διακριτικός χαρακτήρας του χρώματος του οποίου ζητείται η καταχώριση όσο και για να εκτιμηθεί αν η καταχώρισή του αντίκειται στο γενικό συμφέρον να μην περιορίζεται αδικαιολόγητα η δυνατότητα ελεύθερης χρησιμοποιήσεως των χρωμάτων από τους άλλους επιχειρηματίες που προσφέρουν ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες με εκείνα για τα οποία ζητείται η καταχώριση. Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, για να εκτιμήσει αν ένα σήμα έχει

διακριτικό χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφοι 1, στοιχείο β', και 3, της οδηγίας 89/104, η αρμόδια αρχή για την καταχώριση των σημάτων πρέπει να προβεί σε συγκεκριμένη εξέταση, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα περιστατικά της σχετικής υποθέσεως, και ιδίως τη γενομένη χρήση του σήματος.

Απόφαση της 3ης Ιουλίου 2003, Best Buy Concepts κατά ΓΕΕΑ (BEST BUY), T-122/01, [EU:T:2003:183](#)

«Κοινοτικό σήμα – Εικονιστικό σήμα περιέχον το λεκτικό σήμα BEST BUY – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Διακριτικός χαρακτήρας – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94»

Στις 7 Μαΐου 1999 η προσφεύγουσα υπέβαλε, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94, αίτηση καταχώρισεως εικονιστικού κοινοτικού σήματος στο ΓΕΕΑ. Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είχε τη μορφή επισημάνσεως χρώματος κίτρινου (φόντο) και μαύρου (στοιχεία, πλαίσιο, κύκλος), η οποία περιείχε το λεκτικό σημείο BEST BUY και το στοιχείο «®». Οι υπηρεσίες για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος υπάγονταν στις κλάσεις 35, 37 και 42 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων.

Με απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 1999, ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση βάσει του άρθρου 38 του κανονισμού 40/94, με το αιτιολογικό ότι το αιτούμενο σήμα ενέπιπτε στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β', γ' και δ', του κανονισμού 40/94.

Στις 22 Δεκεμβρίου 1999 η προσφεύγουσα άσκησε ενώπιον του ΓΕΕΑ προσφυγή, βάσει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94, κατά της αποφάσεως του εξεταστή.

Με απόφαση της 21ης Μαρτίου 2001, το τμήμα προσφυγών απέρριψε την προσφυγή. Ουσιαστικώς, έκρινε ότι το συγκεκριμένο σήμα δεν είχε διακριτικό χαρακτήρα, ότι ήταν περιγραφικό και, κατά συνέπεια, ότι ενέπιπτε στις διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 40/94.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής κατά της εν λόγω αποφάσεως του τμήματος προσφυγών, την οποία απορρίπτει, κρίνει ότι στερείται διακριτικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, το εικονιστικό σήμα που έχει τη μορφή έγχρωμης επισημάνσεως περιέχουσας το λεκτικό σήμα BEST BUY και το στοιχείο «®», η καταχώριση του οποίου ζητήθηκε για υπηρεσίες παροχής συμβουλών αναφορικά με τη διαχείριση επιχειρήσεως (κλάση 35 του διακανονισμού της Νίκαιας), για την εγκατάσταση και συντήρηση εξοπλισμού (κλάση 37), καθώς και για συμβουλές παροχής τεχνικής επικουρίας για την εγκατάσταση ειδικευμένων καταστημάτων (κλάση 42). Πράγματι, το εν λόγω λεκτικό σήμα, το οποίο αποτελείται από κοινές λέξεις της αγγλικής γλώσσας οι οποίες κατά τρόπο σαφή υποδηλώνουν μια πλεονεκτική σχέση μεταξύ της τιμής των υπηρεσιών οι οποίες αναφέρονται στην αίτηση και της εμπορικής τους αξίας, γίνεται

αμέσως αντιληπτό από το σχετικό κοινό μάλλον ως απλό διαφημιστικό σύνθημα, παρά ως ένδειξη εμπορικής προελεύσεως των υπηρεσιών. Ομοίως, οι έγχρωμες καρτέλες τιμών χρησιμοποιούνται συχνά στο εμπόριο για παντός τύπου προϊόντα και υπηρεσίες και η προσθήκη στοιχείων τύπου «®», δίπλα σε άλλα στοιχεία, δεν αρκεί ώστε να προσδώσει διακριτικό χαρακτήρα σε ένα σήμα συνολικώς εξεταζόμενο. Συνεπώς, συνολικώς, το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν αποτελείται παρά από στοιχεία τα οποία χωριστά εξεταζόμενα στερούνται διακριτικού χαρακτήρα όσον αφορά την εμπορία των σχετικών υπηρεσιών, χωρίς να υφίσταται αμοιβαία σχέση μεταξύ των διαφόρων αυτών στοιχείων ικανή να προσδώσει διακριτικό χαρακτήρα στο σύνολο.

Απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2010, Audi κατά ΓΕΕΑ, C-398/08 P, [EU:C:2010:29](#)

«Αίτηση αναιρέσεως – Κοινοτικό σήμα – Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 – Άρθρα 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', και 63 – Λεκτικό σήμα Vorsprung durch Technik – Σήματα αποτελούμενα από διαφημιστικά συνθήματα – Διακριτικός χαρακτήρας – Αίτηση καταχωρίσεως σήματος για πλείονα προϊόντα και υπηρεσίες – Ενδιαφερόμενο κοινό – Συνολική εκτίμηση και δικαιολόγηση – Νέα στοιχεία»

Στις 30 Ιανουαρίου 2003 η Audi ζήτησε από το ΓΕΕΑ, βάσει του κανονισμού 40/94, την καταχώριση του λεκτικού σήματος Vorsprung durch Technik ως κοινοτικού σήματος. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στις κλάσεις 9, 12, 14, 16, 18, 25, 28, 35 έως 43 και 45 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

Στις 7 Ιανουαρίου 2004 ο εξεταστής, με την ανακοίνωση των λόγων απαραδέκτου, έκρινε ότι η φράση «Vorsprung durch Technik» (πρόοδος μέσω της τεχνολογίας) αποτελούσε, όσον αφορά ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στις κλάσεις 9, 12, 14, 25, 28, 37 έως 40 και 42 και τα οποία σχετίζονται με την τεχνολογία, αντικειμενικό μήνυμα, το οποίο εκλαμβάνεται από τον ενδιαφερόμενο καταναλωτή ως διαφημιστική περιγραφή. Κατά συνέπεια, το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα για τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες. Πάντως, όσον αφορά τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στην κλάση 12, ο εξεταστής επισήμανε ότι μπορούσε να γίνει δεκτή η αίτηση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος, καθόσον αυτό είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα όσον αφορά τα αυτοκίνητα οχήματα και τα εξαρτήματά τους. Παρέπεμψε σχετικώς στο λεκτικό κοινοτικό σήμα Vorsprung durch Technik, το οποίο καταχωρίσθηκε στις 27 Απριλίου 2001, με αριθμό 621086, για τα προαναφερθέντα προϊόντα της κλάσεως 12.

Με την από 24 Φεβρουαρίου 2004 επιστολή, η Audi αμφισβήτησε τους λόγους που παρέθεσε ο εξεταστής στην εν λόγω ανακοίνωση, ισχυριζόμενη μεταξύ άλλων ότι το αριθ. 621086 κοινοτικό σήμα δεν καταχωρίσθηκε λόγω διακριτικού χαρακτήρα κτηθέντος με τη χρήση, αλλά επειδή διέθετε εγγενώς διακριτικό χαρακτήρα. Με την από 30 Ιουνίου 2004 δεύτερη ανακοίνωση λόγων απαραδέκτου, ο εξεταστής διευκρίνισε ότι,

εκ παραδρομής, δεν γνωστοποιήθηκε στην Audi, κατά την εξέταση της αιτήσεως καταχώρισεως του εν λόγω σήματος, ότι το σήμα καταχωρίστηκε αποκλειστικώς λόγω του διακριτικού χαρακτήρα που είχε αποκτήσει. Εντούτοις, δεδομένου ότι η εν λόγω αίτηση αναγόταν στο έτος 1997, απαιτούνταν πλέον να αποδείξει η Audi τον διακριτικό χαρακτήρα που απέκτησε το σήμα του οποίου ζητούνταν η καταχώριση ως προς όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αφορά, περιλαμβανομένων και αυτών που εμπίπτουν στην κλάση 12.

Με την από 12 Ιανουαρίου 2005 απόφαση, ο εξεταστής απέρριψε εν μέρει την αίτηση καταχώρισεως του εν λόγω σήματος για ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στις κλάσεις 9, 12, 14, 25, 28, 37 έως 40 και 42, επαναλαμβάνοντας τους λόγους που εξέθεσε στην από 7 Ιανουαρίου 2004 ανακοίνωσή του. Με τη νέα αυτή απορριπτική απόφαση, έκρινε επίσης ότι δεν είχε προσκομισθεί κανένα αποδεικτικό στοιχείο όσον αφορά την απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα για τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 12.

Με την επίμαχη απόφαση, το δεύτερο τμήμα προσφυγών δέχθηκε την προσφυγή της Audi όσον αφορά τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 12, για τον λόγο ότι η προγενέστερη απόφαση περί της καταχώρισεως του αριθ. 621086 σήματος απεδείκνυε ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα για τα οχήματα και τα μηχανήματα κινήσεως στην ξηρά. Κατά τα λοιπά, ιδίως όσον αφορά τα υπόλοιπα προϊόντα και υπηρεσίες για τα οποία εξέφρασε αντιρρήσεις ο εξεταστής, η προσφυγή απορρίφθηκε.

Συναφώς, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι η διάκριση στην οποία προέβη ο εξεταστής μεταξύ προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με την τεχνολογία επιδεχόταν αμφισβήτηση. Κατά την άποψη του εν λόγω τμήματος, «[σ]χεδόν όλα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες σχετίζονται, έστω και κατ' ελάχιστο, με την τεχνολογία. Η τεχνολογία έχει επίσης ιδιαίτερη σπουδαιότητα στον τομέα της ενδύσεως. Όποιος κατασκευάζει τέτοια προϊόντα βάσει ανώτερης τεχνολογίας διαθέτει σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων. Το σύνθημα "Vorsprung durch Technik" εκφράζει το αντικειμενικό μήνυμα ότι η τεχνολογική υπεροχή καθιστά δυνατή την κατασκευή καλύτερων προϊόντων και την παροχή καλύτερων υπηρεσιών. Ένας συνδυασμός λέξεων που περιορίζεται σ' αυτό το τετριμμένο αντικειμενικό μήνυμα στερείται κατ' αρχήν διακριτικού χαρακτήρα. Δεδομένου ότι, εξαιρουμένων των προϊόντων της κλάσεως 12, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο για την πρόσληψη από το κοινό του συνθήματος "Vorsprung durch Technik" ως σήματος, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί καθόσον αφορά προϊόντα και υπηρεσίες που περιλαμβάνονται σε άλλες κλάσεις».

Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή που άσκησε η Audi κατά της επίμαχης αποφάσεως.

Το Δικαστήριο, επιληφθέν, με τη σειρά του, της υποθέσεως κατόπιν αναιρέσεως που άσκησε η Audi, έκανε δεκτή την αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

Επ' αυτού, εκτιμά, πρώτον, ότι το γεγονός και μόνον ότι το ενδιαφερόμενο κοινό εκλαμβάνει ένα σήμα ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση και ότι το σύνθημα αυτό, λαμβανομένου υπόψη του επαινετικού χαρακτήρα του, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από άλλες επιχειρήσεις δεν αρκεί αφ' εαυτού για να γίνει δεκτό ότι το σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 για το κοινοτικό σήμα. Πράγματι, το επαινετικό σημασιολογικό περιεχόμενο λεκτικού σήματος δεν αποκλείει ότι το σήμα αυτό δύναται να διασφαλίσει στους καταναλωτές την προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσδιορίζει. Έτσι, το ενδιαφερόμενο κοινό μπορεί να εκλάβει ένα τέτοιο σήμα τόσο ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση όσο και ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, καθόσον το κοινό αυτό εκλαμβάνει το σήμα ως ένδειξη της προελεύσεως αυτής, το γεγονός ότι ταυτόχρονα, ενδεχομένως και πρωτίστως, το σήμα γίνεται αντιληπτό ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση στερείται σημασίας όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα του.

Δεύτερον, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν απαιτείται το διαφημιστικό σύνθημα να έχει «ευρηματικό χαρακτήρα» ή ακόμη «εννοιολογική ένταση που θα είχε ως συνέπεια την πρόκληση εκπλήξεως, με αποτέλεσμα να καθίσταται ευμνημόνευτο», προκειμένου να γίνει δεκτό ότι ένα τέτοιο σύνθημα διαθέτει τον ελάχιστο διακριτικό χαρακτήρα που απαιτείται από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

Όσον αφορά την περίπτωση σήματος το οποίο μπορεί να έχει πολλές σημασίες, να αποτελεί λογοπαίγνιο ή να γίνεται αντιληπτό ως ευφάνταστο, ως στοιχείο που προκαλεί έκπληξη και ως απροσδόκητο και, ως εκ τούτου, να είναι ευμνημόνευτο, μολονότι η ύπαρξη τέτοιων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων δεν αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την απόδειξη του διακριτικού χαρακτήρα διαφημιστικού συνθήματος, εντούτοις η ύπαρξή τους μπορεί κατ' αρχήν να προσδώσει τέτοιο χαρακτήρα στο σήμα αυτό.

Τρίτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι τα σήματα τα οποία αποτελούνται από σημεία ή ενδείξεις που χρησιμοποιούνται επίσης ως διαφημιστικά συνθήματα, ενδείξεις ποιότητας ή φραστικές προτροπές αγοράς των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσδιορίζονται από τα σήματα αυτά μεταφέρουν εξ ορισμού, σε μεγαλύτερο ή σε μικρότερο βαθμό, ένα αντικειμενικό μήνυμα. Τα σήματα αυτά δεν στερούνται εξ αυτού του λόγου και μόνο διακριτικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

Επομένως, εφόσον τα σήματα αυτά δεν είναι περιγραφικά κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού, δύναται να εκφράζουν ένα αντικειμενικό μήνυμα, ακόμη και απλό, και, εντούτοις, να προσδιορίζουν στον

καταναλωτή την εμπορική προέλευση των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών. Αυτό μπορεί να συμβεί, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση κατά την οποία τα σήματα αυτά δεν αποτελούν απλώς ένα σύνηθες διαφημιστικό μήνυμα, αλλά διαθέτουν ορισμένη πρωτοτυπία ή ικανότητα να εντυπώνονται στη μνήμη του ενδιαφερομένου κοινού και απαιτούν από αυτό μια ελάχιστη προσπάθεια ερμηνείας ή θέτουν σε κίνηση μια γνωστική διαδικασία.

Τέλος, τέταρτον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι δεν στερείται διακριτικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 για το κοινοτικό σήμα, το σύνθημα «Vorsprung durch Technik», του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση για «οχήματα, μηχανήματα κινήσεως στην ξηρά, στον αέρα ή στο νερό» τα οποία εμπίπτουν στην κλάση 12 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, καθώς και για προϊόντα και υπηρεσίες που εμπίπτουν στις κλάσεις 9, 14, 16, 18, 25, 28, 35 έως 43 και 45.

Ακόμη και αν υποθεθεί ότι το σύνθημα «Vorsprung durch Technik» εκφράζει ένα αντικειμενικό μήνυμα, δηλαδή ότι η τεχνολογική υπεροχή καθιστά δυνατή την κατασκευή καλύτερων προϊόντων και την παροχή καλύτερων υπηρεσιών, το γεγονός αυτό δεν καθιστά δυνατό να συναχθεί ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερείται παντελώς εγγενούς διακριτικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, όσο απλό και αν είναι ένα τέτοιο μήνυμα, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύνηθες με συνέπεια να αποκλείεται εξ αρχής και άνευ οποιασδήποτε μεταγενέστερης αναλύσεως ότι το εν λόγω σήμα μπορεί να προσδιορίσει στον καταναλωτή την εμπορική προέλευση των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών.

Το εν λόγω μήνυμα δεν προκύπτει προφανώς από το εν λόγω σύνθημα. Η ακολουθία λέξεων «Vorsprung durch Technik», η οποία σημαίνει «πρόοδος μέσω της τεχνολογίας», υποδηλώνει κατ' αρχάς απλώς μια αιτιώδη συνάφεια και, ως εκ τούτου, απαιτεί μια ερμηνευτική προσπάθεια από το κοινό. Επίσης, το σύνθημα αυτό καταδεικνύει ορισμένη πρωτοτυπία και ικανότητα να εντυπώνεται στο κοινό που καθιστούν την απομνημόνευσή του ευχερή. Τέλος, καθόσον πρόκειται για σύνθημα που χαίρει φήμης και το οποίο η αιτούσα χρησιμοποιεί από πολλών ετών, το γεγονός ότι το ενδιαφερόμενο κοινό έχει συνηθίσει να συνδέει το σύνθημα αυτό με τα αυτοκίνητα που κατασκευάζει η αιτούσα δεν αποκλείεται να διευκολύνει επίσης το κοινό αυτό να προσδιορίζει την εμπορική προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών που αφορά το σήμα.

Απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2020, Brasserie St Avelde κατά EUIPO (Σχήμα σκουρόχρωμης φιάλης), T-862/19, [EU:T:2020:561](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Επέκταση της προστασίας διεθνούς καταχώρισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Τρισδιάστατο σημείο – Σχήμα σκουρόχρωμης φιάλης – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001»

Η Brasserie St Aveland ζήτησε την επέκταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση της προστασίας της διεθνούς καταχώρισης τρισδιάστατου σημείου. Το σημείο αποτελείται από την τρισδιάστατη απεικόνιση μιας σκουρόχρωμης φιάλης, η οποία σφραγίζεται με πώμα-στεφάνη. Μια λευκή ετικέτα τυλίγεται στο κατώτερο μέρος της φιάλης κατά τρόπο ακανόνιστο, με εξαίρεση μια αιχμηρή προεξοχή προς τα πάνω, η οποία δεν εφαρμόζει στο σώμα της φιάλης στο μέρος αυτό. Ζητήθηκε η προστασία του σήματος για ποτά. Το EUIPO αρνήθηκε την επέκταση της προστασίας της διεθνούς καταχώρισης με την αιτιολογία ότι το σημείο στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001 ¹³.

Επιληφθέν προσφυγής ακυρώσεως κατά της αποφάσεως του EUIPO, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή. Διευκρινίζει τον ορισμό των γενικώς και συνήθως ισχυόντων στον οικείο τομέα στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα των τρισδιάστατων σημάτων που αποτελούνται από το σχήμα του προϊόντος.

Αρχικά, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, δεδομένου ότι η συσκευασία υγρού προϊόντος αποτελεί προϋπόθεση της διάθεσής του στο εμπόριο, ο μέσος καταναλωτής της αποδίδει, κατ' αρχάς, την απλή αυτή λειτουργία. Μόνον ένα σήμα το οποίο αποκλίνει σημαντικά από τα γενικώς ή συνήθως ισχύοντα στον οικείο τομέα δεν στερείται διακριτικού χαρακτήρα. Επομένως, όταν τρισδιάστατο σήμα αποτελείται από το σχήμα του προϊόντος για το οποίο ζητείται η καταχώριση ή από το σχήμα της συσκευασίας του, το γεγονός και μόνον ότι το σχήμα αυτό αποτελεί παραλλαγή ενός από τα συνήθη σχήματα προϊόντων αυτού του είδους ή των σχετικών συσκευασιών δεν αρκεί για να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω σήμα δεν στερείται διακριτικού χαρακτήρα.

Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το EUIPO απέδειξε ότι τα γενικώς και συνήθως ισχύοντα στον τομέα των ποτών χαρακτηρίζονται από μεγάλη ποικιλία σχημάτων και τρόπων τοποθέτησης των ετικετών στις φιάλες. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι το κυρίαρχο σχήμα όσον αφορά τις ετικέτες των εν λόγω προϊόντων είναι εκείνο της ορθογώνιας ετικέτας η οποία εφαρμόζει πλήρως σε ένα μέρος του κυλινδρικού σώματος της φιάλης, τα γενικώς και συνήθως ισχύοντα στον οικείο τομέα δεν μπορούν να περιοριστούν μόνο στο στατιστικώς πλέον διαδεδομένο σχήμα, αλλά περιλαμβάνουν όλα τα σχήματα που ο καταναλωτής έχει συνηθίσει να συναντά στην αγορά.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η επίμαχη ετικέτα αποτελεί απλώς μια πιθανή παραλλαγή των ήδη υφιστάμενων σχημάτων. Δεν αποκλίνει σημαντικά από τα γενικώς ή συνήθως ισχύοντα στον οικείο τομέα. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το επίμαχο σημείο δεν είναι ικανό να δηλώσει την προέλευση των εν λόγω προϊόντων. Επομένως, δεν διαθέτει τον ελάχιστο απαιτούμενο διακριτικό χαρακτήρα.

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1).

Απόφαση της 7ης Ιουλίου 2021, Ardagh Metal Beverage Holdings κατά EUIPO (Συνδυασμός ήχων παραγόμενων με το άνοιγμα μεταλλικού κουτιού ενός ανθρακούχου ποτού), T-668/19, [EU:T:2021:420](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αίτηση καταχώρισεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστάμενου σε συνδυασμό ήχων οι οποίοι παράγονται με το άνοιγμα μεταλλικού κουτιού ανθρακούχου ποτού – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 – Άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001»

Η Ardagh Metal Beverage Holdings GmbH & Co. KG υπέβαλε στο EUIPO αίτηση καταχώρισεως ενός ηχητικού σημείου ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σημείο αυτό, το οποίο αναπαρίσταται μέσω της υποβολής αρχείου ήχου, θυμίζει τον ήχο που παράγεται με το άνοιγμα μεταλλικού κουτιού ποτών, τον οποίο ακολουθεί σιγή περίπου ενός δευτερολέπτου και ο ήχος των παραγόμενων φυσαλίδων διάρκειας περίπου εννέα δευτερολέπτων. Η καταχώριση ζητήθηκε για διάφορα ποτά και μεταλλικά δοχεία για μεταφορά και αποθήκευση.

Το EUIPO απέρριψε την αίτηση καταχώρισεως για τον λόγο ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα.

Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή της Ardagh Metal Beverage Holdings και αποφαίνεται, για πρώτη φορά, επί της καταχώρισεως ηχητικού σήματος αναπαριστάμενου μέσω της υποβολής αρχείου ήχου. Το Γενικό Δικαστήριο παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα των ηχητικών σημάτων και τον τρόπο με τον οποίο τα σήματα αυτά γίνονται εν γένει αντιληπτά από τους καταναλωτές.

Κατ' αρχάς, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα ¹⁴ των ηχητικών σημάτων δεν διαφέρουν από εκείνα που εφαρμόζονται στις άλλες κατηγορίες σημάτων και ότι ένα ηχητικό σημείο πρέπει να έχει ορισμένη απήχηση ώστε να μπορεί ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής να το αντιληφθεί και να το εκλάβει ως σήμα και όχι απλώς ως λειτουργικό στοιχείο ή ως ένδειξη χωρίς ίδια εγγενή χαρακτηριστικά ¹⁵. Συγκεκριμένα, ο καταναλωτής των επίμαχων προϊόντων ή υπηρεσιών πρέπει, αντιλαμβανόμενος απλώς και μόνον το σήμα και χωρίς να το συνδυάζει με άλλα στοιχεία, όπως, μεταξύ άλλων, λεκτικά ή εικονιστικά στοιχεία, ή ακόμη και με ένα άλλο σήμα, να είναι σε θέση να το συσχετίσει με την εμπορική προέλευσή τους.

¹⁴ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001.

¹⁵ Απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Globo Comunicação e Participações κατά EUIPO (Ηχητικό σήμα) (T-408/15, [EU:T:2016:468](#), σκέψεις 41 και 45).

Εν συνεχεία, στο μέτρο που το EUIPO εφάρμοσε κατ' αναλογία τη νομολογία ¹⁶ κατά την οποία διακριτικός χαρακτήρας αναγνωρίζεται μόνον στο σήμα που αποκλίνει σημαντικά από τα γενικώς ή συνήθως ισχύοντα στον οικείο τομέα, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η νομολογία αυτή διαμορφώθηκε σε σχέση με τα τρισδιάστατα σήματα που συνίστανται στο σχήμα του ίδιου του προϊόντος ή της συσκευασίας του, μολονότι υπάρχουν γενικώς ή συνήθως ισχύοντα στον οικείο τομέα όσον αφορά το σχήμα αυτό. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής που έχει συνηθίσει να βλέπει ένα ή περισσότερα σχήματα τα οποία αντιστοιχούν στα γενικώς ή συνήθως ισχύοντα στον οικείο τομέα, δεν θα εκλάβει το τρισδιάστατο σήμα ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων που προσδιορίζει, αν το σχήμα που αποτελεί το εν λόγω σήμα είναι πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σύνηθες σχήμα ή τα συνήθη σχήματα. Το Γενικό Δικαστήριο προσθέτει ότι η νομολογία αυτή δεν θεσπίζει νέα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος, αλλά απλώς διευκρινίζει ότι, στο πλαίσιο της εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, η αντίληψη του μέσου καταναλωτή δεν είναι κατ' ανάγκην η ίδια στην περίπτωση τρισδιάστατου σήματος και στην περίπτωση λεκτικού, εικονιστικού ή ηχητικού σήματος που συνίσταται σε σημείο ανεξάρτητο της όψεως ή του σχήματος των προϊόντων που προσδιορίζει. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η εν λόγω νομολογία σχετικά με τα τρισδιάστατα σήματα δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να εφαρμοστεί στα ηχητικά σήματα. Εντούτοις, μολονότι το EUIPO εφάρμοσε εσφαλμένως την προαναφερθείσα νομολογία, το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται ότι το σφάλμα αυτό δεν είναι ικανό να πλήξει τη συλλογιστική που εκτίθεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία στηρίζεται και σε άλλη αιτιολογία.

Όσον αφορά αυτήν την άλλη αιτιολογία, κατά την οποία το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση εκλαμβάνεται από το ενδιαφερόμενο κοινό ως λειτουργικό στοιχείο των προϊόντων που προσδιορίζει, το Γενικό Δικαστήριο παρατηρεί, αφενός, ότι ο ήχος που παράγεται με το άνοιγμα μεταλλικού κουτιού θα θεωρηθεί πράγματι, λαμβανομένου υπόψη του είδους των προϊόντων, ως αμιγώς τεχνικό και λειτουργικό στοιχείο. Συγκεκριμένα, το άνοιγμα μεταλλικού κουτιού ή φιάλης αποτελεί εγγενές στοιχείο μιας τεχνικής λύσης για τη χρησιμοποίηση ποτών με σκοπό την κατανάλωσή τους, επομένως ένας τέτοιος ήχος δεν θα εκληφθεί ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων αυτών. Αφετέρου, το ενδιαφερόμενο κοινό συνδέει άμεσα τον ήχο των παραγόμενων φυσαλίδων με ποτά. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι τα ηχητικά στοιχεία και η σιγή περίπου ενός δευτερολέπτου, εξεταζόμενα στο σύνολό τους, δεν διαθέτουν κανένα εγγενές χαρακτηριστικό που να παρωθεί το ενδιαφερόμενο κοινό να τα εκλάβει ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων. Τα στοιχεία αυτά δεν είναι αρκετά κυρίαρχα ώστε να διακρίνονται από παρεμφερείς ήχους στον τομέα των ποτών. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο επικυρώνει τα

¹⁶ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 7ης Οκτωβρίου 2004, Mag Instrument κατά ΓΕΕΑ (C-136/02 P, [EU:C:2004:592](#), σκέψη 31).

συμπεράσματα του EUIPO όσον αφορά την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την εκτίμηση του EUIPO ότι δεν είθισται στις αγορές των ποτών και των συσκευασιών τους να δηλώνεται η εμπορική προέλευση ενός προϊόντος μόνο με τη χρήση ήχων διότι τα προϊόντα αυτά είναι αθόρυβα μέχρι την κατανάλωσή τους. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι τα περισσότερα προϊόντα είναι αθόρυβα, αυτά καθεαυτά, και δεν παράγουν ήχους παρά μόνον κατά τη στιγμή της κατανάλωσής τους. Επομένως, το γεγονός και μόνον ότι η παραγωγή ήχου είναι δυνατή μόνον κατά την κατανάλωση δεν σημαίνει ότι παραμένει ασύνηθες να χρησιμοποιούνται ήχοι ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως προϊόντος σε συγκεκριμένη αγορά. Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι ενδεχόμενο σφάλμα του EUIPO ως προς το ζήτημα αυτό δεν συνεπάγεται την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, διότι δεν ασκεί καθοριστική επιρροή στο διατακτικό της.

Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2024, Administration of the State Border Guard Service of Ukraine κατά EUIPO (RUSSIAN WARSHIP, GO FK YOURSELF), T-82/24, [EU:T:2024:821](#)**

*«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αίτηση καταχώρισεως εικονιστικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης RUSSIAN WARSHIP, GO F**K YOURSELF – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 – Πολιτικό σύνθημα – Ίση μεταχείριση – Αρχή της χρηστής διοίκησης – Άρθρο 71, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001»*

Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει, για πρώτη φορά, το ζήτημα της δυνατότητας καταχώρισης ενός «πολιτικού συνθήματος» ως σήματος.

Ένας Ουκρανός συνοριοφύλακας, δικαιούχος της προσφεύγουσας, Administration of the State Border Guard Service of Ukraine, υπέβαλε στο EUIPO αίτηση καταχώρισης του εικονιστικού σημείου «RUSSIAN WARSHIP, GO F**K YOURSELF» ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες¹⁷. Ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση αυτή στο σύνολό της βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 2017/1001, κατά το οποίο τα σήματα που αντίκεινται στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση. Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του EUIPO κατά της απόφασης του εξεταστή. Με την προσβαλλόμενη απόφαση¹⁸, το τμήμα προσφυγών απέρριψε την ως άνω προσφυγή με την αιτιολογία ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερούνταν διακριτικό χαρακτήρα για τα επίμαχα προϊόντα και υπηρεσίες και, ως εκ τούτου, δεν έπρεπε, βάσει

¹⁷ Ειδικότερα, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στις κλάσεις 9, 14, 16, 18, 25, 28 και 41, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

¹⁸ Απόφαση του πρώτου τμήματος προσφυγών του EUIPO της 1ης Δεκεμβρίου 2023 (υπόθεση R 438/2023-1).

του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001, να γίνει δεκτή η καταχώρισή του.

Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα αλυσιτελώς υποστηρίζει ότι το τμήμα προσφυγών υπέπεσε σε πλάνη καθόσον χαρακτήρισε το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ως «πολιτικό σύνθημα».

Συγκεκριμένα, η φράση που περιλαμβάνεται στο επίμαχο σήμα είχε χρησιμοποιηθεί ευρέως, ήδη αμέσως μετά την πρώτη χρήση του, προκειμένου να στηρίξει την Ουκρανία και κατέστη, κατ' αυτόν τον τρόπο, πολύ γρήγορα, σύμβολο του αγώνα της Ουκρανίας κατά της επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Ως εκ τούτου, η φράση αυτή χρησιμοποιήθηκε σε πολιτικό πλαίσιο, κατ' επανάληψη και με σκοπό να εκφράσει και να προωθήσει τη στήριξη προς την Ουκρανία. Η κατάσταση αυτή αντιστοιχεί πλήρως στον ορισμό της έκφρασης «πολιτικό σύνθημα», την οποία διατυπώνει η ίδια η προσφεύγουσα στο δικόγραφο της προσφυγής της, δηλαδή έκφραση χρησιμοποιούμενη σε πολιτικό ή κοινωνικό πλαίσιο, η οποία φέρει μια ιδέα ή έναν σκοπό, με σκοπό να πείσει το κοινό ή ομάδα-στόχο του κοινού.

Η φράση που περιλαμβάνεται στο επίμαχο σήμα χρησιμοποιήθηκε εντατικά σε μη εμπορικό πλαίσιο και κατ' ανάγκην το ενδιαφερόμενο κοινό θα τη συνδέσει άρρηκτα με το πλαίσιο αυτό. Συγκεκριμένα, η εν λόγω φράση κατέστη πολύ γρήγορα ένα από τα σύμβολα του αγώνα της Ουκρανίας κατά της ρωσικής επίθεσης, παραπέμποντας σε στρατιώτη του ουκρανικού στρατού και, ως εκ τούτου, στην Ουκρανία. Δεδομένης της εκτεταμένης κάλυψης του γεγονότος αυτού από τα μέσα ενημέρωσης, η φράση αυτή θα συνδεθεί με την εν λόγω πρόσφατη ιστορική στιγμή, η οποία είναι γνωστή στον μέσο καταναλωτή της Ένωσης.

Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το τμήμα προσφυγών δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η γενική αρχή κατά την οποία το ενδιαφερόμενο κοινό δεν είναι ιδιαίτερα προσεκτικό όσον αφορά ένα σημείο το οποίο δεν του παρέχει εξαρχής ένδειξη ως προς την προέλευση των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών, δεδομένου ότι δεν το αντιλαμβάνεται ούτε το συγκρατεί στη μνήμη του ως σήμα, έχει επίσης εφαρμογή όσον αφορά τα σημεία των οποίων το κύριο μήνυμα είναι πολιτικού χαρακτήρα.

Πλην όμως, λαμβανομένης υπόψη της ουσιώδους λειτουργίας του σήματος, δηλαδή του προσδιορισμού της εμπορικής προέλευσης του προϊόντος ή της υπηρεσίας που καλύπτει, ένα σημείο δεν μπορεί να επιτελέσει τη λειτουργία αυτήν αν ο μέσος καταναλωτής δεν αντιλαμβάνεται, βλέποντάς το, την προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας, αλλά μόνον ένα πολιτικό μήνυμα.

Όσον αφορά την υποχρέωση αιτιολόγησης, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, όταν η καταχώριση μιας κατηγορίας ή ομάδας προϊόντων ή υπηρεσιών προσκρούει στον ίδιο λόγο απαραδέκτου, η αρμόδια αρχή δύναται να περιοριστεί σε ενιαία αιτιολογία για όλα τα οικεία προϊόντα ή υπηρεσίες. Η νομολογία έχει βεβαίως διευκρινίσει ότι η ευχέρεια αυτή αναγνωρίζεται μόνο στον βαθμό που τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες

εμφανίζουν μεταξύ τους αρκούντως άμεση και συγκεκριμένη σχέση, ώστε να συνθέτουν μια επαρκώς ομοιογενή κατηγορία ή ομάδα προϊόντων ή υπηρεσιών. Εντούτοις, στη νομολογία επισημαίνεται ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν τα προϊόντα και οι υπηρεσίες εμφανίζουν μεταξύ τους αρκούντως άμεση και συγκεκριμένη σχέση και μπορούν να ταξινομηθούν σε κατηγορίες ή ομάδες επαρκώς ομοιογενείς, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο σκοπός της εν λόγω διαδικασίας, ο οποίος συνίσταται στην επίτευξη και διευκόλυνση της εκτίμησης *in concreto* του κατά πόσον το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση εμπίπτει ή όχι σε έναν από τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου. Επομένως, η κατανομή των επίμαχων προϊόντων και υπηρεσιών σε μία ή περισσότερες ομάδες ή κατηγορίες πρέπει να πραγματοποιείται, μεταξύ άλλων, βάσει των κοινών τους χαρακτηριστικών τα οποία ασκούν επιρροή στην εξέταση της τυχόν δυνατότητας να αντιταχθεί συγκεκριμένος απόλυτος λόγος απαραδέκτου στο σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση για τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες. Συνεπώς, η εκτίμηση αυτή πρέπει να γίνεται *in concreto* για την εξέταση κάθε αίτησης καταχώρισης και, κατά περίπτωση, για κάθε έναν από τους διάφορους απόλυτους λόγους απαραδέκτου οι οποίοι ενδέχεται να τυγχάνουν εφαρμογής.

Εν προκειμένω, το τμήμα προσφυγών έκρινε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν θα γινόταν αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό ως δηλωτικό εμπορικής προέλευσης. Επιπλέον, διευκρίνισε ότι η φράση που περιλαμβάνεται στο επίμαχο σήμα θα ερμηνευόταν πρωτίστως ως πολιτικό μήνυμα και ότι η αντίληψη αυτή θα ήταν πανομοιότυπη για όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αφορά το σήμα αυτό. Ως εκ τούτου, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που αφορά το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση αποτελούσαν επαρκώς ομοιογενή ομάδα, λαμβανομένου υπόψη του απόλυτου λόγου απαραδέκτου στον οποίο προσκρούει, κατά την άποψή του, η καταχώριση του εν λόγω σήματος.

Δεδομένου ότι το τμήμα προσφυγών ορθώς έκρινε ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν θα γινόταν αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό ως δηλωτικό εμπορικής προέλευσης, αλλά ως πολιτικό μήνυμα που προωθεί τη στήριξη για τον αγώνα της Ουκρανίας κατά της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας, μπορούσε εγκύρως να κατατάξει όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καλύπτει το εν λόγω σήμα σε μία και μόνη κατηγορία, μολοντί εμφάνιζαν διαφορετικά εγγενή χαρακτηριστικά.

Επομένως, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας του επίμαχου σήματος και του πανομοιότυπου τρόπου με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό θα αντιλαμβανόταν το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών που αφορά η αίτηση καταχώρισης, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το τμήμα προσφυγών δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτίμησης όταν απεφάνθη ότι τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες εμπίπτουν σε μία μόνον ομάδα για την οποία ίσχυε, κατά τον ίδιο τρόπο, ο λόγος απαραδέκτου τον οποίο είχε δεχθεί και όταν κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επίμαχο σήμα στερούνταν διακριτικού

χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001.

Απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2025, BVG κατά EUIPO (Ήχος μελωδίας), T-288/24, [EU:T:2025:847](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αίτηση καταχώρισης σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συνίσταται σε ήχο μελωδίας – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Διακριτικός χαρακτήρας – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001»

Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO ¹⁹ με την αιτιολογία ότι το τμήμα αυτό δεν εκτίμησε ορθώς, υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001, τον διακριτικό χαρακτήρα σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση για ηχητικό σημείο που συνίστατο σε ήχο μελωδίας.

Η προσφεύγουσα, Berliner Verkehrsbetriebe (BVB), ζήτησε την καταχώριση σήματος που συνίστατο σε ήχο μελωδίας για ορισμένες υπηρεσίες μεταφοράς ²⁰. Κατόπιν της απόρριψης της εν λόγω αίτησης καταχώρισης από την εξετάστρια, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του EUIPO.

Το τμήμα προσφυγών διαπίστωσε την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του επίμαχου σήματος. Θεώρησε ότι, δεδομένου ότι επρόκειτο για ηχητικό σημείο δύο δευτερολέπτων το οποίο συνίστατο σε απλή ακολουθία τεσσάρων διαφορετικών αντιληπτών ήχων, το εν λόγω σήμα ήταν τόσο σύντομο και κοινότοπο, ώστε δεν μπορούσε να εντυπωθεί στη μνήμη ή να αναγνωριστεί από τους καταναλωτές ως ένδειξη της εμπορικής προέλευσης των υπηρεσιών που προσδιόριζε. Κατά το τμήμα προσφυγών, το επίμαχο σήμα γινόταν απλώς αντιληπτό ως λειτουργικό ηχητικό στοιχείο με σκοπό να προσελκύσει την προσοχή του ακροατή.

Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά της εν λόγω απορριπτικής απόφασης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι από πλείονα στοιχεία μπορεί να θεωρηθεί ότι τα χαρακτηριστικά του επίμαχου σήματος όσον αφορά τη διάρκεια και την απήχυσή του αποδεικνύουν μάλλον την ύπαρξη παρά την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001 και της σχετικής νομολογίας.

¹⁹ Απόφαση του πέμπτου τμήματος προσφυγών του EUIPO, της 2ας Απριλίου 2024 (υπόθεση R 2220/2023-5).

²⁰ Οι υπηρεσίες αυτές εμπίπτουν στην κλάση 39 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή: «Μεταφορές· μεταφορά επιβατών· συσκευασία και υπηρεσίες σχετικά με πακετάρισμα· αποθήκευση· οργάνωση μεταφορών στο πλαίσιο περιηγήσεων».

Συγκεκριμένα, πρώτον, όσον αφορά τις συνήθειες του επίμαχου οικονομικού τομέα, είναι γενικώς γνωστό ότι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των μεταφορών χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο «jingles», δηλαδή σύντομα ηχητικά θέματα, προκειμένου να διαμορφώσουν μια αναγνωρίσιμη από το κοινό ηχητική ταυτότητα, το ηχητικό ισοδύναμο της οπτικής ταυτότητας ενός σήματος, για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που συνδέονται με αυτό. Τα jingles καθιστούν δυνατή την προσέλκυση της προσοχής των ακροατών σε περιβάλλον που μπορεί ενίοτε να είναι θορυβώδες, είτε στις αίθουσες των αεροδρομίων είτε στις αποβάθρες σιδηροδρομικών σταθμών και σταθμών λεωφορείων και χρησιμοποιούνται για την εισαγωγή ή τη συνοδεία μηνυμάτων προς το ενδιαφερόμενο κοινό, για διαφημιστικούς σκοπούς ή σε σχέση με συναφείς υπηρεσίες.

Δεύτερον, ο ήχος της μελωδίας από την οποία αποτελείται το επίμαχο σήμα δεν συνδέεται άμεσα με τις υπηρεσίες τις οποίες αφορά το σήμα και δεν υπαγορεύεται από τεχνικές ή λειτουργικές εκτιμήσεις. Επιπλέον, δεν αποδείχθηκε ότι ο ως άνω ήχος είναι ήδη γνωστός στο κοινό και, ως εκ τούτου, μπορεί να υποτεθεί ότι πρόκειται για πρωτότυπο έργο. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει μάλλον ως σκοπό να χρησιμεύσει ως jingle, δηλαδή ως σύντομη και ευμνημόνευτη ηχητική αλληλουχία που προκαλεί εντύπωση. Η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνεται εξάλλου από την πρακτική που ακολουθεί με τις αποφάσεις του το EUIPO και από τις κατευθυντήριες γραμμές που εφαρμόζονται κατά την εξέταση των ηχητικών σημάτων ενώπιόν του.

Λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών του επίμαχου σήματος όσον αφορά τη διάρκεια, τη μελωδία και τους αντιληπτούς ήχους, καθώς και των διαφόρων ενδείξεων που παρέσχε το EUIPO στο παρελθόν σχετικά με τον ρόλο που διαδραματίζουν τα χαρακτηριστικά αυτά κατά την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα ενός ηχητικού σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, η εκτίμηση του τμήματος προσφυγών είναι εσφαλμένη υπό το πρίσμα τόσο των συνηθειών που επικρατούν στον οικείο τομέα, όσο και των στοιχείων που χαρακτηρίζουν το επίμαχο σήμα. Ούτε η διάρκεια του επίμαχου σήματος ούτε η φερόμενη απλότητα ή κοινοτοπία του, η οποία δεν εμποδίζει αφ' εαυτής την αναγνώριση της αντίστοιχης μελωδίας, αποτελούν εμπόδια που αρκούν από μόνα τους να δικαιολογήσουν την παντελή έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα.

Τρίτον, το τμήμα προσφυγών υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας ότι το επίμαχο σήμα διαδραματίζει απλούστατα λειτουργικό ρόλο και ότι είναι σύνηθες να μεταδίδεται μια σύντομη ηχητική αλληλουχία πριν από τις αναγγελίες, μέσω μεγαφώνου, πληροφοριών σχετικά με τα μέσα μεταφοράς, προκειμένου να προσελκύεται η προσοχή των ταξιδιωτών. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι πρέπει να εξεταστεί μία από τις δυνητικές χρήσεις του επίμαχου σήματος, δηλαδή η χρήση του σε σιδηροδρομικό σταθμό για την αναγγελία της σχετικής υπηρεσίας μεταφορών, μια τέτοια χρήση, έστω και αν έχει λειτουργικό ρόλο, ουδόλως εμποδίζει το επίμαχο σήμα να επιτελέσει τη λειτουργία του ως ένδειξη της εμπορικής προέλευσης της εν λόγω υπηρεσίας.

Τέταρτον, όσον αφορά τις λοιπές υπηρεσίες τις οποίες αφορά το επίμαχο σήμα, οι οποίες δεν σχετίζονται άμεσα με τις μεταφορές, αλλά με πτυχές που συνδέονται με αυτές, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι είναι δύσκολο να γίνει αντιληπτό, με βάση τις εκτιμήσεις του τμήματος προσφυγών, αφενός, με ποιες πτυχές των υπηρεσιών τις οποίες αφορά το επίμαχο σήμα μπορεί να συνδεθεί ο ήχος της μελωδίας που το συνθέτει και, αφετέρου, με ποιον τρόπο το γεγονός ότι το επίμαχο ηχητικό σημείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο διαφήμισης για τις εν λόγω υπηρεσίες αποτελεί επιχείρημα κατά της καταχώρισής του ως σήματος.

Υπό το πρίσμα των σκέψεων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το τμήμα προσφυγών δεν αξιολόγησε ορθώς τον διακριτικό χαρακτήρα του επίμαχου σήματος.

3. Περιγραφικά σήματα

Απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2003 (ολομέλεια), ΓΕΕΑ κατά Wrigley, C-191/01 P, [EU:C:2003:579](#)

«Αναίρεση – Κοινοτικό σήμα – Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου της καταχώρισεως – Διακριτικός χαρακτήρας – Σήματα συγκείμενα αποκλειστικώς από περιγραφικά σημεία ή περιγραφικές ενδείξεις – Σύνθετη λέξη Doublemint»

Το 1996 η Wm Wrigley Jr. Company (στο εξής: Wrigley) ζήτησε από το ΓΕΕΑ την καταχώριση ως κοινοτικού σήματος της σύνθετης λέξεως «Doublemint» για τσιγκές.

Δεδομένου ότι ο εξεταστής του ΓΕΕΑ απέρριψε την αίτηση αυτή, η Wrigley άσκησε προσφυγή ενώπιον του τμήματος προσφυγών. Ωστόσο, το εν λόγω τμήμα την απέρριψε με το αιτιολογικό ότι η σύνθετη λέξη «Doublemint», προϊόν συνδυασμού δύο αγγλικών λέξεων, χωρίς την προσθήκη πρωτοτύπων ή στοιχείων δημιουργικής φαντασίας, ήταν περιγραφικό ορισμένων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των τσιγκών, εν προκειμένω της συνθέσεώς τους, η οποία περιελάμβανε ηδύοσμο, καθώς και της γεύσεώς τους ηδυόσμου, και, ως εκ τούτου, ήταν αδύνατη, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, η καταχώρισή του ως κοινοτικού σήματος.

Η προσφυγή που άσκησε η Wrigley κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου έγινε δεκτή. Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η σύνθετη λέξη «Doublemint», η οποία αφορά τις τσιγκές, είχε πολυσήμαντο και υπαγορευτικό νόημα, επιδεχόμενο διάφορες ερμηνείες, και ότι επέτρεπε στο κοινό προς το οποίο απευθυνόταν να εντοπίσει αμέσως και χωρίς περαιτέρω σκέψη την περιγραφή ενός χαρακτηριστικού γνωρίσματος των οικείων προϊόντων. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, εφόσον δεν ήταν αποκλειστικώς περιγραφική, η ανωτέρω σύνθετη λέξη δεν μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο αρνήσεως καταχώρισεως.

Με την απόφασή του, το Δικαστήριο κάνει δεκτή την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε το ΓΕΕΑ κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου.

Κατ' αρχάς, υπενθυμίζει ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, για το κοινοτικό σήμα, ορίζει ότι δεν γίνονται δεκτά προς καταχώριση τα σήματα που «αποτελούνται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν στις συναλλαγές για τη δήλωση του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προελεύσεως ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών αυτών».

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο κρίνει ότι, προκειμένου το ΓΕΕΑ να απορρίψει αίτηση καταχώρισης βάσει του άρθρου αυτού, δεν απαιτείται τα σημεία και οι ενδείξεις που συνθέτουν το σήμα και εμπίπτουν στο εν λόγω άρθρο να χρησιμοποιούνται πράγματι, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως, για την περιγραφή προϊόντων ή υπηρεσιών όπως αυτά για τα οποία υποβλήθηκε η αίτηση, ή χαρακτηριστικών γνωρισμάτων τους. Αρκεί, όπως προκύπτει από το γράμμα της διατάξεως, να πρόκειται για σημεία και ενδείξεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τέτοιους σκοπούς. Έτσι, η καταχώριση λεκτικού σημείου αποκλείεται κατ' εφαρμογήν της εν λόγω διατάξεως εάν, σε μία τουλάχιστον από τις ενδεχόμενες σημασίες του, είναι δηλωτικό κάποιου χαρακτηριστικού γνωρίσματος των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών.

Τέλος, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το να ερμηνεύεται το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει την καταχώριση «αποκλειστικά περιγραφικών» σημάτων των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία ζητείται η καταχώριση ή των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων τους σημαίνει ότι εφαρμόζεται κριτήριο μη καθοριζόμενο με την εν λόγω διάταξη και μη συμμορφούμενο προς το περιεχόμενό της.

Απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2005, Deutsche Post EURO EXPRESS κατά ΓΕΕΑ (EUROPREMIUM), T-334/03, [EU:T:2005:4](#) ²¹

«Κοινοτικό σήμα – Λεκτικό σήμα EUROPREMIUM – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Περιγραφικός χαρακτήρας – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94»

Η Deutsche Post EURO EXPRESS GmbH υπέβαλε ενώπιον του ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως του λεκτικού σημείου EUROPREMIUM ως κοινοτικού σήματος. Μετά την απόρριψη της αιτήσεως αυτής, η Deutsche Post EURO EXPRESS άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του εξεταστή.

²¹ Η αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως αυτής διαγράφηκε με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 2005, ΓΕΕΑ κατά Deutsche Post EURO EXPRESS (C-121/05 P, [EU:C:2005:767](#)).

Το τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ απέρριψε την προσφυγή με το αιτιολογικό ότι το σήμα EUROPREMIUM ενδέχεται να εκληφθεί από τους καταναλωτές ως ένδειξη της χαρακτηριστικής ιδιότητας και της ευρωπαϊκής προελεύσεως των προϊόντων και των υπηρεσιών ως προς τα οποία ζητείται η καταχώριση.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής ασκηθείσας από την Deutsche Post EURO EXPRESS κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως, την οποία ακυρώνει, καλείται να εκτιμήσει τον περιγραφικό χαρακτήρα του σημείου του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ²².

Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η καταχώριση κοινοτικού σήματος, το οποίο συνίσταται από σημεία ή ενδείξεις που χρησιμοποιούνται επίσης ως διαφημιστικά συνθήματα, ενδείξεις ποιότητας ή προτροπές αγοράς των προϊόντων και των υπηρεσιών που αφορά το σήμα αυτό, δεν μπορεί να αποκλειστεί λόγω και μόνον της χρήσεως αυτής, υπό τη μόνη προϋπόθεση ότι το σήμα αυτό γίνεται εξ αρχής αντιληπτό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά, παρέχοντας στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να διακρίνει, χωρίς ενδεχόμενο συγχύσεως, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του κατόχου του σήματος από εκείνα που έχουν άλλη εμπορική προέλευση.

Η ικανότητα αυτή ενός τέτοιου σήματος να γίνει αντιληπτό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων και υπηρεσιών πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

Για να εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, το λεκτικό σημείο πρέπει να δηλώνει κατά τρόπο συγκεκριμένο, μη αφηρημένο και αντικειμενικό τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το λεκτικό σημείο EUROPREMIUM, του οποίου ζητείται η καταχώριση ως κοινοτικού σήματος μεταξύ άλλων για διάφορα προϊόντα συσκευασίας, εναπόθεσης ή μεταφοράς, εμπορικής φύσεως υπηρεσίες διαφημίσεως, διαχειρίσεως ή υποστηρίξεως και υπηρεσίες μεταφοράς και αποθηκεύσεως των κλάσεων 16, 20, 35 και 39 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, και το οποίο ο μέσος αγγλόφωνος καταναλωτής θα μπορούσε να αντιληφθεί ως αναφορά σε υψηλής ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες ευρωπαϊκής προελεύσεως, δεν αποδείχθηκε ότι μπορεί να χρησιμεύσει για να δηλώσει ευθέως, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, τα ως άνω προϊόντα και υπηρεσίες.

Αφενός, το επίδικο σήμα δεν συνίσταται από στοιχεία περιγραφικά των προϊόντων και των υπηρεσιών ως προς τα οποία ζητείται η καταχώριση του σήματος, δεδομένου ότι το πρόθεμα «euro» δεν δηλώνει τα σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες ούτε άμεσα ούτε με

²² Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94.

μνεία ενός ουσιώδους χαρακτηριστικού τους και ότι ο όρος «premium» δεν είναι παρά ένας όρος επαινετικός, ο οποίος παραπέμπει σε κάποιο χαρακτηριστικό που ο αιτών την καταχώριση επιδιώκει να αποδώσει στα δικά του προϊόντα, χωρίς ωστόσο να πληροφορεί τους καταναλωτές για συγκεκριμένα και αντικειμενικά χαρακτηριστικά των παρεχομένων προϊόντων και υπηρεσιών.

Αφετέρου, δεν αποδείχθηκε ότι ο όρος «EUROPREMIUM», ως σύνολο, είναι ή θα μπορούσε να είναι κοινή ή συνήθης ονομασία που να δηλώνει ή να χαρακτηρίζει τα οικεία προϊόντα ή υπηρεσίες.

Απόφαση της 10ης Μαρτίου 2011, Agencja Wydawnicza Technopol κατά ΓΕΕΑ, C-51/10 P, [EU:C:2011:139](#)

«Αίτηση αναιρέσεως – Κοινοτικό σήμα – Σημείο αποτελούμενο αποκλειστικά από αριθμούς – Αίτηση καταχώρισεως του σημείου "1000" ως σήματος για φυλλάδια, περιοδικά και εφημερίδες – Φερόμενος ως περιγραφικός χαρακτήρας του εν λόγω σημείου – Κριτήρια για την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 – Υποχρέωση του ΓΕΕΑ να λάβει υπόψη την προγενέστερη πρακτική του όσον αφορά τη λήψη των αποφάσεων»

Η Agencja Wydawnicza Technopol sp. z o.o. (στο εξής: Technopol) υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχώρισεως του σημείου «1000» ως κοινοτικού σήματος για φυλλάδια, περιοδικά και εφημερίδες. Ωστόσο, η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι το σημείο «1000» δεν είχε διακριτικό χαρακτήρα και αποτελούσε περιγραφική ένδειξη του περιεχομένου ή των άλλων χαρακτηριστικών των οικείων προϊόντων.

Η προσφυγή που άσκησε η Technopol κατά της αποφάσεως του εξεταστή απορρίφθηκε από το τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ, το οποίο έκρινε ότι το σημείο «1000» μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη δήλωση των εντύπων της Technopol και ότι, εν πάση περιπτώσει, το σημείο αυτό δεν ήταν διακριτικό, διότι ο καταναλωτής θα το αντιλαμβανόταν ως έπαινο των εν λόγω εντύπων και όχι ως ένδειξη προελεύσεως.

Στη συνέχεια, η Technopol άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία επίσης απορρίφθηκε. Το Δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, την οποία απέρριψε, εξέτασε τα κριτήρια σχετικά με την εφαρμογή του απόλυτου λόγου απαραδέκτου αιτήσεως καταχώρισεως ο οποίος αφορά τον περιγραφικό χαρακτήρα ενός σημείου.

Πρώτον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι έκαστος των λόγων απαραδέκτου που απαριθμούνται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94 πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του γενικού συμφέροντος που τον δικαιολογεί. Το γενικό συμφέρον στο οποίο στηρίζεται το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού συνίσταται στην εξασφάλιση του ότι τα σημεία που είναι περιγραφικά ενός ή πλειόνων χαρακτηριστικών των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία ζητείται η καταχώριση σήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα από το σύνολο των επιχειρηματιών που προσφέρουν αυτά τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες.

Για να εξασφαλιστεί η πλήρης υλοποίηση αυτού του στόχου της ελεύθερης χρήσεως, προκειμένου το ΓΕΕΑ να μπορεί να αρνηθεί καταχώριση βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, δεν είναι αναγκαίο το επίμαχο σημείο να χρησιμοποιείται πράγματι, κατά το χρονικό σημείο της αιτήσεως καταχώρισεως, για περιγραφικούς σκοπούς. Αρκεί το εν λόγω σημείο να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τέτοιους σκοπούς. Ομοίως, η εφαρμογή αυτού του λόγου απαραδέκτου δεν εξαρτάται από την ύπαρξη συγκεκριμένης, πραγματικής ή σοβαρής ανάγκης διατηρήσεως της διαθεσιμότητας ενός σημείου και ότι συνεπώς δεν έχει σημασία να είναι γνωστός ο αριθμός των ανταγωνιστών που έχουν ή που θα μπορούσαν να έχουν συμφέρον να χρησιμοποιήσουν το επίμαχο σημείο. Είναι επιπλέον αδιάφορο το ότι υφίστανται και άλλα σημεία συνηθέστερα από το επίμαχο για να προσδιοριστούν τα ίδια χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών που διαλαμβάνονται στην αίτηση καταχώρισεως. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού δεν επιβάλλει να αντιστοιχεί το επίμαχο σημείο στους συνήθεις τρόπους προσδιορισμού.

Δεύτερον, το Δικαστήριο κρίνει ότι τα περιγραφικά σημεία για τα οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94 στερούνται, επίσης, διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού. Αντιστρόφως, ένα σημείο μπορεί να στερείται διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', για άλλους λόγους πέραν του τυχόν περιγραφικού χαρακτήρα του. Υπάρχει συνεπώς ορισμένη αλληλοεπικάλυψη μεταξύ των αντιστοίχων πεδίων εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', και του ίδιου άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', η δε πρώτη από τις διατάξεις αυτές διακρίνεται ωστόσο από τη δεύτερη καθόσον καλύπτει το σύνολο των περιστάσεων υπό τις οποίες ένα σημείο δεν είναι ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχειρήσεως από αυτά άλλης επιχειρήσεως.

Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει, για την ορθή εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94, να διασφαλίζεται ότι η εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου που διαλαμβάνεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', εφαρμόζεται αποκλειστικά στις περιπτώσεις τις οποίες πράγματι αφορά αυτός ο λόγος απαραδέκτου.

Τρίτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι περιπτώσεις τις οποίες πράγματι αφορά ο λόγος απαραδέκτου που διαλαμβάνεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94 είναι αυτές στις οποίες το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση ως σήματος δύναται να προσδιορίσει ένα «χαρακτηριστικό» των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση. Συγκεκριμένα, με τη χρήση, στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού, της φράσης «του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών αυτών», ο νομοθέτης, αφενός, υπέδειξε ότι το είδος, η ποιότητα, η ποσότητα, ο προορισμός, η αξία, η γεωγραφική προέλευση ή ο χρόνος παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας πρέπει όλα να θεωρούνται ως

χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών και, αφετέρου, διευκρίνισε ότι η απαρίθμησή τους δεν είναι εξαντλητική, καθώς μπορεί επίσης να ληφθεί υπόψη κάθε άλλο χαρακτηριστικό των προϊόντων ή των υπηρεσιών.

Η εκ μέρους του νομοθέτη επιλογή της λέξης «χαρακτηριστικό» τονίζει το γεγονός ότι τα σημεία τα οποία αφορά η εν λόγω διάταξη είναι μόνον αυτά τα οποία χρησιμεύουν για να δηλώσουν μια ευκόλως αναγνωρίσιμη από τους ενδιαφερόμενους κύκλους ιδιότητα των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία έχει ζητηθεί η καταχώριση. Συνεπώς, μπορεί να υπάρξει άρνηση καταχώρισης σημείου βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, μόνον αν είναι εύλογο να θεωρηθεί ότι θα αναγνωρισθεί πράγματι από τους ενδιαφερόμενους κύκλους ως περιγραφή ενός εκ των εν λόγω χαρακτηριστικών.

Οι διευκρινίσεις αυτές έχουν ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά τα σημεία που αποτελούνται αποκλειστικά από αριθμητικά ψηφία. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι τέτοια σημεία εξομοιώνονται συνήθως με αριθμούς, μπορούν να χρησιμεύσουν, μεταξύ άλλων, στο εμπόριο, για να δηλώσουν μια ποσότητα. Εντούτοις, για να μπορεί να υπάρξει άρνηση καταχώρισης ενός σημείου που αποτελείται αποκλειστικά από αριθμούς, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', με το αιτιολογικό ότι δηλώνει ποσότητα, πρέπει να είναι εύλογο να θεωρηθεί ότι, στην αντίληψη των ενδιαφερομένων κύκλων, η ποσότητα που δηλώνουν οι αριθμοί αυτοί χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία έχει ζητηθεί η καταχώριση.

Τέλος, τέταρτον, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο κανόνας που διατυπώνεται στο άρθρο 12, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 δεν επηρεάζει καθοριστικά την ερμηνεία του κανόνα που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού αυτού. Συγκεκριμένα, το άρθρο 12 του εν λόγω κανονισμού αφορά τον περιορισμό των αποτελεσμάτων του κοινοτικού σήματος, ενώ το άρθρο 7 του κανονισμού αυτού αφορά τους λόγους απαραδέκτου της καταχώρισης σημείων ως σημάτων.

Το γεγονός ότι το εν λόγω άρθρο 12, στοιχείο β', διασφαλίζει ότι κάθε επιχειρηματίας μπορεί να χρησιμοποιεί ελεύθερα τις ενδείξεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και των υπηρεσιών ουδόλως περιορίζει το περιεχόμενο του εν λόγω άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ'. Όπως αντιθέτως, το γεγονός αυτό καθιστά εναργές το συμφέρον που υφίσταται να εφαρμόζεται πράγματι ο εξάλλου απόλυτος λόγος απαραδέκτου που διαλαμβάνεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σε κάθε σημείο δυνάμενο να δηλώσει ένα χαρακτηριστικό των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία έχει ζητηθεί η καταχώρισή του ως σήματος.

Απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2018, Devin κατά EUIPO – Haskovo (DEVIN), T-122/17,
[EU:T:2018:719](#) ²³

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία κήρυξης ακυρότητας – Λεκτικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης DEVIN – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Περιγραφικός χαρακτήρας – Γεωγραφική ονομασία – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 [νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001]»

Στις 11 Ιουλίου 2014 το Haskovo Chamber of Commerce and Industry (HCCI, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Χάσκοβο, Βουλγαρία) υπέβαλε αίτηση κήρυξης της ακυρότητας του λεκτικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης DEVIN, το οποίο ανήκε στην Devin AD και είχε καταχωριστεί από το EUIPO το 2011 για τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 32 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας και αντιστοιχούν σε μη οιοπονευματώδη ποτά, μεταξύ των οποίων και το μεταλλικό νερό.

Το τμήμα ακυρώσεων του EUIPO έκανε δεκτή την αίτηση κήρυξης ακυρότητας που στηριζόταν στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009 ²⁴ και κήρυξε άκυρο το επίμαχο σήμα στο σύνολό του, κρίνοντας ότι το σήμα αποτελούνταν από σημείο που μπορούσε να χρησιμεύσει προς δήλωση της γεωγραφικής προέλευσης του προϊόντος ²⁵. Το τμήμα προσφυγών του EUIPO απέρριψε την προσφυγή που άσκησε η Devin AD κατά της απόφασης αυτής με την αιτιολογία ότι η βουλγαρική πόλη Devin είναι γνωστή στο ευρύ κοινό της Βουλγαρίας και σε ένα σημαντικό ποσοστό των καταναλωτών των γειτονικών χωρών όπως η Ελλάδα και η Ρουμανία, κυρίως ως δημοφιλές θέρετρο ιαματικών λουτρών, και ότι, για τους ενδιαφερομένους, το όνομα της πόλης αυτής είναι συνδεδεμένο με την κατηγορία των προϊόντων της κλάσης 32, ιδίως τα μεταλλικά νερά.

Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO και παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με την εκτίμηση του περιγραφικού χαρακτήρα σημείου συνιστάμενου σε γεωγραφική ονομασία κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009.

Όσον αφορά, ειδικότερα, τα σημεία ή τις ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν προς δήλωση της γεωγραφικής προέλευσης ή προορισμού των κατηγοριών προϊόντων ή του τόπου παροχής των κατηγοριών υπηρεσιών για τις οποίες ζητείται η καταχώριση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως δε τις γεωγραφικές ονομασίες, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι υπάρχει γενικό συμφέρον να παραμένουν στη διάθεση όλων, ιδίως λόγω της ικανότητάς τους όχι μόνο να δηλώνουν, ενδεχομένως, την ποιότητα και άλλες ιδιότητες των οικείων κατηγοριών προϊόντων ή υπηρεσιών, αλλά

²³ Η αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε με τη διάταξη της 11ης Ιουλίου 2019, Haskovo κατά Devin (C-800/18 P, [EU:C:2019:606](#)).

²⁴ Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της ΕΕ (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1).

²⁵ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009.

και να επηρεάζουν ποικιλοτρόπως τις προτιμήσεις των καταναλωτών, παραδείγματος χάριν μέσω του συσχετισμού των προϊόντων ή των υπηρεσιών με ορισμένο τόπο που μπορεί να δημιουργήσει θετικά αισθήματα.

Συναφώς, αφενός, η καταχώριση των γεωγραφικών ονομασιών ως σημάτων αποκλείεται όταν πρόκειται, αφενός, για γεωγραφικές ονομασίες που δηλώνουν συγκεκριμένες γεωγραφικές τοποθεσίες οι οποίες είναι ήδη φημισμένες ή γνωστές για την οικεία κατηγορία προϊόντων ή υπηρεσιών και συνδέονται, επομένως, με την εν λόγω κατηγορία κατά την αντίληψη των ενδιαφερομένων και, αφετέρου, για γεωγραφικές ονομασίες που είναι πιθανόν να χρησιμοποιηθούν από τις επιχειρήσεις και πρέπει να παραμείνουν στη διάθεσή τους ως ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης της οικείας κατηγορίας προϊόντων ή υπηρεσιών.

Εντούτοις, κατ' αρχήν, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009 δεν απαγορεύει την καταχώριση γεωγραφικών ονομασιών που είναι άγνωστες στους ενδιαφερομένους ή, εν πάση περιπτώσει, άγνωστες ως δηλωτικές γεωγραφικών τοποθεσιών ή, ακόμη, ονομασιών στην περίπτωση των οποίων είναι απίθανο, λόγω των χαρακτηριστικών της τοποθεσίας που δηλώνεται, οι ενδιαφερόμενοι να υποθέσουν ότι η οικεία κατηγορία προϊόντων ή υπηρεσιών προέρχεται από τη συγκεκριμένη τοποθεσία ή επινοήθηκε εκεί.

Εξάλλου, όσον αφορά την εκτίμηση του περιγραφικού χαρακτήρα ενός τέτοιου σημείου, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το EUIPO υποχρεούται να αποδείξει ότι η γεωγραφική ονομασία είναι γνωστή στους ενδιαφερομένους ως δηλώνουσα μια τοποθεσία. Επιπλέον, πρέπει είτε να υπάρχει, κατά την αντίληψη των ενδιαφερομένων, ενεστώς σύνδεσμος ανάμεσα στην επίμαχη γεωγραφική ονομασία και στην οικεία κατηγορία προϊόντων ή υπηρεσιών, είτε να πιθανολογείται ότι μια τέτοια ονομασία είναι, κατά την αντίληψη του κοινού αυτού, ικανή να δηλώσει τη γεωγραφική προέλευση της εν λόγω κατηγορίας προϊόντων ή υπηρεσιών. Στο πλαίσιο της ως άνω εξέτασης, πρέπει ειδικότερα να λαμβάνεται υπόψη το πόσο γνωστή είναι η επίμαχη γεωγραφική ονομασία στους ενδιαφερομένους, όπως επίσης ποια είναι τα χαρακτηριστικά της προσδιοριζόμενης τοποθεσίας και της οικείας κατηγορίας προϊόντων ή υπηρεσιών.

Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το λεκτικό σήμα DEVIN δεν είναι περιγραφικό γεωγραφικής προέλευσης όσον αφορά τον μέσο καταναλωτή των χωρών που συνορεύουν με τη Βουλγαρία, δηλαδή της Ελλάδας και της Ρουμανίας, ούτε όσον αφορά τον μέσο καταναλωτή των λοιπών κρατών μελών της Ένωσης, με μόνη εξαίρεση τη Βουλγαρία.

Ενώ η γεωγραφική ονομασία Devin είναι γνωστή στους ενδιαφερομένους της Βουλγαρίας, όσον αφορά τους ενδιαφερομένους των λοιπών κρατών μελών της Ένωσης, η γεωγραφική ονομασία Devin τούς είναι σε μεγάλο βαθμό άγνωστη ή, εν πάση περιπτώσει, άγνωστη ως προσδιορισμός γεωγραφικής περιοχής.

Η απλή ανίχνευση της πόλης Devin από τις διαδικτυακές μηχανές αναζήτησης δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι πρόκειται για τόπο που είναι γνωστός σε ένα σημαντικό μέρος του ενδιαφερόμενου κοινού της Ελλάδας και της Ρουμανίας. Η ύπαρξη «τουριστικού προφίλ στο Διαδίκτυο», αυτή καθεαυτήν, δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι μια μικρή πόλη είναι γνωστή στο ενδιαφερόμενο κοινό του εξωτερικού. Πράγματι, ο μέσος καταναλωτής μεταλλικού νερού και ποτών στην Ένωση δεν διαθέτει υψηλού βαθμού εξειδίκευση στη γεωγραφία ή τον τουρισμό. Το τμήμα προσφυγών, εστιάζοντας εσφαλμένως στους αλλοδαπούς, ιδίως Έλληνες ή Ρουμάνους, τουρίστες που επισκέπτονται τη Βουλγαρία ή το Devin, δεν έλαβε υπόψη το σύνολο του ενδιαφερόμενου κοινού, αποτελούμενου από τον μέσο καταναλωτή της Ένωσης, ιδίως της Ελλάδας και της Ρουμανίας, αλλά περιορίστηκε εσφαλμένως σε ένα ελάχιστο ή πολύ μικρό μέρος του ενδιαφερόμενου κοινού, δηλαδή στους αλλοδαπούς τουρίστες που επισκέπτονται τη Βουλγαρία ή το Devin, το οποίο, εν πάση περιπτώσει, είναι αμελητέο και δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκώς αντιπροσωπευτικό υπό το πρίσμα της νομολογίας. Επομένως, το τμήμα προσφυγών εφάρμοσε λανθασμένο κριτήριο, το οποίο το οδήγησε σε εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται τον όρο «devin».

Όσον αφορά τη διαθεσιμότητα της γεωγραφικής ονομασίας Devin, πρέπει να γίνει δεκτό ότι επιτρέπεται η περιγραφική χρήση της ονομασίας «Devin» με σκοπό την προώθηση της πόλης ως τουριστικού προορισμού. Ο κανονισμός 207/2009 για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει, με τον ίδιο τον ορισμό του αποκλειστικού δικαιώματος που παρέχει ένα σήμα, ασφαλιστικές δικλίδες για την προστασία των συμφερόντων των τρίτων. Το όνομα της πόλης του Devin παραμένει στη διάθεση των τρίτων όχι μόνο για περιγραφική χρήση, όπως είναι η προώθηση του τουρισμού της πόλης αυτής, αλλά και ως διακριτικό σημείο σε περίπτωση «νόμιμης αιτίας» και απουσίας κινδύνου σύγχυσης που αποκλείει την εφαρμογή των άρθρων 8 και 9 του κανονισμού 207/2009. Το γενικό συμφέρον να παραμένει στη διάθεση όλων μια γεωγραφική ονομασία όπως αυτή της λουτρόπολης του Devin μπορεί, επομένως, να προστατεύεται χάρη στη δυνατότητα πραγματοποίησης περιγραφικών χρήσεων των ονομασιών αυτών και στις ασφαλιστικές δικλίδες που περιορίζουν το αποκλειστικό δικαίωμα του δικαιούχου του επίμαχου σήματος, χωρίς να απαιτείται η ακύρωση του σήματος.

Απόφαση της 7ης Μαΐου 2019, Fissler κατά EUIPO (vita), T-423/18, [EU:T:2019:291](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αίτηση καταχώρισεως του λεκτικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης vita – Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου – Έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα – Περιγραφικός χαρακτήρας – Έννοια του χαρακτηριστικού – Ονομασία χρώματος – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001»

Με την απόφαση Fissler κατά EUIPO (vita) (T-423/18), η οποία εκδόθηκε στις 7 Μαΐου 2019, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση του EUIPO με την οποία είχε

απορριφθεί η αίτηση καταχώρισεως του λεκτικού σήματος *vita* ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για προϊόντα όπως οι κουζινομηχανές, οι ηλεκτρικές χύτρες και οι συσκευές οικιακής χρήσεως. Εν προκειμένω, το EUIPO απέρριψε την αίτηση καταχώρισεως του εν λόγω σήματος για προϊόντα των κλάσεων 7, 11 και 21 (μεταξύ άλλων, κουζινομηχανές, ηλεκτρικές χύτρες ταχύτητας και συσκευές οικιακής χρήσεως), επειδή έκρινε ότι ήταν περιγραφικό και στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα (άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 2017/1001). Εκτίμησε, μεταξύ άλλων, ότι καθόσον το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ήταν λέξη της σουηδικής γλώσσας (*vita* είναι ο οριστικός τύπος πληθυντικού του επιθέτου «*vit*», που στα σουηδικά σημαίνει «λευκό»), το ενδιαφερόμενο κοινό ήταν το σουηδόφωνο κοινό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το EUIPO στήριξε τον περιγραφικό χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση σε δύο, κατ' ουσίαν, λόγους. Πρώτον, δέχθηκε ότι τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση είναι διαθέσιμα σε λευκό χρώμα, το οποίο χρησιμοποιείται αρκετά συχνά χωρίς όμως να είναι το πιο σύνηθες. Δεύτερον, διαπίστωσε ότι τα προϊόντα αυτά καλούνται συχνά «*vitvaror*» («λευκά προϊόντα») στα σουηδικά.

Όσον αφορά την περισσότερο ή λιγότερο συχνή χρήση του λευκού χρώματος για την κατασκευή των προϊόντων για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να εξετάσει αν μια τέτοια χρήση μπορεί να θεωρηθεί «χαρακτηριστικό» των προϊόντων αυτών κατά την έννοια της νομολογίας. Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι άρνηση καταχώρισεως σημείου λόγω του περιγραφικού χαρακτήρα του (βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001) χωρεί μόνον αν μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι θα το αναγνωρίσουν πράγματι ως περιγραφή ενός εκ των εν λόγω χαρακτηριστικών. Επίσης, μολονότι είναι αδιάφορο αν ένα τέτοιο χαρακτηριστικό έχει κύρια ή δευτερεύουσα σημασία από εμπορικής απόψεως, ένα χαρακτηριστικό, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, πρέπει να είναι εντούτοις «αντικειμενικό και συνυφασμένο με τη φύση του προϊόντος» ή της υπηρεσίας, καθώς επίσης «εγγενές και μόνιμο» για το εν λόγω προϊόν ή υπηρεσία.

Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το λευκό χρώμα δεν αποτελεί «εγγενές» χαρακτηριστικό, «συνυφασμένο με τη φύση» των προϊόντων για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση (όπως οι κουζινομηχανές, οι ηλεκτρικές χύτρες και οι συσκευές οικιακής χρήσεως), αλλά ένα εντελώς τυχαίο και ενδεχόμενο γνώρισμα το οποίο μπορεί να αφορά μόνον ορισμένα εκ των προϊόντων αυτών και, εν πάση περιπτώσει, δεν έχει καμία άμεση και συγκεκριμένη σχέση με τη φύση τους. Πράγματι, τέτοιου είδους προϊόντα είναι διαθέσιμα σε πολλά χρώματα, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται, χωρίς να πρωτοστατεί, το λευκό χρώμα. Δεν αμφισβητείται ότι τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση είθισται, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, να διατίθενται σε λευκό, μεταξύ άλλων χρωμάτων, πλην όμως το γεγονός αυτό είναι άνευ σημασίας, δεδομένου ότι δεν είναι «εύλογο», κατά την έννοια της νομολογίας, να θεωρηθεί ότι, για τον λόγο αυτόν και μόνον, το ενδιαφερόμενο κοινό θα αναγνωρίσει όντως το λευκό χρώμα ως την περιγραφή ενός εγγενούς και συνυφασμένου με τη φύση των προϊόντων αυτών χαρακτηριστικού. Ο όρος «*vita*» δεν είναι, συνεπώς,

περιγραφικός όρος ενός χαρακτηριστικού των επίμαχων προϊόντων και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001.

Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το γενικό συμφέρον στο οποίο στηρίζεται το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001, που αποκλείει την καταχώριση σήματος το οποίο στερείται διακριτικού χαρακτήρα, αφορά την προστασία του καταναλωτή, διά της παροχής σε αυτόν της δυνατότητας να διακρίνει, χωρίς ενδεχόμενο κίνδυνο συγχύσεως, την προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσδιορίζει το σήμα, σύμφωνα με τη βασική δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του, ενώ το γενικό συμφέρον στο οποίο στηρίζεται ο κανόνας του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', που απαγορεύει την καταχώριση περιγραφικού σήματος, συνίσταται στην προστασία των ανταγωνιστών από τον κίνδυνο να μονοπωλήσει ένας μόνον επιχειρηματίας περιγραφικές ενδείξεις χαρακτηριστικών των εν λόγω προϊόντων ή υπηρεσιών. Συνεπώς, ένα μη περιγραφικό σήμα, όπως το επίμαχο εν προκειμένω, δεν έχει εξ αυτού του λόγου διακριτικό χαρακτήρα.

Εκτιμώντας ότι το ενδιαφερόμενο κοινό δεν θα αντιληφθεί το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ως απλό αντικειμενικό μήνυμα, υπό την έννοια ότι τα εν λόγω προϊόντα είναι διαθέσιμα σε λευκό χρώμα, αλλά αντιθέτως ως ένδειξη της προελεύσεώς τους, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε, κατ' ουσίαν, στο συμπέρασμα ότι το εν λόγω σήμα έχει διακριτικό χαρακτήρα.

Λαμβανομένων υπόψη όλων των προεκτεθέντων, το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε τους δύο λόγους ακυρώσεως και ακύρωσε την απόφαση του EUIPO.

Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2025, Iceland Foods κατά EUIPO – Íslandsstofa (Promote Iceland) κ.λπ. (ICELAND), T-105/23, [EU:T:2025:729](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας – Λεκτικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ICELAND – Απόλυτος λόγος ακυρότητας – Περιγραφικός χαρακτήρας – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 [νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001]»

Με τις αποφάσεις του, το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται επί του περιγραφικού χαρακτήρα δύο σημείων τα οποία αποτελούνται από το όνομα ευρωπαϊκής χώρας (ICELAND) και απορρίπτει τις προσφυγές που ασκήθηκαν κατά των αποφάσεων του διευρυμένου τμήματος προσφυγών του EUIPO κρίνοντας ότι τα σημεία αυτά είναι περιγραφικά της γεωγραφικής προελεύσεως των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών ή των χαρακτηριστικών τους.

Η προσφεύγουσα Iceland Foods Ltd υπέβαλε στο EUIPO αιτήσεις καταχωρίσεως για το λεκτικό σημείο ICELAND και για το εικονιστικό σημείο Iceland, στις 19 Απριλίου 2002 και στις 12 Φεβρουαρίου 2013 αντιστοίχως, για διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες. Εν

συνεχεία, υποβλήθηκαν ενώπιον του τμήματος ακυρώσεων του EUIPO δύο αιτήσεις κήρυξης της ακυρότητας των επίμαχων σημάτων για ορισμένα από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καλύπτονται από τα σήματα αυτά ²⁶. Το τμήμα ακυρώσεων έκανε δεκτές τις αιτήσεις κήρυξης ακυρότητας για το σύνολο των επίμαχων προϊόντων και υπηρεσιών.

Κατόπιν αυτού, η προσφεύγουσα άσκησε δύο προσφυγές κατά των δύο αποφάσεων του τμήματος ακυρώσεων. Με αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 2022 το διευρυμένο τμήμα προσφυγών απέρριψε τις προσφυγές (στο εξής: προσβαλλόμενες αποφάσεις). Έκρινε ότι το ενδιαφερόμενο κοινό, ήτοι το αγγλόφωνο ευρύ κοινό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιλαμβανόταν τα επίμαχα σήματα ως ένδειξη ότι τα προσδιοριζόμενα προϊόντα και υπηρεσίες είχαν προέλευση την Ισλανδία και επομένως τα σήματα έπρεπε να θεωρηθούν περιγραφικά ²⁷. Αφού διαπίστωσε ότι αρκεί να συντρέχει ένας από τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου προκειμένου τα σημεία να μην μπορούν να καταχωρισθούν ως σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το διευρυμένο τμήμα προσφυγών έκρινε ότι, εν πάση περιπτώσει, αν τα επίμαχα σήματα εξετάζονταν επίσης και υπό το πρίσμα του διακριτικού χαρακτήρα τους ²⁸, θα θεωρούνταν αναπόφευκτα ως στερούμενα διακριτικού χαρακτήρα ²⁹.

Η προσφεύγουσα άσκησε συνεπώς προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά αμφοτέρων των προσβαλλόμενων αποφάσεων ³⁰.

Το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι η καταχώριση γεωγραφικών ονομασιών αποκλείεται σε δύο περιπτώσεις. Η πρώτη περίπτωση αφορά την καταχώριση γεωγραφικών ονομασιών που δηλώνουν συγκεκριμένες γεωγραφικές τοποθεσίες οι οποίες είναι ήδη φημισμένες ή γνωστές για την οικεία κατηγορία προϊόντων ή υπηρεσιών και οι οποίες συνδέονται, ως εκ τούτου, στην αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού με την αντίστοιχη τοποθεσία. Η δεύτερη περίπτωση αφορά την καταχώριση γεωγραφικών ονομασιών που είναι πιθανόν να χρησιμοποιηθούν από τις

²⁶ Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες εμπίπτουν στις κλάσεις 7, 11, 16, 29 έως 32 και 35 και στις κλάσεις 29, 30 και 35 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

²⁷ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, μετέπειτα άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009, νυν άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001.

²⁸ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του προαναφερθέντος κανονισμού 40/94, μετέπειτα άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του προαναφερθέντος κανονισμού 207/2009, νυν άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του προαναφερθέντος κανονισμού 2017/1001.

²⁹ Ο ισχυρισμός των αιτούντων την κήρυξη ακυρότητας, κατά τον οποίον τα επίμαχα σήματα αντίκεινται στη δημόσια τάξη [κατά την έννοια των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 40/94 (μετέπειτα άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 και νυν άρθρου 59, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 2017/1001) και του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 40/94 (μετέπειτα άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 207/2009 και νυν άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 2017/1001)], απορρίφθηκε από το διευρυμένο τμήμα προσφυγών ως εκπροθέσμως προβληθείς και άρα απαράδεκτος. Ως εκ τούτου, το συγκεκριμένο ζήτημα δεν εξετάστηκε ούτε από το τμήμα προσφυγών ούτε, στη συνέχεια, από το Γενικό Δικαστήριο.

³⁰ Υποθέσεις Iceland Foods κατά EUIPO – Íslandsstofa (Promote Iceland) κ.λπ. (ICELAND) (T-105/23), σχετικά με το λεκτικό σήμα ICELAND, και Iceland Foods κατά EUIPO – Icelandic Trademark (Iceland) (T-106/23), σχετικά με το εικονιστικό σήμα Iceland.

επιχειρήσεις και πρέπει να παραμείνουν στη διάθεσή τους ως ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης της οικείας κατηγορίας προϊόντων ή υπηρεσιών.

Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η εκτίμηση του περιγραφικού χαρακτήρα των επίμαχων σημάτων απαιτεί να ληφθεί υπόψη ένα σύνολο κρίσιμων παραγόντων, όπως ο βαθμός στον οποίο είναι γνωστή η Ισλανδία και τα χαρακτηριστικά της, καθώς και ο σύνδεσμος μεταξύ των κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών και των επίμαχων σημάτων.

Συναφώς, επισημαίνει ότι τα επίμαχα σήματα αποτελούνται από το όνομα μιας χώρας η οποία βρίσκεται στην Ευρώπη και η οποία καταλαμβάνει βεβαίως μια σχετικά αραιοκατοικημένη περιοχή, με επιφάνεια όμως μεγαλύτερη από εκείνη ορισμένων κρατών μελών της Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι η λέξη «Iceland» είναι γνωστή σε σημαντικό τμήμα του ενδιαφερόμενου κοινού, το οποίο αποτελείται από το αγγλόφωνο ευρύ κοινό της Ένωσης.

Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι τα στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε το διευρυμένο τμήμα προσφυγών αποδεικνύουν, πρώτον, ότι η Ισλανδία ήταν χώρα φιλική προς το περιβάλλον λόγω, μεταξύ άλλων, των πολυάριθμων σταθμών γεωθερμικής και υδροηλεκτρικής ενέργειας, δεύτερον, ότι αποτελούσε δημοφιλή τουριστικό προορισμό και, τρίτον, ότι προσέφερε ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, διατηρώντας παράλληλα, σε σχέση με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες αυτές, σημαντικές εμπορικές σχέσεις με τις χώρες του ΕΟΧ.

Το Γενικό Δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη ένα σύνολο περιστάσεων, ως είχαν κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως καταχώρισης του επίμαχου σήματος, συνεκτιμώμενης και της μελλοντικής εξέλιξής τους, και όχι να εξεταστεί απλώς και μόνον το ζήτημα της «φήμης» της οποίας έχαιρε η Ισλανδία στο ενδιαφερόμενο κοινό ή την οποία μπορούσε να αποκτήσει στο μέλλον σε σχέση με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καλύπτονται από τα επίμαχα σήματα. Επιπλέον, τα διάφορα χαρακτηριστικά της Ισλανδίας είναι σημαντικά προκειμένου να καθοριστεί σε ποιον βαθμό η γεωγραφική προέλευση των επίμαχων προϊόντων ή υπηρεσιών μπορεί να είναι κρίσιμη κατά την αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού για την εκτίμηση της ποιότητας ή άλλων χαρακτηριστικών των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών. Για τους ίδιους λόγους, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το διευρυμένο τμήμα προσφυγών ορθώς έλαβε υπόψη την οικονομική ευημερία, συνεκτιμώντας το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, το ειδικευμένο εργατικό δυναμικό ή ακόμη την παρουσία διαφόρων βιομηχανιών, δεδομένου ότι βάσει των κριτηρίων αυτών ήταν δυνατό να καθοριστεί αν η Ισλανδία μπορούσε να γίνει γνωστή ή να αποκτήσει φήμη ως τόπος γεωγραφικής προέλευσης των επίμαχων προϊόντων και υπηρεσιών.

Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι τα επίμαχα σήματα έχουν περιγραφικό χαρακτήρα όσον αφορά προϊόντα στα οποία περιλαμβάνονται τρόφιμα φυτικής και ζωικής προέλευσης και υγρά προοριζόμενα για κατανάλωση από τον άνθρωπο.

Πράγματι, κατά την ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων καταχωρίσεως των επίμαχων σημάτων, η Ισλανδία παρήγε και εξήγε τέτοια προϊόντα και μπορούσε να παραγάγει και άλλα περαιτέρω, με αποτέλεσμα, όταν ένα από τα προϊόντα αυτά διατίθεται στο εμπόριο με ένα από τα επίμαχα σήματα, να μπορεί να γίνει αντιληπτό ως προερχόμενο από τη συγκεκριμένη χώρα. Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι τρέχουσες εξαγωγές τροφίμων από την Ισλανδία δεν αποτελούν σχετικά σημαντικό μερίδιο των εξαγωγών της εν γένει, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι ο ισχυρισμός αυτός δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την περιγραφική σχέση μεταξύ των σημάτων και των οικείων προϊόντων, στο μέτρο που δεν λαμβάνει υπόψη την προοπτική του πιθανολογούμενου συσχετισμού των επίμαχων σημάτων με τα εν λόγω προϊόντα.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το διευρυμένο τμήμα προσφυγών ανέλυσε λεπτομερώς τον περιγραφικό χαρακτήρα των επίμαχων σημάτων σε σχέση με το σύνολο των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπλέον, όσον αφορά το εικονιστικό σήμα Iceland ³¹, προσθέτει ότι ούτε η τυπογραφική εμφάνιση ούτε το χρώμα του επίμαχου σήματος του προσδίδουν ένα ασυνήθιστο ή εντυπωσιακό αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, το λεκτικό στοιχείο του εν λόγω σήματος απεικονίζεται σε γραμματοσειρά με τυποποιημένους λευκούς χαρακτήρες, χωρίς καμία τυπογραφική ιδιαιτερότητα. Μολονότι, βεβαίως, έχει τοποθετηθεί σε ένα ορθογώνιο κόκκινο, πορτοκαλί και κίτρινο φόντο, του οποίου ο κίτρινος και πορτοκαλί τόνος δημιουργεί την εντύπωση μιας ελαφράς απώλειας χρωματικής έντασης, το έγχρωμο φόντο, ιδίως το πορτοκαλί και κίτρινο χρώμα, είναι γενικώς σύνηθες στη διαφήμιση ή στις συσκευασίες και, ως εκ τούτου, ο καταναλωτής το θεωρεί ως διακοσμητικό στοιχείο. Υπό τις συνθήκες αυτές, τα εικονιστικά στοιχεία του επίμαχου εικονιστικού σήματος χρησίμευαν αποκλειστικώς για να αναδείξουν το λεκτικό στοιχείο του εν λόγω σήματος και ουδόλως μετέβαλλαν το περιγραφικό περιεχόμενο του τελευταίου αυτού στοιχείου.

Όσον αφορά τη σχετική με τον περιορισμό των αποτελεσμάτων του σήματος διάταξη του άρθρου 12, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 ³², η οποία, κατά την προσφεύγουσα, εγγυάται στις ισλανδικές οντότητες τη χρήση της ονομασίας «Iceland», το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η συγκεκριμένη διάταξη σκοπεί ιδίως να ρυθμίσει τα προβλήματα που δημιουργούνται στην περίπτωση καταχώρισης σήματος συντιθέμενου εν όλω ή εν μέρει από μια γεωγραφική ονομασία και δεν επιτρέπει στους τρίτους τη χρήση της ονομασίας αυτής ως σήματος, αλλά διασφαλίζει απλώς ότι οι τρίτοι μπορούν να τη χρησιμοποιούν περιγραφικά, ήτοι ως ένδειξη σχετική με τη γεωγραφική προέλευση, υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση αυτή γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και το εμπόριο. Εξάλλου, το γεγονός ότι το άρθρο 12, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 εγγυάται ότι κάθε επιχειρηματίας μπορεί να χρησιμοποιεί ελεύθερα τις ενδείξεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και των υπηρεσιών δεν διασφαλίζει την προστασία του

³¹ Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2025, Iceland Foods κατά EUIPO – Icelandic Trademark (Iceland) (T-106/23, [EU:T:2025:730](#)).

³² Μετέπειτα άρθρου 12, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 και νυν άρθρου 14, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001.

γενικού συμφέροντος το οποίο ενυπάρχει στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού. Όπως αντιθέτως, το γεγονός αυτό καθιστά εναργές το συμφέρον που υφίσταται να εφαρμόζεται πράγματι ο κατά τα λοιπά απόλυτος λόγος ακυρότητας του άρθρου 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, σε σχέση με κάθε σημείο δυνάμενο να δηλώσει ένα χαρακτηριστικό των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία έχει καταχωριστεί το σήμα.

4. Σήματα που συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις τα οποία έχουν καταστεί συνήθη

Απόφαση της 16ης Μαρτίου 2006, Telefon & Buch κατά ΓΕΕΑ – Herold Business Data (WEISSE SEITEN), T-322/03, [EU:T:2006:87](#)

«Κοινοτικό σήμα – Παραδεκτό της προσφυγής – Τυχαίο γεγονός – Αίτηση περί κηρύξεως της ακυρότητας – Άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 – Λεκτικό σήμα WEISSE SEITEN – Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ', του κανονισμού 40/94»

Η Telefon & Buch Verlagsgesellschaft mbH υπέβαλε ενώπιον του ΓΕΕΑ αίτηση καταχώρισης του λεκτικού συμπλέγματος WEISSE SEITEN για διάφορα προϊόντα ³³. Η Herold Business Data GmbH & Co. KG ζήτησε να κηρυχθεί άκυρη η καταχώριση αυτή δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ', και ζ', του κανονισμού 40/94. Η αίτηση αυτή έγινε εν μέρει δεκτή από το τμήμα ακυρώσεων. Το τμήμα προσφυγών, με τη σειρά του, κήρυξε την ακυρότητα του σήματος για τον λόγο ότι, όσον αφορά τα προϊόντα των κλάσεων 9 και 16, το σήμα συνίστατο αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που είχαν καταστεί συνήθη στην καθημερινή γλώσσα ή στη θεμιτή και πάγια πρακτική του εμπορίου. Επιπλέον, έκρινε ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 40/94 είχε επίσης εφαρμογή για όλα τα σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως, την οποία απορρίπτει, υπογραμμίζει, κατ' αρχάς, ότι ο συνήθης χαρακτήρας ενός σήματος μπορεί να εκτιμάται μόνο σε σχέση, αφενός, με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που καλύπτει το σήμα, έστω και αν η επίμαχη διάταξη δεν αναφέρεται ρητώς σε αυτά, και, αφετέρου, με τον τρόπο με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το σήμα. Στη συνέχεια, όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κοινό, διευκρινίζει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η τεκμαιρόμενη αναμονή ενός μέσου καταναλωτή του είδους του

³³ Επρόκειτο για προϊόντα των κλάσεων 9, 16, 41 και 42 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

επίμαχου προϊόντος, ο οποίος θεωρείται ότι έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος. Τέλος, επισημαίνει ότι σημεία ή ενδείξεις που συνθέτουν ένα σήμα και έχουν καταστεί συνήθη στην καθημερινή γλώσσα ή στα συναλλακτικά ήθη ως δηλωτικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτει το σήμα δεν είναι κατάλληλα να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από εκείνα άλλων επιχειρήσεων και δεν εκπληρώνουν, ως εκ τούτου, τη βασική λειτουργία του σήματος.

Κατόπιν των σκέψεων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι, εν προκειμένω, το λεκτικό σύμπλεγμα WEISSE SEITEN δεν έπρεπε να καταχωρισθεί ως κοινοτικό σήμα για τα προϊόντα των κλάσεων 9 και 16 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, λόγω της υπάρξεως του απολύτου λόγου απαραδέκτου που διαλαμβάνεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 40/94, στον βαθμό που απεδείχθη ότι, για τον μέσο γερμανόφωνο καταναλωτή, το λεκτικό σύμπλεγμα «weiße Seiten» είχε καταστεί σύνηθες, κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως του σήματος, ως γενική ονομασία για τον τηλεφωνικό κατάλογο των ιδιωτών, όχι μόνο σε χαρτί, αλλά και υπό ηλεκτρονική μορφή.

Απόφαση της 18ης Μαΐου 2018, Mendes κατά EUIPO – Actial Farmaceutica (VSL#3), T-419/17, [EU:T:2018:282](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία εκπτώσεως – Λεκτικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης VSL#3 – Σήμα το οποίο έχει καταστεί συνήθης εμπορική ονομασία προϊόντος ή υπηρεσίας για την οποία έχει καταχωρισθεί – Σήμα το οποίο μπορεί να παραπλανήσει το κοινό – Άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 [νυν άρθρο 58, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001]»

Η Actial Farmaceutica Srl ήταν δικαιούχος του λεκτικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «VSL#3» για φαρμακευτικά προϊόντα. Η Mendes s.u.r.l. κατέθεσε αίτηση εκπτώσεως της δικαιούχου του εν λόγω σήματος, ισχυριζόμενη, αφενός, ότι αυτό είχε καταστεί, συνεπεία των ενεργειών ή της αδράνειας της παρεμβαίνουσας, συνήθης εμπορική ονομασία των επίμαχων προϊόντων και, αφετέρου, ότι το σήμα παραπλανούσε το κοινό λόγω της χρήσεώς του. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε από το τμήμα ακυρώσεων του EUIPO. Η προσφυγή που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε επίσης από το τμήμα προσφυγών.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως, την οποία απορρίπτει, επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου η οποία έχει κατ' αναλογία εφαρμογή επί του άρθρου 51, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 προκύπτει ότι το άρθρο αυτό αφορά την περίπτωση κατά την οποία το σήμα δεν είναι πλέον ικανό να εκπληρώσει τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του. Μεταξύ των διαφόρων λειτουργιών του σήματος, η δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία είναι ουσιώδης, καθώς καθιστά δυνατή την εξατομίκευση του προσδιοριζόμενου από το σήμα προϊόντος ή υπηρεσίας ως προερχόμενου από

συγκεκριμένη επιχείρηση και, κατά συνέπεια, τη διάκριση του προϊόντος αυτού ή της υπηρεσίας αυτής από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων. Η εν λόγω επιχείρηση είναι η επιχείρηση υπό τον έλεγχο της οποίας διατίθεται στο εμπόριο το προϊόν ή η υπηρεσία. Ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχύρωσε τη βασική αυτή λειτουργία του σήματος ορίζοντας, στο άρθρο 4 του κανονισμού 207/2009, ότι τα σημεία που επιδέχονται γραφική παράσταση μπορούν να αποτελέσουν σήμα μόνον υπό την προϋπόθεση ότι μπορούν από τη φύση τους να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα αντίστοιχα άλλων επιχειρήσεων.

Ειδικότερα, ενώ το άρθρο 7 του κανονισμού 207/2009 απαριθμεί τις περιπτώσεις στις οποίες το σήμα δεν είναι ικανό, εξ αρχής, να εκπληρώσει τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία, το άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού αφορά την περίπτωση κατά την οποία η χρήση του σήματος έχει γενικευθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε το σημείο από το οποίο συνίσταται το εν λόγω σήμα καταλήγει να δηλώνει την κατηγορία, το γένος ή τη φύση των προϊόντων ή των υπηρεσιών που αφορά η καταχώριση και όχι πλέον τα συγκεκριμένα προϊόντα ή τις συγκεκριμένες υπηρεσίες που προέρχονται από ορισμένη επιχείρηση. Το σήμα που έχει καταστεί συνήθης εμπορική ονομασία του προϊόντος έχει, ως εκ τούτου, απολέσει τον διακριτικό χαρακτήρα του, με αποτέλεσμα να μην εκπληρώνει πλέον τη λειτουργία αυτή. Ο δικαιούχος σήματος μπορεί, συνεπώς, να εκπέσει από τα δικαιώματα που του παρέχει το άρθρο 9 του κανονισμού 207/2009 εάν, πρώτον, το σήμα αυτό έχει καταστεί συνήθης εμπορική ονομασία προϊόντος ή υπηρεσίας για την οποία έχει καταχωριστεί και, δεύτερον, η μετατροπή αυτή οφείλεται σε ενέργειες ή στην αδράνεια του εν λόγω δικαιούχου. Πρόκειται για σωρευτικές προϋποθέσεις.

Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία κατά την οποία, σε περίπτωση που παρεμβάλλονται ενδιάμεσοι στη διανομή προς τον καταναλωτή ή προς τον τελικό χρήστη ενός προϊόντος καλυπτομένου από καταχωρισμένο σήμα, οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι των οποίων η γνώμη πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για να εκτιμηθεί αν το εν λόγω σήμα κατέστη η συνήθης εμπορική ονομασία του οικείου προϊόντος περιλαμβάνουν όλους τους καταναλωτές ή τους τελικούς χρήστες και, αναλόγως των χαρακτηριστικών της αγοράς του οικείου προϊόντος, όλους τους επαγγελματίες που παρεμβάλλονται στην εμπορία του προϊόντος αυτού. Συγκεκριμένα, το σήμα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα μιας διαδικασίας επικοινωνίας μεταξύ των πωλητών και των αγοραστών. Η διαδικασία αυτή έχει την επιδιωκόμενη επιτυχία και το σήμα είναι δυνατόν να επιτελεί τη λειτουργία που δικαιολογεί την ύπαρξή του, μόνον όταν αμφότερα τα μετέχοντα στην επικοινωνία μέρη αντιλαμβάνονται το σήμα ως τέτοιο, δηλαδή γνωρίζουν τη δηλωτική της προελεύσεως του προϊόντος λειτουργία του. Εάν μία από τις δύο ομάδες αντιλαμβάνεται το σήμα ως ονομασία γένους, δεν μεταφέρεται η πληροφορία που θα έπρεπε να διαβιβασθεί με το σήμα. Εντούτοις, ακόμη και αν ο αγοραστής δεν γνωρίζει ότι πρόκειται περί σήματος, τούτο μπορεί να εξακολουθεί να επιτελεί τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία, εάν ένας ενδιάμεσος πωλητής ασκεί καθοριστική επιρροή στην απόφαση του αγοραστή να προβεί στην αγορά, με αποτέλεσμα η εκ μέρους του ενδιαμέσου γνώση της δηλωτικής της

προελεύσεως λειτουργίας του σήματος να συνεπάγεται την επιτυχή κατάληξη της διαδικασίας επικοινωνίας. Αυτό συμβαίνει όταν στη σχετική αγορά είναι σύνηθες ο ενδιαμέσος πωλητής να παρέχει συμβουλές οι οποίες καθορίζουν την απόφαση περί αγοράς, ακόμη δε και να λαμβάνει ο ίδιος την απόφαση αυτή για τον καταναλωτή, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των φαρμακοποιών και των ιατρών όσον αφορά τα συνταγογραφούμενα φάρμακα.

Συνεπώς, παρά το γεγονός ότι στους ενδιαφερόμενους κύκλους περιλαμβάνονται πρωτίστως οι τελικοί καταναλωτές και χρήστες, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι ενδιαμέσοι που διαδραματίζουν ορισμένο ρόλο στην εκτίμηση του συνήθους χαρακτήρα του σήματος. Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι το ενδιαφερόμενο κοινό του οποίου η γνώμη πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για να εκτιμηθεί αν το επίδικο σήμα κατέστη η συνήθης εμπορική ονομασία του διατιθέμενου στο εμπόριο προϊόντος που φέρει το σήμα αυτό πρέπει να ορίζεται βάσει των χαρακτηριστικών της αγοράς στην οποία διατίθεται το εν λόγω προϊόν.

5. Σημεία αποτελούμενα αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος

Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010 (τμήμα μείζονος συνθέσεως), *Lego Juris* κατά ΓΕΕΑ, C-48/09 P, [EU:C:2010:516](#)

«Αίτηση αναιρέσεως – Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 – Κοινοτικό σήμα – Καταλληλότητα του σχήματος ενός προϊόντος προς καταχώριση ως σήματος – Καταχώριση τρισδιάστατου σημείου αποτελούμενου από την άνω επιφάνεια και τις δύο πλευρές ενός τούβλου Lego – Ακύρωση της εν λόγω καταχώρισης κατόπιν αιτήσεως επιχειρήσεως που διαθέτει στο εμπόριο τούβλα για παιχνίδια ιδίου σχήματος και ιδίων διαστάσεων – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του εν λόγω κανονισμού – Σημείο αποτελούμενο αποκλειστικά από το απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος σχήμα του προϊόντος»

Η Kirkbi A/S, εταιρία στα δικαιώματα της οποίας υπεισήλθε η Lego Juris A/S, καταχώρισε ως σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το τρισδιάστατο σημείο που αποτελείται από κόκκινο τούβλο Lego. Η Mega Brands Inc. υπέβαλε αίτηση κηρύξεως ακυρότητας κατά της καταχώρισεως αυτής βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία α', ε', σημεία ii και iii, και στ', του κανονισμού 40/94, η οποία έγινε δεκτή από το τμήμα ακυρώσεων του ΓΕΕΑ. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε, κατ' αρχάς, από το τμήμα προσφυγών μείζονος συνθέσεως του ΓΕΕΑ και, στη συνέχεια, από το Γενικό Δικαστήριο ³⁴, με την αιτιολογία ότι το επίμαχο σήμα αποτελούνταν αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη τεχνικού αποτελέσματος.

³⁴ Απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2008, *Lego Juris* κατά ΓΕΕΑ – Mega Brands (Κόκκινο τούβλο Lego) (T-270/06, [EU:T:2008:483](#)).

Το Δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως, την οποία απορρίπτει, διευκρινίζει το περιεχόμενο και τα κριτήρια εκτιμήσεως του απόλυτου λόγου απαραδέκτου ο οποίος αφορά τα σημεία που αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος ³⁵.

Πρώτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η προϋπόθεση κατά την οποία στον λόγο αυτό απαραδέκτου εμπίπτει κάθε σημείο που αποτελείται «αποκλειστικά» από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος πληρούται εάν όλα τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του σχήματος αντιστοιχούν στην τεχνική λειτουργία, δεδομένου ότι η ύπαρξη μη ουσιωδών χαρακτηριστικών χωρίς τεχνική λειτουργία είναι, στο πλαίσιο αυτό, αλυσιτελής. Η ερμηνεία αυτή αντικατοπτρίζει την ιδέα ότι η παρουσία ενός ή ορισμένων ελάσσονος σημασίας αυθαίρετων στοιχείων σε ένα τρισδιάστατο σημείο του οποίου όλα τα ουσιώδη στοιχεία υπαγορεύονται από την τεχνική λύση που αποτυπώνει το σημείο αυτό ουδόλως επηρεάζει το συμπέρασμα ότι το εν λόγω σημείο συνίσταται αποκλειστικώς από το απαραίτητο για την επίτευξη τεχνικού αποτελέσματος σχήμα του προϊόντος. Περαιτέρω, η εν λόγω ερμηνεία, στο μέτρο που συνεπάγεται ότι ο λόγος απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 40/94 έχει εφαρμογή μόνον όταν όλα τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του σημείου είναι λειτουργικά, εξασφαλίζει ότι η καταχώριση ως σήματος ενός τέτοιου σημείου δεν μπορεί να απορριφθεί βάσει της διάταξης αυτής εάν το σχήμα του επίμαχου προϊόντος ενσωματώνει ένα μείζον μη λειτουργικό στοιχείο, όπως ένα διακοσμητικό ή ένα επινοημένο στοιχείο που έχει σημαντικό ρόλο στο εν λόγω σχήμα.

Δεύτερον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η προϋπόθεση κατά την οποία η αίτηση για την καταχώριση ως σήματος του σχήματος ενός προϊόντος μπορεί να απορριφθεί μόνον εάν το εν λόγω σχήμα είναι «απαραίτητο» για την επίτευξη του οικείου τεχνικού αποτελέσματος δεν σημαίνει ότι το επίμαχο σχήμα πρέπει να είναι το μόνο που καθιστά δυνατή την επίτευξη του εν λόγω αποτελέσματος. Γεγονός είναι ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ίδιο τεχνικό αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί με διαφορετικές λύσεις. Έτσι, μπορεί να υπάρχουν εναλλακτικά σχήματα, με άλλες διαστάσεις ή άλλο σχέδιο, που καθιστούν δυνατό να επιτευχθεί το ίδιο τεχνικό αποτέλεσμα. Ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν συνεπάγεται από μόνο του ότι η καταχώριση ως σήματος του εν λόγω σχήματος θα παρείχε τη δυνατότητα στις άλλες επιχειρήσεις να χρησιμοποιήσουν την τεχνική λύση που ενσωματώνει. Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94, η καταχώριση ως σήματος ενός σχήματος που είναι αποκλειστικά λειτουργικό για ένα προϊόν ενδέχεται να παράσχει τη δυνατότητα στον δικαιούχο του σήματος αυτού να απαγορεύσει στις άλλες επιχειρήσεις όχι μόνον τη χρήση του ίδιου σχήματος, αλλά και τη χρήση παρόμοιων σχημάτων. Έτσι, υπάρχει ο κίνδυνος ένας σημαντικός αριθμός εναλλακτικών σχημάτων να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους ανταγωνιστές του εν λόγω δικαιούχου. Το αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο σε περίπτωση σώρευσης

³⁵ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 40/94.

καταχωρίσεων διαφόρων αποκλειστικά λειτουργικών σχημάτων ενός προϊόντος, σώρευση η οποία μπορεί να αποτρέψει εντελώς άλλες επιχειρήσεις από το να κατασκευάσουν και να εμπορευθούν ορισμένα προϊόντα που έχουν δεδομένη τεχνική λειτουργία.

Τρίτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η περίπτωση της επιχείρησης η οποία ανέπτυξε μια τεχνική λύση έναντι των ανταγωνιστών που διέθεσαν στην αγορά πιστά αντίγραφα του σχήματος ενός προϊόντος που ενσωματώνει ακριβώς την ίδια λύση δεν μπορεί να προστατευθεί παρέχοντας μονοπώλιο στην εν λόγω επιχείρηση με την καταχώριση ως σήματος του τρισδιάστατου σημείου που αποτελείται από το εν λόγω σχήμα, αλλά μπορεί, ενδεχομένως, να εξεταστεί υπό το πρίσμα των κανόνων του αθέμιτου ανταγωνισμού.

Τέταρτον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η ορθή εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 40/94 συνεπάγεται ότι τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του επίμαχου τρισδιάστατου σημείου έχουν δεόντως προσδιοριστεί από την αρχή που αποφαινεται επί της αιτήσεως για την καταχώρισή του ως σήματος. Ο όρος «ουσιώδη χαρακτηριστικά» πρέπει να θεωρηθεί ως αναφερόμενος στα πλέον σημαντικά στοιχεία του σημείου. Ο προσδιορισμός των εν λόγω ουσιωδών χαρακτηριστικών πρέπει να διενεργηθεί κατά περίπτωση. Δεν υπάρχει, πράγματι, καμία συστηματική ιεράρχηση μεταξύ των διαφορετικών ειδών στοιχείων που μπορεί να περιλαμβάνει ένα σημείο. Κατά τα λοιπά, κατά την αναζήτηση των ουσιωδών χαρακτηριστικών ενός σημείου, η αρμόδια αρχή μπορεί είτε να στηριχθεί ευθέως στη συνολική εντύπωση που προκαλεί το σημείο είτε να προβεί, κατ' αρχάς, σε διαδοχική εξέταση καθενός από τα συστατικά στοιχεία του σημείου. Επιπλέον, ο προσδιορισμός των ουσιωδών χαρακτηριστικών ενός τρισδιάστατου σημείου για την ενδεχόμενη εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του εν λόγω κανονισμού 40/94 μπορεί, κατά περίπτωση, και ειδικότερα αναλόγως του βαθμού δυσκολίας του, να πραγματοποιηθεί με την απλή οπτική ανάλυση του εν λόγω σημείου ή, αντιθέτως, να στηριχθεί σε εμπεριστατωμένη εξέταση στο πλαίσιο της οποίας θα ληφθούν υπόψη στοιχεία χρήσιμα για την εκτίμηση, όπως έρευνες και πραγματογνωμοσύνες, ή ακόμη στοιχεία σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που χορηγήθηκαν στο παρελθόν σε σχέση με το οικείο προϊόν. Αφού προσδιοριστούν τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του σημείου, η αρμόδια αρχή οφείλει ακόμη να ελέγξει αν όλα αυτά τα χαρακτηριστικά εξυπηρετούν την τεχνική λειτουργία του επίμαχου προϊόντος Συγκεκριμένα, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του εν λόγω κανονισμού 40/94 δεν έχει εφαρμογή σε περίπτωση που η αίτηση καταχώρισης σήματος αφορά σχήμα προϊόντος στο οποίο επιτελεί σημαντικό ρόλο ένα μη λειτουργικό στοιχείο, όπως παραδείγματος χάριν κάποιο διακοσμητικό ή ευρηματικό στοιχείο. Στην περίπτωση αυτή, οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις έχουν εύκολη πρόσβαση σε εναλλακτικά σχήματα ισοδύναμης λειτουργικότητας, οπότε δεν υφίσταται κίνδυνος να επηρεαστεί η διαθεσιμότητα της τεχνικής λύσης. Ειδικότερα, σε μια τέτοια περίπτωση, η τεχνική λύση μπορεί να ενσωματωθεί χωρίς δυσκολία από τους ανταγωνιστές του δικαιούχου του σήματος στα

εναλλακτικά σχήματα τα οποία δεν διαθέτουν το ίδιο μη λειτουργικό στοιχείο με το σχήμα του προϊόντος του δικαιούχου και τα οποία δεν είναι ούτε πανομοιότυπα ούτε παρόμοια με αυτό.

Τέλος, πέμπτον, το Δικαστήριο κρίνει ότι η αντίληψη που τεκμαίρεται ότι έχει ο μέσος καταναλωτής για το σημείο δεν συνιστά καθοριστικό παράγοντα στο πλαίσιο της εφαρμογής του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 40/94, αλλά μπορεί, στην καλύτερη περίπτωση, να αποτελέσει ένα χρήσιμο στοιχείο εκτιμήσεως για την αρμόδια αρχή όταν προσδιορίζει τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του σημείου.

Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2011, Bang & Olufsen κατά ΓΕΕΑ (Σχήμα μεγαφώνου), T-508/08, [EU:T:2011:575](#)

«Κοινοτικό σήμα – Αίτηση καταχώρισεως τρισδιάστατου κοινοτικού σήματος – Παράσταση μεγαφώνου – Εκτέλεση από το ΓΕΕΑ δικαστικής αποφάσεως με την οποία ακυρώθηκε απόφαση ενός των τμημάτων του προσφυγών – Άρθρο 63, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 (νυν άρθρο 65, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009) – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Σημείο αποτελούμενο αποκλειστικώς από το σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο iii, του κανονισμού 40/94 (νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο iii, του κανονισμού 207/2009)»

Η Bang & Olufsen A/S υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχώρισεως ως κοινοτικού σήματος του τρισδιάστατου σημείου που αποτελείται από το σχήμα μεγαφώνου. Ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση, με την αιτιολογία ότι το σήμα στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα και ότι δεν είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα με τη χρήση ³⁶. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε κατ' αρχάς από το τμήμα προσφυγών, αλλά στη συνέχεια ακυρώθηκε από το Γενικό Δικαστήριο ³⁷. Κατόπιν τούτου, το τμήμα προσφυγών, αντλώντας τις συνέπειες της αποφάσεως αυτής του Γενικού Δικαστηρίου, ακύρωσε την απόφαση του εξεταστή όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος, αφενός, και απέρριψε την αίτηση καταχώρισεως με την αιτιολογία ότι το επίμαχο σημείο αποτελούνταν αποκλειστικά από το σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν, αφετέρου.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως, την οποία απορρίπτει, επικυρώνει την απόφαση του τμήματος προσφυγών και παρέχει διευκρινίσεις ως προς τη διασύνδεση του απόλυτου λόγου απαραδέκτου που αφορά τα σημεία τα οποία αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο iii,

³⁶ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφοι 1, στοιχείο β', και 3, του κανονισμού 40/94.

³⁷ Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2007, Bang & Olufsen κατά ΓΕΕΑ (Σχήμα μεγαφώνου) (T-460/05, [EU:T:2007:304](#)).

του κανονισμού 40/94, με την απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.

Επ' αυτού, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι ένα σημείο το οποίο εμπίπτει στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 40/94 ουδέποτε μπορεί να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, με τη χρήση που του έγινε, ενώ η πιθανότητα αυτή υφίσταται, κατά τη διάταξη αυτή, για τα σημεία τα οποία εμπίπτουν στους λόγους απαραδέκτου τους οποίους προβλέπουν το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ', του κανονισμού 40/94.

Κατά συνέπεια, η εξέταση του σημείου υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 40/94, εφόσον καταλήγει στη διαπίστωση ότι πληρούται το ένα από τα κριτήρια τα οποία παραθέτει η διάταξη αυτή, απαλλάσσει από την υποχρέωση εξετάσεως του ίδιου σημείου υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 3, του ανωτέρω κανονισμού, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή είναι πρόδηλο ότι το εν λόγω σήμα δεν μπορεί να καταχωρισθεί. Η απαλλαγή αυτή εξηγεί για ποιο λόγο είναι ενδιαφέρουσα η προηγούμενη εξέταση του σημείου υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 40/94 σε περίπτωση που είναι δυνατή η εφαρμογή πλειόνων από τους λόγους απαραδέκτου αιτήσεως καταχωρίσεως τους οποίους προβλέπει η εν λόγω παράγραφος 1, χωρίς ωστόσο η απαλλαγή αυτή να είναι δυνατό να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι συνεπάγεται υποχρέωση προηγούμενης εξετάσεως του ίδιου σημείου υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 40/94.

6. Σήματα αντίθετα προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη

Απόφαση της 15ης Μαρτίου 2018, La Mafia Franchises κατά EUIPO – Ιταλία (La Mafia SE SIENTA A LA MESA), T-1/17, [EU:T:2018:146](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας – Εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης La Mafia SE SIENTA A LA MESA – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Αντίθεση προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΚ) 2007/2009 [νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001]»

Η La Honorable Hermandad, SL, την οποία διαδέχθηκε η εταιρία La Mafia Franchises, SL, ήταν δικαιούχος του εικονιστικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης La Mafia SE SIENTA A LA MESA. Η Ιταλική Δημοκρατία υπέβαλε αίτηση για την κήρυξη της ακυρότητας του εν λόγω σήματος, εκτιμώντας ότι αυτό ήταν αντίθετο προς τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη. Η αίτηση αυτή έγινε δεκτή από το τμήμα ακυρώσεων του EUIPO και η απόφαση του εν λόγω τμήματος επικυρώθηκε από το τμήμα προσφυγών.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής, την οποία απορρίπτει, παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με την εκτίμηση του απόλυτου λόγου που αφορά την προσβολή της δημόσιας τάξης ή των χρηστών ηθών κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 207/2009.

Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι το γενικό συμφέρον επί του οποίου εδράζεται ο απόλυτος λόγος απαραδέκτου που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 207/2009 έγκειται στο να μην καταχωρίζονται σημεία τα οποία θα προσέβαλλαν τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη κατά τη χρήση τους εντός της Ένωσης. Η καταχώριση ενός σήματος ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσκρούει στον συγκεκριμένο απόλυτο λόγο απαραδέκτου ιδίως εάν αυτό είναι ιδιαιτέρως προσβλητικό.

Στη συνέχεια, κρίνει ότι η εκτίμηση περί του κατά πόσον συντρέχει ο συγκεκριμένος λόγος απαραδέκτου δεν είναι δυνατόν να στηρίζεται στην αντίληψη εκείνου του τμήματος του ενδιαφερόμενου κοινού που δεν σοκάρεται από τίποτε, ούτε στην αντίληψη εκείνου του τμήματος του ενδιαφερόμενου κοινού που έχει την τάση να προσβάλλεται πολύ εύκολα, αλλά πρέπει να βασίζεται στα κριτήρια ενός συνετού ατόμου με τη μέση ευαισθησία και ανεκτικότητα. Επίσης, κατά την εξέταση του ως άνω λόγου απαραδέκτου, ως ενδιαφερόμενο κοινό δεν μπορεί να νοείται μόνον εκείνο στο οποίο απευθύνονται άμεσα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητείται η καταχώριση. Τούτο διότι πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα σημεία που καλύπτονται από τον συγκεκριμένο λόγο απαραδέκτου δεν θα σοκάρουν μόνον το κοινό στο οποίο απευθύνονται τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προσδιορίζονται από ένα τέτοιο σημείο, αλλά και άλλα πρόσωπα τα οποία ενδέχεται να το αντικρίσουν συμπτωματικά στην καθημερινότητά τους, χωρίς να ενδιαφέρονται για αυτά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες.

Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι το ενδιαφερόμενο κοινό εντός της Ένωσης βρίσκεται, εξ ορισμού, στο έδαφος κράτους μέλους και ότι τα σημεία που θα μπορούσαν να γίνουν αντιληπτά ως αντίθετα προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη δεν είναι τα ίδια σε όλα τα κράτη μέλη, ιδίως για γλωσσικούς, ιστορικούς, κοινωνικούς ή πολιτιστικούς λόγους. Επομένως, για την εφαρμογή αυτού του απόλυτου λόγου απαραδέκτου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον οι περιστάσεις που είναι κοινές στο σύνολο των κρατών μελών της Ένωσης, αλλά και οι ιδιαίτερες περιστάσεις οι οποίες επικρατούν σε μεμονωμένα κράτη μέλη και μπορούν να επηρεάσουν την αντίληψη του εκεί ευρισκόμενου ενδιαφερόμενου κοινού.

Τέλος, διευκρινίζει ότι, όταν ένα σημείο έχει ιδιαιτέρως προκλητικό ή προσβλητικό χαρακτήρα, πρέπει να θεωρείται ότι αντίκειται στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη, ανεξαρτήτως των προϊόντων και υπηρεσιών για τα οποία έχει καταχωρισθεί. Εξάλλου, από τη συνδυασμένη ερμηνεία των διαφόρων εδαφίων του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009 προκύπτει ότι τα εδάφια αυτά αφορούν τις εγγενείς ιδιότητες του επίμαχου σήματος και όχι περιστάσεις συνδεδεμένες με τη συμπεριφορά του προσώπου που ζητεί την καταχώριση του σήματος.

Απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2020, Constantin Film Produktion κατά EUIPO, C-240/18 P, [EU:C:2020:118](#)

«Αίτηση αναιρέσεως – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ' – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Σήμα αντίθετο προς τα χρηστά ήθη – Λεκτικό σημείο "Fack Ju Göhte" – Απόρριψη της αιτήσεως καταχώρισεως»

Η Constantin Film Produktion υπέβαλε ενώπιον του EUIPO αίτηση καταχώρισης ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης του λεκτικού σημείου «Fack Ju Göhte», το οποίο, επιπλέον, είναι ο τίτλος γερμανικής κινηματογραφικής κωμωδίας παραγωγής της αναιρεσείδουσας, για διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες ³⁸. Ωστόσο, ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση καταχώρισης ως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη ³⁹. Η απόρριψη αυτή επιβεβαιώθηκε, κατ' αρχάς, από το τμήμα προσφυγών του EUIPO και, εν συνεχεία, από το Γενικό Δικαστήριο ⁴⁰.

Το Δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η αναιρεσείδουσα, αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, ακυρώνει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO και αποφαινεται επί της έννοιας των «χρηστών ηθών», καθώς και επί των κριτηρίων εκτίμησης του λόγου απαραδέκτου που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 207/2009.

Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, δεδομένου ότι ο κανονισμός 207/2009 δεν ορίζει την έννοια «χρηστά ήθη», η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένου υπόψη τόσο του συνήθους νοήματός της όσο και του πλαισίου στο οποίο κατά κανόνα χρησιμοποιείται. Η έννοια αυτή αναφέρεται, κατά το σύνηθες νόημά της, στις θεμελιώδεις ηθικές αξίες και κανόνες που σέβεται μια κοινωνία σε δεδομένη χρονική στιγμή, αξίες και κανόνες που ενδέχεται να μεταβάλλονται με την πάροδο του χρόνου και να διαφέρουν από τόπο σε τόπο και, επομένως, πρέπει να καθορίζονται σε συνάρτηση με την κοινωνική συναίνεση που επικρατεί στην εν λόγω κοινωνία κατά τον χρόνο πραγματοποίησης της σχετικής αξιολόγησης, λαμβανομένου υπόψη του κοινωνικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένης, ενδεχομένως, της πολιτιστικής, θρησκευτικής ή φιλοσοφικής πολυμορφίας που το χαρακτηρίζουν.

Επιπλέον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το ζήτημα αν ένα σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση αντίκειται προς τα χρηστά ήθη απαιτεί ανάλυση του συνόλου των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της συγκεκριμένης υπόθεσης προκειμένου να καθοριστεί ο τρόπος με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το σημείο αυτό σε περίπτωση χρήσης του ως σήματος για τα αντίστοιχα προϊόντα ή υπηρεσίες. Επ' αυτού,

³⁸ Επρόκειτο για προϊόντα και υπηρεσίες των κλάσεων 3, 9, 14, 16, 18, 21, 25, 28, 30, 32, 33, 38 και 41 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

³⁹ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 207/2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.

⁴⁰ Απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2018, Constantin Film Produktion κατά EUIPO (Fack Ju Göhte) (T-69/17, [EU:T:2018:27](#)).

το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι δεν αρκεί να θεωρηθεί ότι το επίμαχο σημείο είναι κακόγουστο, αλλά το σημείο αυτό πρέπει, κατά τον χρόνο της εξέτασης, να εκλαμβάνεται από το ενδιαφερόμενο κοινό ως αντίθετο προς τις θεμελιώδεις ηθικές αξίες και κανόνες της κοινωνίας όπως υφίστανται κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Προκειμένου να διαπιστωθεί αν συντρέχει τέτοια περίπτωση, πρέπει να λαμβάνεται ως βάση η αντίληψη ενός συνετού προσώπου με μέσα όρια ευαισθησίας και ανοχής, λαμβανομένων υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου ενδέχεται το πρόσωπο αυτό να έρθει σε επαφή με το σήμα, καθώς και, ενδεχομένως, των ιδιαίτερων περιστάσεων του οικείου τμήματος της Ένωσης. Προς τούτο, κρίσιμα είναι διάφορα στοιχεία όπως τα νομοθετικά κείμενα και οι διοικητικές πρακτικές, η κοινή γνώμη και, ενδεχομένως, ο τρόπος με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντέδρασε κατά το παρελθόν στο σημείο αυτό ή σε παρόμοια σημεία, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο βάσει του οποίου μπορεί να εκτιμηθεί η αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού. Επομένως, η εξέταση αυτή δεν μπορεί να περιορίζεται σε αφηρημένη εκτίμηση του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, και μάλιστα ορισμένων συστατικών του, αλλά πρέπει να αποδεικνύεται ότι η χρήση του εν λόγω σήματος εντός του συγκεκριμένου και σύγχρονου κοινωνικού πλαισίου γίνεται όντως αντιληπτή από το ενδιαφερόμενο κοινό ως αντιβαίνουσα προς τις θεμελιώδεις ηθικές αξίες και κανόνες της κοινωνίας. Εξάλλου, η ελευθερία έκφρασης, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη, πράγμα που επιβεβαιώνεται τόσο από την αιτιολογική σκέψη 21 του κανονισμού 2015/2424 ⁴¹, ο οποίος τροποποίησε τον κανονισμό 207/2009, όσο και από την αιτιολογική σκέψη 21 του κανονισμού 2017/1001, οι οποίες τονίζουν ρητώς την ανάγκη εφαρμογής των κανονισμών αυτών κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται ο πλήρης σεβασμός των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων, ιδίως της ελευθερίας της έκφρασης.

Όσον αφορά, ειδικότερα, το εξεταζόμενο σημείο, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ουδόλως απαιτείται ο τίτλος μιας ταινίας να είναι περιγραφικός του περιεχομένου της προκειμένου να αποτελέσει κρίσιμο στοιχείο του γενικότερου πλαισίου για την εκτίμηση του αν το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται τον τίτλο αυτόν και ένα ομώνυμο λεκτικό σημείο ως στοιχεία αντίθετα προς τα χρηστά ήθη. Επιπλέον, μολοντί, βεβαίως, η επιτυχία μιας ταινίας δεν αποδεικνύει αυτομάτως την κοινωνική αποδοχή του τίτλου της και ενός ομώνυμου λεκτικού σημείου, εντούτοις γεγονός παραμένει ότι αποτελεί, τουλάχιστον, ένδειξη τέτοιας αποδοχής, η οποία πρέπει να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα του συνόλου των κρίσιμων εν προκειμένω στοιχείων προκειμένου να αποδειχθεί συγκεκριμένα ο τρόπος με τον οποίο γίνεται αντιληπτό το σημείο αυτό σε περίπτωση χρήσης του ως σήματος. Υπό τις συνθήκες αυτές, και

⁴¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2424 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την τροποποίηση του κανονισμού 207/2009 και του κανονισμού (ΕΚ) 2868/95 της Επιτροπής περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 40/94, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 2869/95 της Επιτροπής σχετικά με τα πληρωτέα προς το Γραφείο Εναρμόνισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς τέλη (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΕΕ 2015, L 341, σ. 21).

λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι δεν προβλήθηκε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο προκειμένου να εξηγηθεί με πειστικό τρόπο γιατί το ευρύ γερμανόφωνο κοινό θα μπορούσε να αντιληφθεί το εξεταζόμενο λεκτικό σημείο ως αντίθετο προς τις θεμελιώδεις ηθικές αξίες και κανόνες της κοινωνίας όταν αυτό χρησιμοποιείται ως σήμα, μολονότι το ίδιο αυτό κοινό δεν φαίνεται να θεώρησε ως αντίθετο προς τα χρηστά ήθη τον τίτλο των ομώνυμων κωμωδιών, το Δικαστήριο κρίνει ότι τόσο το τμήμα προσφυγών του EUIPO όσο και το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσαν και εφάρμοσαν εσφαλμένα το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 207/2009.

7. Παραπλανητικά σήματα

Απόφαση της 13ης Μαΐου 2020, SolNova κατά EUIPO – Canina Pharma (BIO-INSECT Shocker), T-86/19, [EU:T:2020:199](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας – Λεκτικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης BIO-INSECT Shocker – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Σήμα που θα μπορούσε να παραπλανήσει το κοινό – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009»

Με την απόφασή του SolNova κατά EUIPO – Canina Pharma (BIO-INSECT Shocker) (T-86/19), η οποία εκδόθηκε στις 30 Απριλίου 2020, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε εν μέρει την απόφαση του EUIPO, για τον λόγο ότι το EUIPO είχε υποπέσει σε σφάλμα εκτιμήσεως, καθόσον έκρινε ότι το λεκτικό σήμα BIO-INSECT Shocker δεν ήταν παραπλανητικό για τα βιοκτόνα.

Η προσφεύγουσα, SolNova AG, είχε υποβάλει αίτηση κηρύξεως ακυρότητας του λεκτικού σήματος BIO-INSECT Shocker για όλα τα προϊόντα που αφορά το σήμα αυτό, συμπεριλαμβανομένων των βιοκτόνων, λόγω, μεταξύ άλλων, του ότι το συγκεκριμένο σήμα θα μπορούσε να παραπλανήσει το κοινό ως προς τη φύση ή την ποιότητα των προϊόντων. Το EUIPO είχε απορρίψει την αίτηση αυτή, εκτιμώντας, αφενός, ότι το επίμαχο σήμα δεν ήταν ικανό να παραπλανήσει το κοινό, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν είχε αποδείξει ότι το σήμα αυτό μπορούσε να χαρακτηριστεί ως παραπλανητικό υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού 207/2009, και, αφετέρου, ότι το επίμαχο σήμα μπορεί κάλλιστα να χρησιμοποιηθεί κατά τρόπο μη παραπλανητικό. Με την προσφυγή της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι το επίμαχο σήμα γινόταν αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό ως αναφερόμενο σε βιολογικά προϊόντα ή σε προϊόντα συνδεδεμένα με την προστασία του περιβάλλοντος.

Το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, κατ' αρχάς, την πάγια νομολογία του, κατά την οποία οι περιπτώσεις απαραδέκτου της καταχωρίσεως που απαριθμούνται στο άρθρο 7,

παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού 207/2009 προϋποθέτουν την ύπαρξη πραγματικής παραπλανήσεως ή αρκούντως σοβαρού κινδύνου παραπλανήσεως του καταναλωτή.

Στη συνέχεια, αφού αναφέρθηκε στις διατάξεις του κανονισμού 528/2012⁴², που ορίζουν την έννοια του βιοκτόνου και καθορίζουν τις απαιτήσεις σχετικά με την επισήμανση και τη διαφήμιση των εν λόγω προϊόντων, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η ύπαρξη ενδείξεων επί βιοκτόνου προϊόντος, όπως αυτών για τα οποία έχει καταχωριστεί το επίμαχο σήμα, που δημιουργούν την εντύπωση ότι το προϊόν αυτό είναι φυσικό, ότι δεν βλάπτει την υγεία ή ότι είναι φιλικό προς το περιβάλλον, θα μπορούσε να δημιουργήσει εσφαλμένη εντύπωση και να παραπλανήσει τον καταναλωτή. Επομένως, η ύπαρξη τέτοιου είδους ενδείξεως επί βιοκτόνου προϊόντος αρκεί για να αποδειχθεί ο αρκούντως σοβαρός κίνδυνος παραπλανήσεως του καταναλωτή.

Συναφώς, όσον αφορά το λεκτικό στοιχείο «bio» του επίμαχου σήματος, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το στοιχείο αυτό έχει αποκτήσει στις μέρες μας πολυσήμαντο εννοιολογικό περιεχόμενο, το οποίο, γενικώς, παραπέμπει στην ιδέα του σεβασμού του περιβάλλοντος, της χρήσεως φυσικών υλών, ή και οικολογικών μεθόδων παρασκευής.

Έτσι, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η παρουσία του όρου «bio» στα βιοκτόνα αρκεί για να αποδειχθεί ο αρκούντως σοβαρός κίνδυνος παραπλανήσεως του καταναλωτή.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, αντιθέτως προς το EUIPO, ότι η δυνατότητα μη παραπλανητικής χρήσεως του σήματος, ακόμη και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένη, δεν δύναται να αποκλείσει παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού 207/2009.

⁴² Άρθρα 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', 69, παράγραφος 2, και 72, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) 528/2012, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων (ΕΕ 2012, L 167, σ. 1).

Απόφαση της 29ης Ιουνίου 2022, *Hijos de Moisés Rodríguez González κατά EUIPO – Ιρλανδία και Ornua (La Irlandesa 1943)*, T-306/20, [EU:T:2022:404](#) ⁴³

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας – Εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης La Irlandesa 1943 – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Κήρυξη ακυρότητας από το τμήμα προσφυγών μείζονος συνθέσεως του EUIPO – Αποδεικτικά στοιχεία προσκομιζόμενα το πρώτον ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου – Κρίσιμη ημερομηνία για την εξέταση λόγου απόλυτης ακυρότητας – Σήμα που θα μπορούσε να παραπλανήσει το κοινό – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 [νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001] – Κακή πίστη – Άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 [νυν άρθρο 59, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001]»

Επί δεκαετίες, η προσφεύγουσα *Hijos de Moisés Rodríguez González, SA*, αγόραζε ιρλανδικό βούτυρο από την *Ornua Co-operative Ltd* και το πωλούσε στις Καναρίους Νήσους (Ισπανία) υπό σήματα που περιλαμβάνουν το στοιχείο «la irlandesa». Μετά τη λήξη αυτής της εμπορικής σχέσης το 2011, η προσφεύγουσα εξακολούθησε να πωλεί προϊόντα υπό τα σήματα αυτά. Το 2014 πέτυχε την καταχώριση από το EUIPO του εικονιστικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης *La Irlandesa 1943* για διάφορα τρόφιμα ⁴⁴. Η Ιρλανδία και η *Ornua Co-operative* υπέβαλαν στο EUIPO αίτηση για την κήρυξη της ακυρότητας του σήματος, για τον λόγο ότι είχε παραπλανητικό χαρακτήρα και ότι η καταχώρισή του είχε ζητηθεί κατόπιστα ⁴⁵. Το τμήμα ακυρώσεων του EUIPO απέρριψε την αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας. Ωστόσο, το τμήμα προσφυγών μείζονος συνθέσεως του EUIPO ακύρωσε την απόφαση του τμήματος ακυρώσεων και κήρυξε άκυρο το αμφισβητούμενο σήμα. Έκρινε, δε, ότι, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης καταχώρισης, το σήμα αυτό μπορούσε να παραπλανήσει το κοινό ως προς τη γεωγραφική προέλευση των επίμαχων προϊόντων και ότι η καταχώρισή του είχε ζητηθεί κατόπιστα.

Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου με αίτημα την ακύρωση της απόφασης του τμήματος προσφυγών μείζονος συνθέσεως. Το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή, κρίνοντας ότι το αμφισβητούμενο σήμα δεν ήταν παραπλανητικό κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης καταχώρισης, αλλά ότι η προσφεύγουσα ενήργησε κατόπιστα κατά την υποβολή της αίτησης. Με την ευκαιρία αυτή, παρέχει διευκρινίσεις ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής των εννοιών «παραπλανητικό σήμα» και «κακή πίστη του αιτούντος» όσον αφορά τα σήματα που δηλώνουν γεωγραφική προέλευση των προϊόντων.

⁴³ Η αίτηση να εγκριθεί η εξέταση της αιτήσεως ανατρέσεως κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε (διάταξη της 8ης Μαρτίου 2023, *Hijos de Moisés Rodríguez González κατά EUIPO*, C-605/22 P, [EU:C:2023:199](#)).

⁴⁴ Επρόκειτο για προϊόντα όπως το κρέας ή τα γαλακτοκομικά προϊόντα, τα οποία εμπίπτουν στην κλάση 29 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

⁴⁵ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', και του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 207/2009.

Κατ' αρχάς, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, βλέποντας το αμφισβητούμενο σήμα επί των επίμαχων προϊόντων, οι ισπανόφωνοι καταναλωτές, οι οποίοι αποτελούν εν προκειμένω το ενδιαφερόμενο κοινό, θα σχηματίσουν την πεποίθηση ότι τα προϊόντα αυτά προέρχονται από την Ιρλανδία.

Εν συνεχεία, όσον αφορά τον παραπλανητικό χαρακτήρα του αμφισβητούμενου σήματος, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, σε αντίθεση με την εξέταση αιτήσεως εκπτώσεως από τα δικαιώματα επί του σήματος ⁴⁶ για την οποία απαιτείται να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία μεταγενέστερα της κατάθεσης της αίτησης καταχώρισης του σήματος, όπως η χρήση του, κατά την εξέταση μιας αίτησης για την κήρυξη ακυρότητας στηριζόμενης στον παραπλανητικό χαρακτήρα του σήματος ⁴⁷ απαιτείται να αποδειχθεί ότι το σημείο που κατατέθηκε με σκοπό την καταχώρισή του ως σήματος μπορούσε αφ' εαυτού να παραπλανήσει τον καταναλωτή κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης καταχώρισης, ενώ η μεταγενέστερη διαχείριση του εν λόγω σημείου δεν ασκεί επιρροή. Συγκεκριμένα, στις υποθέσεις κήρυξης ακυρότητας, πρέπει να εξετάζεται αν το σήμα θα έπρεπε εξ αρχής να μην έχει καταχωριστεί για λόγους που συνέτρεχαν ήδη κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης καταχώρισης, η δε συνεκτίμηση μεταγενέστερων στοιχείων μπορεί να χρησιμεύσει μόνον για την αποσαφήνιση των περιστάσεων ως είχαν κατά την ημερομηνία εκείνη.

Εν προκειμένω, το τμήμα προσφυγών μείζονος συνθέσεως όφειλε να εξακριβώσει αν, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης καταχώρισης, υπήρχε αντίφαση μεταξύ της πληροφορίας που φέρει το αμφισβητούμενο σήμα και των χαρακτηριστικών των προϊόντων τα οποία αφορούσε η σχετική αίτηση. Δεδομένου, όμως, ότι ο κατάλογος των προϊόντων δεν περιείχε καμία ένδειξη ως προς τη γεωγραφική προέλευσή τους και ότι ως εκ τούτου μπορούσε να καλύπτει προϊόντα προερχόμενα από την Ιρλανδία, δεν υφίστατο, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης, τέτοια αντίφαση και, κατά συνέπεια, αποκλειόταν η διαπίστωση ότι το αμφισβητούμενο σήμα είχε παραπλανητικό χαρακτήρα κατά την ημερομηνία αυτή. Επομένως, εσφαλμένως το τμήμα προσφυγών μείζονος συνθέσεως προσήψε στην προσφεύγουσα ότι δεν περιόρισε τον κατάλογο στα προερχόμενα από την Ιρλανδία προϊόντα. Επιπλέον, δεδομένου ότι το αμφισβητούμενο σήμα δεν μπορούσε να θεωρηθεί παραπλανητικό κατά την ημερομηνία της αίτησης καταχώρισης, τα μεταγενέστερα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία δεν αφορούσαν την κατάσταση κατά την ημερομηνία εκείνη, δεν μπορούσαν να επιβεβαιώσουν τέτοιο παραπλανητικό χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, το τμήμα προσφυγών μείζονος συνθέσεως υπέπεσε συναφώς σε πλάνη.

Τέλος, όσον αφορά την κακή πίστη της προσφεύγουσας κατά την κατάθεση της αίτησης καταχώρισης του αμφισβητούμενου σήματος ⁴⁸, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι,

⁴⁶ Κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009.

⁴⁷ Υποβληθείσα δυνάμει του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού 207/2009.

⁴⁸ Κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.

προκειμένου να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού, το τμήμα προσφυγών μείζονος συνθέσεως μπορούσε βασίμως να στηριχθεί σε αποδεικτικά στοιχεία –ακόμη και στη χρήση του σήματος– μεταγενέστερα της ημερομηνίας κατάθεσης, καθόσον τα στοιχεία αυτά συνιστούσαν ενδείξεις που αφορούσαν την κατάσταση κατά την κρίσιμη ημερομηνία.

Εν προκειμένω, πρώτον, ένα καθόλου αμελητέο μέρος των προϊόντων που πωλούσε η προσφεύγουσα υπό το αμφισβητούμενο σήμα δεν ήταν ιρλανδικής προέλευσης και, επομένως, δεν ανταποκρινόταν στον τρόπο με τον οποίον αντιλαμβάνονταν τα προϊόντα αυτά το ενδιαφερόμενο κοινό. Το γεγονός αυτό, καίτοι δεν ασκεί επιρροή για την εξέταση του παραπλανητικού χαρακτήρα του σήματος, ασκεί πάντως επιρροή για την εξέταση της κακής πίστης της προσφεύγουσας. Ειδικότερα, δεδομένου ότι οι ισπανόφωνοι καταναλωτές είχαν συνηθίσει επί δεκαετίες το αμφισβητούμενο σήμα σε βούτυρο προερχόμενο από την Ιρλανδία, μπορούσαν να παραπλανηθούν ως προς τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων αυτών αφ' ης στιγμής η προσφεύγουσα θέλησε να επεκτείνει τη χρήση του σήματος σε προϊόντα πέραν του βουτύρου ιρλανδικής προέλευσης.

Δεύτερον, οι υποθέσεις στις οποίες σήματα παρόμοια με το εν προκειμένω αμφισβητούμενο ακυρώθηκαν ή απορρίφθηκαν από το EUIPO και από τις ισπανικές αρχές επιβεβαιώνουν ότι το σήμα αυτό μπορούσε να γίνει αντιληπτό ως ένδειξη της ιρλανδικής προέλευσης των προϊόντων. Δηλώνουν επίσης ότι η χρήση του σήματος για προϊόντα που δεν έχουν ιρλανδική προέλευση αποτελούσε αντικείμενο διχογνωμιών ως προς τον παραπλανητικό χαρακτήρα του, γεγονός το οποίο γνώριζε οπωσδήποτε η προσφεύγουσα κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης καταχώρισης και το οποίο, επομένως, μπορεί να επιβεβαιώσει την ύπαρξη της κακής της πίστης κατά την ημερομηνία αυτή.

Τρίτον, η προσφεύγουσα είχε αναπτύξει μια εμπορική στρατηγική συσχετισμού με τα σήματα τα οποία περιλάμβαναν το στοιχείο «la irlandesa» και συνδέονταν με την παλαιά εμπορική σχέση της με την Ornuu Co-operative, προκειμένου να εξακολουθήσει να αντλεί όφελος από την περατωθείσα αυτή σχέση και από τα σχετικά σήματα.

Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η καταχώριση του αμφισβητούμενου σήματος ήταν αντίθετη προς τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και στο εμπόριο και ότι το τμήμα προσφυγών μείζονος συνθέσεως ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα ενήργησε κακόπιστα. Δεδομένου, δε, ότι το συμπέρασμα αυτό αρκεί για να δικαιολογήσει το διατακτικό της απόφασης του τμήματος προσφυγών μείζονος συνθέσεως, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή.

8. Κακή πίστη του αιτούντος

Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret κατά EUIPO, C-104/18 P, [EU:C:2019:724](#)

«Αίτηση αναιρέσεως – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο β' – Κακή πίστη κατά την κατάθεση της αίτησης καταχώρισης σήματος»

Με την απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret κατά EUIPO (C-104/18 P), το Δικαστήριο αναίρεσε την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου⁴⁹ και διευκρίνισε την έννοια της «κακής πίστωσης» κατά την κατάθεση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο J. Nadal Esteban και η Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret, επιχείρηση η οποία είναι δικαιούχος των εικονιστικών σημάτων KOTON, διατηρούσαν εμπορικές σχέσεις μέχρι το 2004. Στις 25 Απριλίου 2011 ο J. Nadal Esteban κατέθεσε αίτηση καταχώρισης του εικονιστικού σημείου STYLO & KOTON ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για προϊόντα και υπηρεσίες των κλάσεων 11, 25, 35 και 39, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας. Μετά την εν μέρει ευδοκίμηση της ανακοπής που άσκησε η Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret βάσει των σημάτων της KOTON που είχαν καταχωριστεί για προϊόντα και υπηρεσίες των κλάσεων 18, 25 και 35, το σήμα STYLO & KOTON καταχωρίστηκε για τις υπηρεσίες της κλάσης 39. Η Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret υπέβαλε τότε αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας βάσει του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, δυνάμει του οποίου η κακή πίστη του αιτούντος κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως σήματος αποτελεί απόλυτο λόγο ακυρότητας.

Το Γενικό Δικαστήριο, επικυρώνοντας την απόφαση του EUIPO περί απορρίψεως της αιτήσεως κηρύξεως ακυρότητας, έκρινε ότι δεν ήταν δυνατόν να συντρέχει κακή πίστη εφόσον δεν υπήρχε ούτε ταυτότητα ούτε ομοιότητα που να μπορεί να προκαλέσει σύγχυση μεταξύ των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία είχαν καταχωρισθεί τα σήματα. Επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως, το Δικαστήριο κλήθηκε να διευκρινίσει την έννοια της «κακής πίστωσης».

Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η έννοια της «κακής πίστωσης», που σύμφωνα με το σύνηθες νόημά της στην καθημερινή γλώσσα προϋποθέτει την ύπαρξη κακόβουλης σκέψης ή πρόθεσης, πρέπει επίσης να ερμηνευθεί στο πλαίσιο του δικαίου των σημάτων, που είναι το πλαίσιο των συναλλαγών. Οι κανόνες για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποβλέπουν, ειδικότερα, στο να συμβάλουν στο σύστημα ανόθευτου ανταγωνισμού εντός της Ένωσης, στο πλαίσιο του οποίου οι επιχειρήσεις

⁴⁹ Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 30ής Νοεμβρίου 2017, Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret κατά EUIPO – Nadal Esteban (STYLO & KOTON) (T-687/16, [EU:T:2017:853](#)).

πρέπει να μπορούν, για να προσελκύσουν την πελατεία με την ποιότητα των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους, να καταχωρίζουν ως σήματα σημεία που παρέχουν στον καταναλωτή τη δυνατότητα να διακρίνει, χωρίς τον κίνδυνο σύγχυσης, τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες από εκείνα που έχουν άλλη προέλευση. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι πρέπει να ακυρωθεί ένα σήμα λόγω κακής πίστεως όταν από συναφείς και συγκλίνουσες ενδείξεις προκύπτει ότι ο δικαιούχος του εν λόγω σήματος δεν υπέβαλε την αίτηση καταχώρισεως του σήματος αυτού με σκοπό να συμμετάσχει καλόπιστα στον ανταγωνισμό, αλλά με την πρόθεση να θίξει, κατά τρόπο που δεν συνάδει προς τα χρηστά συναλλακτικά ήθη, τα συμφέροντα τρίτων ή με την πρόθεση να αποκτήσει, χωρίς καν να στρέφεται κατά κάποιου συγκεκριμένου τρίτου, αποκλειστικό δικαίωμα για σκοπούς άλλους από εκείνους που εμπίπτουν στις λειτουργίες του σήματος, και ιδίως στην ουσιώδη λειτουργία της ενδείξεως προελεύσεως.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι από την απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli* (C-529/07, [EU:C:2009:361](#)), δεν προκύπτει ότι η ύπαρξη κακής πίστεως μπορούσε να διαπιστωθεί μόνο σε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει χρήση στην εσωτερική αγορά, για πανομοιότυπα ή παρόμοια προϊόντα, πανομοιότυπου ή παρόμοιου σημείου που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση με το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση. Πράγματι, ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να θεωρηθεί ότι η αίτηση καταχώρισεως σήματος υποβλήθηκε κακόπιστα παρά την έλλειψη, κατά τον χρόνο της κατάθεσης εν λόγω αιτήσεως, της εκ μέρους τρίτου χρήσης, στην εσωτερική αγορά, πανομοιότυπου ή παρόμοιου σημείου για πανομοιότυπα ή παρόμοια προϊόντα. Στην περίπτωση αιτήσεως για την κήρυξη ακυρότητας βάσει του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, ουδόλως απαιτείται ο αιτών την καταχώριση να είναι δικαιούχος προγενέστερου σήματος για πανομοιότυπα ή παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες. Εξάλλου, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αποδεικνύεται ότι, κατά τον χρόνο κατάθεσης της αιτήσεως καταχώρισεως του επίμαχου σήματος, ένας τρίτος χρησιμοποιούσε, σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος, σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα αυτό, δεν πρέπει κατ' ανάγκη να αποδειχθεί η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των σημείων αυτών στην αντίληψη του κοινού. Ελλείψει κινδύνου συγχύσεως μεταξύ του σημείου που χρησιμοποιεί τρίτος και του επίμαχου σήματος, ή σε περίπτωση μη χρήσεως, εκ μέρους τρίτου, σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το επίμαχο σήμα, άλλα πραγματικά περιστατικά μπορούν, ενδεχομένως, να αποτελέσουν συναφείς και συγκλίνουσες ενδείξεις που στοιχειοθετούν την κακή πίστη του αιτούντος την καταχώριση.

Τέλος, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να λάβει υπόψη, στο πλαίσιο της συνολικής εκτιμήσεώς του, το σύνολο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, όπως αυτά είχαν κατά την κατάθεση της αίτησης καταχώρισης, ενώ το χρονικό αυτό σημείο ήταν καθοριστικής σημασίας. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι ζητήθηκε η κήρυξη της ακυρότητας του επίμαχου σήματος στο σύνολό του, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξετάσει την αίτηση εκτιμώντας την πρόθεση του J. Nadal

Esteban κατά τον χρόνο που ζήτησε την καταχώριση του εν λόγω σήματος. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο αναίρεσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

Απόφαση της 6ης Ιουλίου 2022, Zdút κατά EUIPO – Nehera κ.λπ. (nehera), T-250/21, [EU:T:2022:430](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας – Εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης NEHERA – Λόγος απόλυτης ακυρότητας – Μη ύπαρξη κακής πίστης – Άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 [νυν άρθρο 59, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001]»

Το 2014 ο προσφεύγων, Ladislav Zdút, καταχώρισε στο EUIPO το εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης NEHERA για προϊόντα του κλωστοϋφαντουργικού τομέα.

Το 2019 η I. Nehera, ο J.-H. Nehera και η N. Sehnal υπέβαλαν αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας του εν λόγω σήματος λόγω κακής πίστης του προσφεύγοντος κατά την κατάθεση της αίτησης καταχώρισεως⁵⁰. Ισχυρίστηκαν ότι ο παππούς τους, Jan Nehera, είχε συστήσει στην Τσεχοσλοβακία επιχείρηση η οποία διέθετε στο εμπόριο ενδύματα και αξεσουάρ και είχε καταθέσει και χρησιμοποιήσει εθνικό σήμα πανομοιότυπο με το επίμαχο, το οποίο έχαιρε φήμης. Το ανωτέρω αίτημα έγινε δεκτό από το δεύτερο τμήμα προσφυγών του EUIPO. Το εν λόγω τμήμα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πρόθεση του προσφεύγοντος ήταν να αντλήσει αθέμιτο όφελος από τη φήμη του Jan Nehera και του προγενέστερου τσεχοσλοβακικού σήματος και ότι, ως εκ τούτου, ο προσφεύγων ενήργησε κακόπιστα κατά την κατάθεση της αίτησης καταχώρισεως του επίμαχου σήματος. Ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου με αίτημα την ακύρωση της απόφασης του τμήματος προσφυγών του EUIPO.

Το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση και διασαφηνίζει την έννοια της «κακής πίστης» όταν αυτή στηρίζεται σε πρόθεση άντλησης αθέμιτου οφέλους από τη φήμη προγενέστερου σήματος ή από την αναγνωρισιμότητα ενός διάσημου προσώπου.

Κατ' αρχάς, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, για να εκτιμηθεί η κακή πίστη του αιτούντος την καταχώριση, είναι δυνατόν να ληφθεί υπόψη η έκταση φήμης της οποίας έχαιρε το επίμαχο σημείο κατά την υποβολή της αίτησης για την καταχώρισή του, ιδίως δε εφόσον το εν λόγω σημείο είχε προηγουμένως καταχωριστεί ή χρησιμοποιηθεί από τρίτον ως σήμα. Πράγματι, το γεγονός ότι η χρήση ενός σημείου του οποίου ζητείται η καταχώριση παρέχει στον αιτούντα την καταχώριση τη δυνατότητα να αντλήσει αθέμιτο όφελος από τη φήμη ενός προγενέστερου σήματος ή σημείου ή ακόμη ενός διάσημου προσώπου μπορεί να στοιχειοθετήσει την κακή πίστη του αιτούντος. Το σχετικό κοινό για τους σκοπούς της εκτίμησης του εάν υφίσταται η εν λόγω φήμη και

⁵⁰ Κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.

του κατά πόσον αντλείται αθέμιτο όφελος από αυτήν είναι ο μέσος καταναλωτής των προϊόντων για τα οποία καταχωρίστηκε το επίμαχο σήμα.

Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι παρασιτική εκμετάλλευση της φήμης σημείου ή ονόματος είναι κατ' αρχήν δυνατή μόνον αν το εν λόγω σημείο ή όνομα χαίρει πράγματι επί του παρόντος μιας κάποιας φήμης ή αναγνωρισιμότητας. Εν προκειμένω, όμως, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης καταχώρισεως του επίμαχου σήματος, το προγενέστερο τσεχοσλοβακικό σήμα και το όνομα Jan Nehera είχαν παύσει να είναι καταχωρισμένα, να προστατεύονται και να χρησιμοποιούνται από τρίτον για την εμπορία ενδυμάτων, όπως και να χαίρουν φήμης στο σχετικό κοινό. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το γεγονός και μόνον ότι ο αιτών την καταχώριση του σήματος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι ένας τρίτος χρησιμοποίησε, κατά το παρελθόν, σήμα πανομοιότυπο ή παρόμοιο προς το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση δεν αρκεί για να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη της κακής πίστης του αιτούντος.

Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η εκ μέρους του σχετικού κοινού συσχέτιση του επίμαχου σήματος με το προγενέστερο σημείο δεν αρκεί, αυτή καθαυτήν, για να διαπιστωθεί η άντληση αθέμιτου οφέλους από τη φήμη του προγενέστερου σημείου ή ονόματος. Συναφώς, υπογραμμίζει ότι ο προσφεύγων κατέβαλε δική του εμπορική προσπάθεια προκειμένου να πετύχει την αναβίωση της εικόνας του προγενέστερου τσεχοσλοβακικού σήματος και ότι το γεγονός και μόνον ότι έγινε αναφορά για διαφημιστικούς σκοπούς στο σήμα αυτό και στην ιστορική εικόνα του δημιουργού του δεν είναι αντίθετο προς τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και στο εμπόριο.

Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η εκ μέρους τρίτου επαναχρησιμοποίηση προγενέστερου σήματος που παλαιότερα έχαιρε φήμης ή του ονόματος προσώπου το οποίο ήταν κατά το παρελθόν γνωστό να μπορεί, υπό ορισμένες ιδιαίτερες περιστάσεις, να δημιουργήσει ψευδή εντύπωση συνέχειας ή διαδοχής όσον αφορά το προγενέστερο αυτό σήμα ή το εν λόγω πρόσωπο. Τούτο θα μπορούσε να συμβεί, ιδίως, σε περίπτωση κατά την οποία ο αιτών την καταχώριση του σήματος εμφανίζεται στο σχετικό κοινό ως ο νόμιμος ή οικονομικός διάδοχος του δικαιούχου του προγενέστερου σήματος, ενώ δεν υφίσταται καμία σχέση διαδοχής, κληρονομικής ή άλλης, μεταξύ του δικαιούχου του προγενέστερου σήματος και αυτού. Το ανωτέρω γεγονός θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη προκειμένου να στοιχειοθετηθεί, ενδεχομένως, η κακή πίστη του αιτούντος. Εν προκειμένω, όμως, δεν προκύπτει, κατά το Γενικό Δικαστήριο, ότι ο προσφεύγων επεδίωξε εσκεμμένως να δημιουργήσει ψευδή εντύπωση συνέχειας ή διαδοχής μεταξύ της επιχείρησής του και εκείνης του Jan Nehera.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται επί της υποτιθέμενης πρόθεσης του προσφεύγοντος να εξαπατήσει τους κατιόντες και τους κληρονόμους του Jan Nehera και να καταχραστεί τα δικαιώματά τους. Συναφώς, επισημαίνει ότι, κατά την υποβολή της αίτησης καταχώρισεως του επίμαχου σήματος, το προγενέστερο τσεχοσλοβακικό

σήμα και το όνομα Jan Nehera είχαν παύσει να προστατεύονται εννόμως. Ως εκ τούτου, οι κατιόντες και οι κληρονόμοι του τελευταίου δεν είχαν κανένα δικαίωμα που θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο πράξης απάτης ή κατάχρησης εκ μέρους του προσφεύγοντος.

Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο προσφεύγων δεν ενήργησε κακόπιστα και ακυρώνει την απόφαση του δεύτερου τμήματος προσφυγών του EUIPO.

9. Απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως

Απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2002, eCory κατά ΓΕΕΑ (ECOPY), T-247/01, [EU:T:2002:319](#)

«Κοινοτικό σήμα – Λεκτικό σήμα ECOPY – Κατάχρηση εξουσίας – Διακριτικός χαρακτήρας αποκτηθείς διά της χρήσεως κατόπιν της ημερομηνίας υποβολής – Άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94»

Η εταιρία eCory, Inc, πρώην Simplify Development Corporation, υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως του λεκτικού σήματος ECOPY για προϊόντα που αντιστοιχούν σε «λογισμικό και συσκευές σάρωσης και ηλεκτρονικής μετάδοσης εγγράφων». Ωστόσο, η αίτηση αυτή απορρίφθηκε από τον εξεταστή, με την αιτιολογία ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είχε περιγραφικό χαρακτήρα για τα οικεία προϊόντα και στερούνταν παντελώς διακριτικού χαρακτήρα. Η προσφυγή που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε επίσης από το τμήμα προσφυγών.

Επιληφθέν προσφυγής κατά της αποφάσεως του τελευταίου, την οποία απορρίπτει, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα που αποκτάται διά της χρήσεως κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, καθώς και το περιεχόμενο της εξετάσεως την οποία διενεργεί το ΓΕΕΑ.

Κατά το Γενικό Δικαστήριο, το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος πρέπει να έχει αποκτηθεί διά της χρήσεώς του πριν από την κατάθεση της αιτήσεως. Κατά συνέπεια, δεν ασκεί επιρροή το αν ένα σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεώς του μετά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως σήματος και πριν το ΓΕΕΑ, δηλαδή ο εξεταστής ή, ενδεχομένως, το τμήμα προσφυγών, αποφανθεί επί του ερωτήματος αν απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου της αιτήσεως καταχωρίσεως αντιτάσσονται στην καταχώριση του εν λόγω σήματος. Αυτό συνεπάγεται ότι το ΓΕΕΑ δεν μπορεί να λάβει υπόψη κανένα αποδεικτικό στοιχείο που αφορά τη μετά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως χρήση.

Όσον αφορά την εξέταση την οποία διενεργεί το ΓΕΕΑ, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά την εκτίμηση του αν ένα κοινοτικό σήμα έχει διακριτικό χαρακτήρα αποκτηθέντα διά της χρήσεως, το ΓΕΕΑ υποχρεούται να προβεί στην εξέταση πραγματικών περιστατικών ικανών να προσδώσουν στο υπό εξέταση σήμα τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα μόνον αν τα έχει επικαλεστεί ο αιτών. Συγκεκριμένα, μολονότι είναι γεγονός ότι, όσον αφορά το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 4094, δεν υφίσταται κανόνας ορίζων ότι η εξέταση εκ μέρους του ΓΕΕΑ (δηλαδή εκ μέρους του εξεταστή ή, ενδεχομένως, εκ μέρους του τμήματος προσφυγών) περιορίζεται στα πραγματικά περιστατικά που επικαλέστηκαν οι διάδικοι, αντιθέτως προς τις διατάξεις του άρθρου 74, παράγραφος 1, in fine, του ίδιου κανονισμού περί των σχετικών λόγων απαραδέκτου, ελλείψει ισχυρισμού, εκ μέρους του αιτούντος την καταχώριση σήματος, σχετικού με τον αποκτηθέντα διά της χρήσεως διακριτικό χαρακτήρα του σήματος αυτού, καθίσταται πρακτικώς αδύνατο για το ΓΕΕΑ να λάβει υπόψη το ότι το υπό εξέταση σήμα απέκτησε τον εν λόγω χαρακτήρα. Ομοίως, το ΓΕΕΑ υποχρεούται να λάβει υπόψη ένα στοιχείο που έχει ως σκοπό να αποδείξει ότι το υπό εξέταση σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως μόνον αν ο αιτών την καταχώριση σήματος το παρέσχε κατά τη διάρκεια της ενώπιον του ΓΕΕΑ διοικητικής διαδικασίας, διότι, λαμβανομένων υπόψη των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη, δεν υφίσταται ουσιαστική διαφορά μεταξύ, αφενός, της προβολής του ισχυρισμού ότι το υπό εξέταση σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως και, αφετέρου, της προσκομίσεως αποδείξεων προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού.

Απόφαση της 19ης Ιουνίου 2014, Oberbank κ.λπ., C-217/13 και C-218/13, [EU:C:2014:2012](#)

«Προδικαστική παραπομπή – Σήματα – Οδηγία 2008/95/EK – Άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 3 – Σήμα συνιστάμενο σε κόκκινο χρώμα χωρίς περίγραμμα, καταχωρισμένο για τραπεζικές υπηρεσίες – Αίτηση κηρύξεως ακυρότητας – Διακριτικός χαρακτήρας κτηθείς λόγω χρήσεως – Απόδειξη – Δημοσκόπηση – Χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να έχει αποκτηθεί ο διακριτικός χαρακτήρας λόγω χρήσεως – Βάρος αποδείξεως»

Η DSGVO ήταν δικαιούχος εθνικού σήματος συνιστάμενου σε κόκκινο χρώμα χωρίς περίγραμμα, το οποίο καταχωρίστηκε στο Deutsches Patent- und Markenamt (γερμανικό γραφείο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και σημάτων, στο εξής: DPMA) για τραπεζικές υπηρεσίες. Η Oberbank ζήτησε να κηρυχθεί άκυρο το επίμαχο σήμα, ισχυριζόμενη ότι το σήμα αυτό δεν είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεώς του. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε από το DPMA. Επιπλέον, η Banco Santander και η Santander Consumer Bank υπέβαλαν επίσης αίτηση κηρύξεως ακυρότητας του επίμαχου σήματος λόγω μη αποκτήσεως διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως, η οποία επίσης απορρίφθηκε.

Το Bundespatentgericht (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, Γερμανία), επιληφθέν δύο προσφυγών που άσκησαν η Oberbank, αφενός, και οι Banco Santander και Santander Consumer Bank, αφετέρου, ζήτησε από το Δικαστήριο να

διευκρινίσει τον βαθμό αναγνωρίσεως που απαιτείται για να θεωρηθεί ότι ένα σήμα έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, καθώς και την κρίσιμη ημερομηνία που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την εξέταση αυτή.

Πρώτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 2008/95 περί σημάτων ⁵¹, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε ερμηνεία του εθνικού δικαίου κατά την οποία, σε διαδικασίες στις οποίες εγείρεται το ζήτημα αν ένα χρωματικό σήμα χωρίς περίγραμμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεως, είναι σε όλες τις περιπτώσεις αναγκαίο να προκύπτει από δημοσκόπηση ως αποτέλεσμα ένας βαθμός αναγνωρίσεως του σήματος αυτού τουλάχιστον 70 %.

Δεύτερον, το Δικαστήριο κρίνει ότι, αν ένα κράτος μέλος δεν έχει κάνει χρήση της ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2008/95 περί σημάτων, το άρθρο 3, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, της οδηγίας αυτής πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας κηρύξεως ακυρότητας αφορώσας σήμα στερούμενο εγγενούς διακριτικού χαρακτήρα, πρέπει, προκειμένου να εκτιμηθεί αν το σήμα αυτό απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεως, να εξετάζεται αν ο χαρακτήρας αυτός αποκτήθηκε πριν από την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως καταχώρισεως του σήματος αυτού. Δεν ασκεί συναφώς επιρροή το αν ο δικαιούχος του αμφισβητούμενου σήματος ισχυρίζεται ότι αυτό απέκτησε, εν πάση περιπτώσει, διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεως μετά την υποβολή της αιτήσεως καταχώρισεως, αλλά πριν από την καταχώρισή του.

Τέλος, τρίτον, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, αν ένα κράτος μέλος δεν έχει κάνει χρήση της ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2008/95 περί σημάτων, το άρθρο 3, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, της εν λόγω οδηγίας πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στο να κηρύσσεται το αμφισβητούμενο σήμα άκυρο, στο πλαίσιο διαδικασίας κηρύξεως ακυρότητας, όταν στερείται εγγενούς διακριτικού χαρακτήρα και ο δικαιούχος του σήματος αυτού δεν κατορθώνει να αποδείξει ότι το σήμα αυτό είχε αποκτήσει, πριν από την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως καταχώρισεως, διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεως που του είχε γίνει.

Απόφαση της 21ης Απριλίου 2015, Louis Vuitton Malletier κατά ΓΕΕΑ – Nanu-Nana (Αναπαράσταση σχεδίου σκακιέρας καφέ και μπεζ χρώματος), T-359/12, [EU:T:2015:215](#) ⁵²

«Κοινοτικό σήμα – Διαδικασία κηρύξεως ακυρότητας – Κοινοτικό εικονιστικό σήμα που αναπαριστά σχέδιο σκακιέρας καφέ και μπεζ χρώματος – Απόλυτος λόγος απαραδέκτου – Έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα – Έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα που αποκτήθηκε διά της χρήσεως –

⁵¹ Οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2008, L 299, σ. 25).

⁵² Η αίτηση ανατρέσεως κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 21ης Ιουλίου 2016, Louis Vuitton Malletier κατά EUIPO (C-363/15 P και C-364/15 P, [EU:C:2016:595](#)).

Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρο 52, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 207/2009»

Η Louis Vuitton Malletier ήταν δικαιούχος του εικονιστικού κοινοτικού σήματος που αναπαριστά σχέδιο σκακιέρας καφέ και μπεζ χρώματος. Η Nanu-Nana Handelsgesellschaft mbH für Geschenkartikel & Co. KG υπέβαλε αίτηση κηρύξεως ακυρότητας, η οποία έγινε δεκτή από το τμήμα ακυρώσεων του ΓΕΕΑ για τον λόγο ότι το σήμα στερείτο διακριτικού χαρακτήρα και δεν τον είχε αποκτήσει διά της χρήσεως. Το τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ επικύρωσε την απόφαση αυτή.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής κατά της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών, την οποία απορρίπτει, κρίνει ότι ο απόλυτος λόγος απαραδέκτου σχετικά με την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα ενός σημείου ⁵³ δεν αποκλείει την καταχώριση σήματος εφόσον αυτό έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεώς του, όσον αφορά τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση. Ο διά της χρήσεως κτηθείς διακριτικός χαρακτήρας πρέπει να αποδεικνύεται μόνον στα κράτη μέλη που ήταν μέλη της Ένωσης κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως του αμφισβητούμενου σήματος. Έτσι, ένα στερούμενο εγγενούς διακριτικού χαρακτήρα σημείο το οποίο, λόγω της χρήσεώς του πριν από την κατάθεση αιτήσεως για καταχώρισή του ως κοινοτικό σήμα, απέκτησε τέτοιο χαρακτήρα για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως, γίνεται δεκτό για καταχώριση, διότι δεν πρόκειται για σήμα που «καταχωρίσθηκε κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 7». Επομένως, το άρθρο 52, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009 ουδόλως είναι κρίσιμο στην περίπτωση αυτή, καθώς αφορά τα σήματα των οποίων η καταχώριση ήταν αντίθετη στους λόγους απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ', του κανονισμού 207/2009 και τα οποία, ελλείψει τέτοιας διατάξεως, έπρεπε να ακυρωθούν. Πράγματι, το άρθρο 52, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009 έχει, ακριβώς, ως σκοπό τη διατήρηση της καταχωρίσεως των σημάτων τα οποία, διά της χρήσεως που τους έγινε, έχουν, εν τω μεταξύ, δηλαδή μετά την καταχώρισή τους, αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες για τα οποία καταχωρίστηκαν, παρά το γεγονός ότι όταν έγινε η καταχώρισή τους ήταν αντίθετη προς το άρθρο 7 του κανονισμού 207/2009.

Το κοινοτικό σήμα έχει «ενιαίο χαρακτήρα», με συνέπεια να «παράγει τα ίδια αποτελέσματα στο σύνολο της Κοινότητας». Ως εκ τούτου, για να γίνει δεκτή η καταχώριση σημείου, αυτό πρέπει να έχει διακριτικό χαρακτήρα στο σύνολο της Ένωσης. Για τον λόγο αυτό, η αίτηση καταχωρίσεως σήματος απορρίπτεται εάν αυτό στερείται διακριτικού χαρακτήρα σε τμήμα της Ένωσης. Το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009 πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα τις ως άνω επιταγές. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο να αποδεικνύεται η διά της χρήσεως κτήση τέτοιου χαρακτήρα σε όλο το έδαφος εντός του οποίου το σήμα στερούνταν εξ αρχής

⁵³ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.

τέτοιου χαρακτήρα. Από τα προαναφερθέντα προκύπτει οπωσδήποτε ότι, όταν το αμφισβητούμενο σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα σε όλη την Ένωση, πρέπει να αποδειχθεί ότι απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα σε κάθε ένα από τα κράτη μέλη. Πάντως, το Δικαστήριο έκρινε ότι, μολονότι είναι αληθές ότι η κτήση από ένα σήμα διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως πρέπει να αποδεικνύεται για το τμήμα της Ένωσης στο οποίο το σήμα αυτό δεν είχε *ab initio* τέτοιο χαρακτήρα, θα ήταν υπερβολικό να απαιτείται να αποδειχθεί η κτήση αυτή για κάθε κράτος μέλος μεμονωμένα. Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι, υπενθυμίζοντας τη νομολογία, κατά την οποία ένα σήμα μπορεί να καταχωριστεί μόνον εφόσον αποδειχθεί ότι έχει αποκτήσει, διά της χρήσεώς του, διακριτικό χαρακτήρα σε τμήμα της Ένωσης όπου δεν είχε εξ αρχής τέτοιο χαρακτήρα και ότι αυτό πρέπει να είναι το σύνολο της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν απέκλινε από τη νομολογία του.

Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Société des produits Nestlé κ.λπ. κατά Mondelez UK Holdings & Services, C-84/17 P, C-85/17 P και C-95/17 P, [EU:C:2018:596](#)

«Αίτηση αναιρέσεως – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Τρισδιάστατο σήμα που αναπαριστά πλάκα σοκολάτας με τέσσερις μπάρες – Αίτηση αναιρέσεως που βάλλει κατά του σκεπτικού – Απαράδεκτο – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρο 7, παράγραφος 3 – Απόδειξη διακριτικού χαρακτήρα που αποκτήθηκε διά της χρήσεως»

Η Société des produits Nestlé SA ζήτησε από το EUIPO την καταχώριση ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης του τρισδιάστατου σημείου που αναπαριστά πλάκα σοκολάτας με τέσσερις μπάρες για προϊόντα του τομέα των καραμελών και των ειδών αρτοποιίας ⁵⁴. Η Cadbury Schweppes plc (κατόπιν Cadbury Holdings, νυν Mondelez) κατέθεσε αίτηση για την κήρυξη της ακυρότητας της εν λόγω καταχωρίσεως στηριζόμενη στην έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του σημείου αυτού ⁵⁵, η οποία έγινε δεκτή από το τμήμα ακυρώσεων του EUIPO. Εντούτοις, το τμήμα προσφυγών του EUIPO ακύρωσε την απόφαση αυτή, με το σκεπτικό ότι το επίμαχο σημείο είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως που του είχε γίνει ⁵⁶.

Το Γενικό Δικαστήριο ⁵⁷, επιληφθέν προσφυγής κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως, την ακύρωσε, εν συνεχεία, στο σύνολό της, εκτιμώντας ότι, με την εν λόγω απόφαση, δεν είχε διατυπωθεί κρίση επί του τρόπου με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το επίμαχο σήμα σε διάφορα κράτη μέλη.

⁵⁴ Επρόκειτο για προϊόντα της κλάσεως 30 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

⁵⁵ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.

⁵⁶ Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009.

⁵⁷ Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Mondelez UK Holdings & Services κατά EUIPO – Société des produits Nestlé (Σχήμα πλάκας σοκολάτας) (T-112/13, [EU:T:2016:735](#)).

Το Δικαστήριο, κατόπιν των αιτήσεων αναιρέσεως που άσκησαν η Nestlé και το EUIPO, τις οποίες απορρίπτει, διευκρινίζει το εδαφικό εύρος της χρήσεως ενός σημείου το οποίο είναι αναγκαίο για να μπορεί να θεωρηθεί ότι αυτό έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009.

Πρώτον, το Δικαστήριο διευκρινίζει το περιεχόμενο της αποφάσεως της 18ης Απριλίου 2013, Colloseum Holding (C-12/12, [EU:C:2013:253](#)). Επ' αυτού, υπογραμμίζει ότι, ασφαλώς, το ίδιο έχει κρίνει ότι οι ισχύουσες απαιτήσεις όσον αφορά τη διαπίστωση της ουσιαστικής χρήσεως ενός σήματος⁵⁸ είναι ανάλογες προς εκείνες σχετικά με την απόκτηση, από ένα σημείο, διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως ενόψει της καταχωρίσεώς του⁵⁹ και ότι, για να εκτιμηθεί το κατά πόσον υφίσταται «ουσιαστική χρήση μέσα στην Κοινότητα», δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα εδαφικά σύνορα μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, η απόφαση Colloseum Holding αφορά όχι τη γεωγραφική έκταση που είναι κρίσιμη για να εκτιμηθεί κατά πόσον συντρέχει ουσιαστική χρήση κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, αλλά τη δυνατότητα να γίνει δεκτό ότι η προϋπόθεση περί ουσιαστικής χρήσεως ενός σήματος, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, πληρούται οσάκις καταχωρισμένο σήμα, το οποίο απέκτησε τον διακριτικό του χαρακτήρα συνεπεία της χρήσεως ενός άλλου σύνθετου σήματος του οποίου αποτελεί ένα από τα στοιχεία, χρησιμοποιείται μόνο μέσω του άλλου αυτού σύνθετου σήματος, ή οσάκις το εν λόγω σήμα χρησιμοποιείται μόνον από κοινού με ένα άλλο σήμα, ο δε συνδυασμός αυτός καθεαυτόν των δύο αυτών σημάτων έχει, επιπλέον, καταχωρισθεί ως σήμα. Η σκέψη 34 της αποφάσεως Colloseum Holding δεν είναι επομένως δυνατόν να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι επιταγές που ισχύουν όσον αφορά την εκτίμηση του εδαφικού πεδίου που καθιστά δυνατή την καταχώριση ενός σήματος διά της χρήσεως είναι ανάλογες προς εκείνες που επιτρέπουν τη διατήρηση των δικαιωμάτων του δικαιούχου καταχωρισμένου σήματος.

Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι, ως προς την ουσιαστική χρήση ήδη καταχωρισμένου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν υφίσταται διάταξη ανάλογη προς εκείνη του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, οπότε δεν μπορεί να γίνει άνευ ετέρου δεκτό ότι δεν συντρέχει τέτοια χρήση για τον λόγο και μόνον ότι το σχετικό σήμα δεν χρησιμοποιήθηκε εντός τμήματος της Ένωσης. Συνεπώς, μολονότι δικαιολογημένα απαιτείται να χρησιμοποιείται ένα σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός ευρύτερης εδαφικής περιοχής από εκείνη ενός μόνον κράτους μέλους, ώστε να μπορεί η χρήση αυτή να χαρακτηριστεί «ουσιαστική», δεν αποκλείεται, υπό ορισμένες περιστάσεις, η αγορά των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία καταχωρίσθηκε ένα σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να περιορίζεται, στην πράξη, στο έδαφος ενός και μόνον κράτους μέλους, με αποτέλεσμα η χρήση του εν λόγω σήματος στο έδαφος αυτό

⁵⁸ Κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94 και του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009.

⁵⁹ Απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, Leno Merken (C-149/11, [EU:C:2012:816](#)).

να πληροί ενδεχομένως την προϋπόθεση περί ουσιαστικής χρήσεως ενός σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεύτερον, όσον αφορά την απόκτηση από ένα σήμα διακριτικού χαρακτήρα κατόπιν της χρήσεως που του έχει γίνει, το Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία του κατά την οποία ένα σημείο δεν μπορεί να καταχωρισθεί ως σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009, παρά μόνον εάν αποδειχθεί ότι απέκτησε, διά της χρήσεως που του έχει γίνει, διακριτικό χαρακτήρα εντός του τμήματος της Ένωσης στο οποίο δεν είχε *ab initio* τέτοιο χαρακτήρα. Το τμήμα αυτό της Ένωσης μπορεί να αποτελείται, ενδεχομένως, από ένα μόνον κράτος μέλος. Επομένως, όσον αφορά ένα σήμα που στερείται *ab initio* διακριτικού χαρακτήρα στο σύνολο των κρατών μελών, η καταχώρισή του βάσει της διατάξεως αυτής είναι δυνατή μόνον εάν αποδεικνύεται ότι απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως σε ολόκληρη την Ένωση. Επιπλέον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι από την απόφαση της 24ης Μαΐου 2012, *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli κατά ΓΕΕΑ* (C-98/11 P, [EU:C:2012:307](#), σκέψη 62), δεν προκύπτει ότι, όταν ένα σήμα στερείται εγγενούς διακριτικού χαρακτήρα σε ολόκληρη την Ένωση, αρκεί, για την καταχώρισή του ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να αποδειχθεί ότι έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως σε σημαντικό τμήμα της Ένωσης, έστω και αν τούτο δεν αποδεικνύεται για κάθε ένα από τα κράτη μέλη.

Τέλος, τρίτον, όσον αφορά την απόδειξη της αποκτήσεως διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως, το Δικαστήριο κρίνει ότι, δεδομένου ότι καμία διάταξη του κανονισμού 207/2009 δεν επιβάλλει να αποδεικνύεται με χωριστά αποδεικτικά στοιχεία η απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως σε κάθε μεμονωμένο κράτος μέλος, δεν μπορεί, επομένως, να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο τα αποδεικτικά στοιχεία για την απόκτηση, από συγκεκριμένο σημείο, διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως να ασκούν επιρροή όσον αφορά περισσότερα κράτη μέλη ή και ολόκληρη την Ένωση. Ειδικότερα, οι οικονομικοί φορείς ενδέχεται, για ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες, να έχουν συγκεντρώσει περισσότερα από ένα κράτη μέλη εντός του ιδίου δικτύου διανομής και να αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη αυτά, όσον αφορά ιδίως τις εμπορικές τους στρατηγικές, σαν να συνιστούν μια και μόνη εθνική αγορά. Στην περίπτωση αυτή, τα αποδεικτικά στοιχεία περί της χρήσεως ενός σημείου εντός μιας τέτοιας διασυνοριακής αγοράς ενδέχεται να ασκούν επιρροή για όλα τα οικεία κράτη μέλη. Το ίδιο ισχύει όταν, λόγω της γεωγραφικής, πολιτιστικής ή γλωσσικής εγγύτητας μεταξύ δύο κρατών μελών, το ενδιαφερόμενο κοινό του πρώτου έχει επαρκή γνώση των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσφέρονται στην εθνική αγορά του δευτέρου.

Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι, μολονότι δεν είναι αναγκαίο, προκειμένου να καταχωρισθεί, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009, ένα σήμα που στερείται *ab initio* διακριτικού χαρακτήρα στο σύνολο των κρατών μελών της Ένωσης, να αποδειχθεί, για κάθε κράτος μέλος χωριστά, ότι το σήμα αυτό έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα μέσω της χρήσης, πρέπει πάντως από τα προσκομιζόμενα αποδεικτικά στοιχεία να προκύπτει ότι έχει αποκτηθεί τέτοιος

χαρακτήρας στο σύνολο των κρατών μελών της Ένωσης. Το ζήτημα κατά πόσον τα προσκομιζόμενα αποδεικτικά στοιχεία αρκούν για να αποδειχθεί ότι ένα συγκεκριμένο σημείο απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως εντός τμήματος της επικράτειας της Ένωσης, όπου το σήμα αυτό δεν είχε *ab initio* τέτοιο χαρακτήρα, εμπίπτει στην εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων που εναπόκειται, κατ' αρχάς, στα όργανα του EUIPO. Η εκτίμηση αυτή υπόκειται στον έλεγχο του Γενικού Δικαστηρίου το οποίο, οσάκις ασκείται ενώπιόν του προσφυγή κατά αποφάσεως ενός τμήματος προσφυγών, είναι το μόνο αρμόδιο να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά και, επομένως, να τα αξιολογήσει. Αντιθέτως, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν αποτελεί, με την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως από το Γενικό Δικαστήριο των στοιχείων που προσκομίσθηκαν ενώπιόν του, νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως εκ της φύσεώς του, στον ανααιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου. Ωστόσο, εάν τα όργανα του EUIPO ή το Γενικό Δικαστήριο, έχοντας αξιολογήσει το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που τους έχουν υποβληθεί, κρίνουν ότι ορισμένα από τα στοιχεία αυτά αρκούν ώστε να αποδειχθεί ότι ένα συγκεκριμένο σημείο απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως εντός τμήματος της Ένωσης όπου στερείται *ab initio* τέτοιου χαρακτήρα και ώστε να δικαιολογηθεί, επομένως, η καταχώρισή του ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλουν να διατυπώσουν ρητώς τη σχετική κρίση τους στις αντίστοιχες αποφάσεις τους.

II. Σχετικοί λόγοι απαραδέκτου της αίτησης καταχώρισης

1. Κίνδυνος σύγχυσης

Απόφαση της 9ης Ιουλίου 2003, *Laboratorios RTB κατά ΓΕΕΑ – Giorgio Beverly Hills (GIORGIO BEVERLY HILLS)*, T-162/01, [EU:T:2003:199](#)

«Κοινοτικό σήμα – Διαδικασία ανακοπής – Προγενέστερα εικονιστικά και λεκτικά σήματα που περιέχουν τη λέξη GIORGI – Αίτηση καταχωρίσεως λεκτικού κοινοτικού σήματος GIORGIO BEVERLY HILLS – Σχετικός λόγος απαραδέκτου – Άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94»

Η Giorgio Beverly Hills, Inc. υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως ως κοινοτικού σήματος του λεκτικού σημείου GIORGIO BEVERLY HILLS για προϊόντα διαφόρων κλάσεων κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας ⁶⁰.

⁶⁰ Πρόκειται για τις κλάσεις 3, 14, 18 και 25 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

Η Laboratorios RTB άσκησε ανακοπή κατά της καταχώρισεως του κοινοτικού αυτού σήματος λόγω της υπάρξεως κινδύνου συγχύσεως μεταξύ του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση και των προγενέστερων εικονιστικών σημάτων που περιείχαν τα λεκτικά σημεία J GIORGI, GIORGI LINE και MISS GIORGI των οποίων δικαιούχος ήταν η προσφεύγουσα.

Το τμήμα ανακοπών του ΓΕΕΑ απέρριψε την ανακοπή με την αιτιολογία ότι οι διαφορές μεταξύ των αντιπαρατιθεμένων σημείων δεν κινδύνευαν να δημιουργήσουν σύγχυση στο κοινό της Ισπανίας, στο έδαφος της οποίας προστατεύονταν τα προγενέστερα σήματα.

Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του ΓΕΕΑ κατά της αποφάσεως του τμήματος ανακοπών, η οποία απορρίφθηκε από το τμήμα προσφυγών. Το τελευταίο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι, παρά την ταυτότητα των επιμάχων προϊόντων, υφίσταντο επαρκείς διαφορές μεταξύ του ζητουμένου σήματος GIORGIO BEVERLY HILLS και των προγενεστέρων εικονιστικών σημάτων που περιείχαν τα λεκτικά σημεία J GIORGI, GIORGI LINE και MISS GIORGI ώστε να αποκλείεται κάθε κίνδυνος συγχύσεως.

Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών, η οποία απορρίφθηκε από το Γενικό Δικαστήριο.

Επ' αυτού, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι δεν υφίσταται, για το ισπανικό κοινό, κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ του λεκτικού σήματος «GIORGIO BEVERLY HILLS», του οποίου ζητείται η καταχώριση ως κοινοτικού σήματος για καλλυντικά σαπούνια, προϊόντα αρωματοποιίας κ.λπ., υπαγόμενα στην κλάση 3 κατά τον Διακανονισμό της Νίκαιας, και των εικονιστικών σημάτων που περιέχουν τα λεκτικά σημεία «J GIORGI», «GIORGI LINE» και «MISS GIORGI» και που έχουν καταχωριστεί προηγουμένως στην Ισπανία για προϊόντα αρωματοποιίας και καλλυντικά προϊόντα υπαγόμενα στην ίδια κλάση. Πράγματι, έστω και αν υφίσταται ταυτότητα ή ομοιότητα μεταξύ των προϊόντων τα οποία αφορούν τα αντιπαρατιθέμενα σήματα, οι οπτικές, ακουστικές και εννοιολογικές διαφορές που υφίστανται μεταξύ των σημείων συνιστούν επαρκείς λόγους ώστε να αποκλείεται τέτοιος κίνδυνος, με αποτέλεσμα να μην πληρούται μία από τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 για το κοινοτικό σήμα.

Απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2009, Commercy κατά ΓΕΕΑ – easyGroup IP Licensing (easyHotel), T-316/07, [EU:T:2009:14](#)

«Κοινοτικό σήμα – Διαδικασία κηρύξεως ακυρότητας – Κοινοτικό λεκτικό σήμα easyHotel – Προγενέστερο εθνικό λεκτικό σήμα EASYHOTEL – Σχετικός λόγος απαραδέκτου – Έλλειψη ομοιότητας μεταξύ των προϊόντων και υπηρεσιών – Άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', και άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 – Ευεργέτημα πενίας – Αίτηση υποβληθείσα από τον σύνδικο πτωχεύσεως εμπορικής εταιρίας – Άρθρο 94, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας»

Η easyGroup IP Licensing Ltd υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχώρισεως του λεκτικού σημείου easyHotel ως κοινοτικού σήματος για διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες ⁶¹. Η Commercy AG υπέβαλε αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας του επίμαχου σήματος στηριζόμενη στο προγενέστερο εθνικό λεκτικό σήμα EASYHOTEL, το οποίο καταχωρίστηκε στη Γερμανία για διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες. Η easyGroup IP Licensing παραιτήθηκε από το δικαίωμα επί του επίδικου σήματος για ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες.

Το τμήμα ακυρώσεων απέρριψε την αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας, κρίνοντας ότι δεν συνέτρεχε μία από τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, δηλαδή το ταυτόσημο ή η ομοιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών που καλύπτονται από τα συγκρουόμενα σήματα. Με την απόφασή του, το τμήμα προσφυγών απέρριψε την προσφυγή της προσφεύγουσας και επικύρωσε την απόφαση του τμήματος ακυρώσεων. Έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι τα οικεία προϊόντα και οι υπηρεσίες δεν ήσαν ούτε πανομοιότυπα ούτε παρόμοια και ότι, ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να εφαρμοστεί το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών, κρίνοντας, πρώτον, ότι αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας στηριζόμενη στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού μπορεί να υποβληθεί μόνον από τους δικαιούχους των προγενέστερων σημάτων των οποίων γίνεται επίκληση προς στήριξη της αιτήσεως αυτής ή από τους κατόχους αδειών χρήσεως των προγενέστερων σημάτων που έχουν εξουσιοδοτηθεί από τα πρόσωπα αυτά ⁶². Η ιδιότητα, όμως, του συνδίκου πτωχεύσεως εμπορικής εταιρίας που είναι ο δικαιούχος των επίδικων προγενέστερων σημάτων δεν εμπίπτει σε καμία από αυτές τις δύο κατηγορίες. Επομένως, αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας υποβληθείσα από τον εν λόγω σύνδικο στο όνομά του πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη.

Πράγματι, εφόσον η οικεία εταιρία υπέβαλε αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας κοινοτικού σήματος, επικαλούμενη προγενέστερα σήματα των οποίων είναι δικαιούχος, τότε μόνον η ίδια, ενδεχομένως εκπροσωπούμενη από τον σύνδικο της πτωχεύσεως, έχει δικαίωμα να στραφεί δικαστικώς κατά των αποφάσεων του τμήματος ακυρώσεων και του τμήματος προσφυγών. Αντιθέτως, προσφυγή ενώπιον του τμήματος προσφυγών και ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ασκηθείσες από τον σύνδικο της πτωχεύσεως της ίδιας εταιρίας, στο όνομά του, πρέπει να απορριφθούν, με το σκεπτικό ότι αυτές ασκήθηκαν ⁶³ από πρόσωπο μη έχον την εξουσία να στραφεί κατά των αποφάσεων που αφορούν οι εν λόγω προσφυγές.

⁶¹ Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στις κλάσεις 9, 16, 25, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 41 και 42 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

⁶² Άρθρο 55, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, για το κοινοτικό σήμα, σε συνδυασμό με το άρθρο 42, παράγραφος 1, και το άρθρο 52, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.

⁶³ Αντιθέτως προς ό,τι προβλέπεται, αντιστοίχως, στο άρθρο 58 και στο άρθρο 63, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94.

Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν υφίσταται, για το ευρύ κοινό, κίνδυνος συγχύσεως ⁶⁴ μεταξύ του λεκτικού σημείου easyHotel, του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ως κοινοτικού σήματος για υπηρεσίες των κλάσεων 39 και 42 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας καθώς και για προϊόντα και υπηρεσίες των κλάσεων 16, 25, 32, 33, 35, 36 και 41, και του λεκτικού σήματος EASYHOTEL, το οποίο είχε καταχωριστεί προγενέστερα στη Γερμανία για τύπους λογισμικού που εμπίπτουν, αντιστοίχως, στις κλάσεις 9 και 42 κατά την έννοια του εν λόγω Διακανονισμού.

Τα σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες διαφέρουν ως προς τη φύση, τον προορισμό και τη χρήση τους και δεν έχουν ανταγωνιστικό ή συμπληρωματικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες αυτές που προσδιορίζονται από το προγενέστερο σήμα αφορούν την πληροφορική, ενώ οι υπηρεσίες πληροφόρησης, παραγγελίας και κράτησης που προσδιορίζονται από το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι διαφορετικής φύσεως και χρησιμοποιούν την πληροφορική μόνον ως μέσο για τη διαβίβαση πληροφοριών ή για να παράσχουν τη δυνατότητα ξενοδοχειακών ή ταξιδιωτικών κρατήσεων.

Πράγματι, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες αυτές που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα προορίζονται ειδικά για τις επιχειρήσεις των ξενοδοχείων και των ταξιδιωτικών υπηρεσιών και ότι οι υπηρεσίες πληροφόρησης, παραγγελίας και κράτησης που προσδιορίζονται από το επίμαχο σήμα απευθύνονται στο ευρύ κοινό. Εξάλλου, τα σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα χρησιμοποιούνται για να καταστήσουν εφικτό σε ένα ηλεκτρονικό σύστημα και ειδικότερα, σε ένα ηλεκτρονικό κατάστημα, να λειτουργήσει, ενώ οι υπηρεσίες πληροφόρησης, παραγγελίας και κράτησης που προσδιορίζονται από το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση χρησιμοποιούνται για ξενοδοχειακές ή ταξιδιωτικές κρατήσεις. Το γεγονός και μόνον ότι οι υπηρεσίες πληροφόρησης, παραγγελίας και κράτησης που προσδιορίζονται από το επίμαχο σήμα παρέχονται αποκλειστικά μέσω Διαδικτύου και απαιτούν επομένως τη χρήση λογισμικού, όπως αυτού που παρέχεται από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσδιορίζονται από το προγενέστερο σήμα, δεν αρκεί για να εξαλείψει τις ουσιαστικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των σχετικών προϊόντων και υπηρεσιών ως προς τη φύση, τον προορισμό και τη χρήση τους.

Τέλος, τρίτον, ως συμπληρωματικά χαρακτηρίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που συνδέονται στενά μεταξύ τους, υπό την έννοια ότι το ένα είναι απαραίτητο ή σημαντικό για τη χρήση του άλλου, με συνέπεια οι καταναλωτές να μπορούν ευλόγως να θεωρήσουν ότι η ίδια επιχείρηση φέρει την ευθύνη της παραγωγής αυτών των προϊόντων ή της παροχής αυτών των υπηρεσιών.

Αυτός ο ορισμός της νομολογίας σημαίνει ότι τα συμπληρωματικά προϊόντα ή υπηρεσίες ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν μαζί, γεγονός που προϋποθέτει ότι

⁶⁴ Κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

απευθύνονται προς το ίδιο κοινό. Επομένως, μια σχέση συμπληρωματικότητας δεν μπορεί να υπάρχει μεταξύ, αφενός, των προϊόντων ή υπηρεσιών που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία μιας εμπορικής επιχείρησης και, αφετέρου, των προϊόντων ή υπηρεσιών που η επιχείρηση αυτή παράγει ή παρέχει. Οι δύο αυτές κατηγορίες προϊόντων ή υπηρεσιών δεν χρησιμοποιούνται μαζί, εφόσον τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες της πρώτης κατηγορίας χρησιμοποιούνται από την ίδια την επιχείρηση, ενώ τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες της δεύτερης κατηγορίας χρησιμοποιούνται από τους πελάτες της εν λόγω επιχείρησης.

Απόφαση της 18ης Ιουνίου 2009, L'Oréal κ.λπ., C-487/07, [EU:C:2009:378](#)

«Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Σήματα – Άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2 – Χρήση σε συγκριτική διαφήμιση – Δικαίωμα να ζητηθεί η απαγόρευση της χρήσεως αυτής – Όφελος που αντλείται αθέμιτα από τη φήμη – Προσβολή των λειτουργιών του σήματος – Οδηγία 84/450/ΕΟΚ – Συγκριτική διαφήμιση – Άρθρο 3α, παράγραφος 1, στοιχεία ζ' και η' – Προϋποθέσεις επιτρεπτού της συγκριτικής διαφημίσεως – Όφελος που αντλείται αθέμιτα από την αναγνωρισιμότητα σήματος – Παρουσίαση αγαθού ως απομιμήσεως ή ως αντιγράφου»

Οι εταιρίες L'Oréal SA, Lancôme parfums et beauté & Cie SNC και Laboratoire Garnier & Cie είναι μέλη του ομίλου L'Oréal, ο οποίος παρασκευάζει και διαθέτει στο εμπόριο αρώματα πολυτελείας. Οι εταιρίες αυτές είναι δικαιούχοι των φημισμένων σημάτων Trésor, Miracle, Anaïs-Anaïs και Noa.

Οι Malaika και Starion διαθέτουν στο εμπόριο εντός του Ηνωμένου Βασιλείου απομιμήσεις των αρωμάτων αυτών, τις οποίες παρασκευάζει η Bellure. Οι φιάλες και οι συσκευασίες που χρησιμοποιούνται για να διατεθούν στο εμπόριο οι απομιμήσεις αυτές παρουσιάζουν σε γενικές γραμμές ομοιότητα με αυτές που χρησιμοποιεί η L'Oréal και οι οποίες προστατεύονται από λεκτικά και εικονιστικά σήματα. Οι εν λόγω εταιρίες χρησιμοποιούν συγκριτικούς καταλόγους τους οποίους κοινοποιούν στους εμπόρους λιανικής πωλήσεως και στους οποίους επισημαίνεται το λεκτικό σήμα του αρώματος πολυτελείας του οποίου αποτελεί απομίμηση το διατιθέμενο στο εμπόριο άρωμα.

Η L'Oréal άσκησε ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales) [ανώτερου δικαστηρίου (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα εμπορικών και λοιπών ιδιωτικών διαφορών, Ηνωμένο Βασίλειο], αγωγή λόγω παραποιήσεως κατά των Bellure, Malaika και Starion.

Το εθνικό δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, η οποία αφορά την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της οδηγίας περί σημάτων και της οδηγίας για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση ⁶⁵.

⁶⁵ Οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Σεπτεμβρίου 1984, για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση (ΕΕ 1984, L 250, σ. 17), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 1997 (ΕΕ 1997, L 290, σ. 18).

Όσον αφορά τη χρήση συσκευασιών και φιαλών παρόμοιων με αυτές των εκλεκτών αρωμάτων τα οποία διαθέτει στο εμπόριο η L'Oréal, το Δικαστήριο ρωτήθηκε αν τρίτος που χρησιμοποιεί σημείο παρόμοιο με σήμα το οποίο χαίρει φήμης μπορεί να θεωρηθεί ότι αντλεί αθέμιτα όφελος από το σήμα στην περίπτωση κατά την οποία η χρήση αυτή του παρέχει πλεονέκτημα όσον αφορά τη διάθεση στο εμπόριο των προϊόντων του, χωρίς πάντως να συνεπάγεται, για το κοινό, κίνδυνο συγχύσεως ή να θίγει, ή να ενδέχεται να θίξει, το σήμα ή τον δικαιούχο του.

Το Δικαστήριο δίδει καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό. Αποφαίνεται, έτσι, ότι η ύπαρξη οφέλους που αντλείται αθέμιτα από τον διακριτικό χαρακτήρα ή από τη φήμη του σήματος δεν προϋποθέτει την ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως ούτε κινδύνου ζημίας του δικαιούχου του σήματος. Κρίνει ότι για να διαπιστωθεί αν με τη χρήση του σημείου αντλείται αθέμιτα όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή από τη φήμη του σήματος απαιτείται σφαιρική εκτίμηση, κατά την οποία λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, η ισχύς της φήμης και ο βαθμός του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος, ο βαθμός ομοιότητας μεταξύ των επίμαχων σημάτων, καθώς και το είδος των οικείων προϊόντων και ο μεταξύ τους βαθμός ομοιότητας. Εν προκειμένω, οι Malaika και Starion αποκτούν εμπορικό πλεονέκτημα λόγω του ότι χρησιμοποιούν, προκειμένου να διαθέσουν στο εμπόριο «φθηνές» απομιμήσεις, παρόμοιες συσκευασίες και φιάλες με αυτές που χρησιμοποιεί η L'Oréal για τα αρώματά της πολυτελείας. Εξάλλου, η ομοιότητα αυτή είναι σκόπιμη, προκειμένου το κοινό να συνδέσει τα εκλεκτά αρώματα και τις απομιμήσεις τους, έτσι ώστε να καταστεί ευχερέστερη η διάθεση των δεύτερων στο εμπόριο. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να ληφθεί, μεταξύ άλλων, υπόψη το γεγονός ότι η χρήση συσκευασιών και φιαλών παρόμοιων με αυτές των υπό μίμηση αρωμάτων σκοπεί στην, για διαφημιστικούς λόγους, εκμετάλλευση του διακριτικού χαρακτήρα και της φήμης των σημάτων με τα οποία διατίθενται στο εμπόριο τα αρώματα αυτά. Το Δικαστήριο αποφαινεται ότι, οσάκις τρίτος επιχειρεί να εκμεταλλευθεί σήμα που χαίρει φήμης, χρησιμοποιώντας σημείο παρόμοιο του σήματος, προκειμένου να επωφεληθεί από την έλξη που ασκεί το σήμα αυτό, τη φήμη και το κύρος του, καθώς και να εκμεταλλευθεί, χωρίς να καταβάλει κανένα χρηματικό αντίτιμο και χωρίς ο ίδιος να μοχθήσει προς τούτο, την εμπορική προσπάθεια που καταβάλλει ο δικαιούχος του σήματος για να οικοδομήσει και να εδραιώσει τη φήμη του σήματος αυτού, το όφελος που παρέχεται με τη χρήση αυτή πρέπει να γίνει δεκτό ότι αντλείται αθέμιτα από τον διακριτικό χαρακτήρα ή από τη φήμη του εν λόγω σήματος.

Όσον αφορά τους συγκριτικούς καταλόγους αρωμάτων στους οποίους επισημαίνεται η ονομασία των αρωμάτων πολυτελείας της L'Oréal, τα οποία προστατεύονται από λεκτικά σήματα, το Δικαστήριο διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι κατάλογοι αυτοί αποτελούν συγκριτική διαφήμιση. Το Δικαστήριο επισημαίνει ακολούθως ότι η χρήση από διαφημιζόμενο, σε συγκριτική διαφήμιση, σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το σήμα ανταγωνιστή μπορεί, ενδεχομένως, να απαγορευθεί βάσει της οδηγίας περί σημάτων, εκτός αν η διαφήμιση αυτή πληροί όλες τις προϋποθέσεις επιτρεπτού τις οποίες προβλέπει η οδηγία για την παραπλανητική

και τη συγκριτική διαφήμιση. Το Δικαστήριο αποφαινεται, στο πλαίσιο αυτό, ότι ο δικαιούχος σήματος δικαιούται να ζητήσει την απαγόρευση της εκ μέρους τρίτου χρήσεως σημείου πανομοιότυπου με το σήμα αυτό, ακόμη και αν η χρήση αυτή δεν μπορεί να θίξει την ουσιαστική λειτουργία του σήματος, η οποία συνίσταται στο να δηλώνεται η προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση αυτή θίγει ή μπορεί να θίξει κάποια από τις υπόλοιπες λειτουργίες του σήματος, όπως είναι μεταξύ άλλων η λειτουργία του σήματος ως διαύλου επικοινωνίας, ως επενδυτικού στοιχείου και ως μέσου διαφημίσεως. Όσον αφορά το ζήτημα αν οι συγκριτικοί κατάλογοι αρωμάτων πληρούν όλες τις προϋποθέσεις επιτρεπτού κατά την οδηγία περί παραπλανητικής και συγκριτικής διαφήμισης, το Δικαστήριο κρίνει ότι η οδηγία αυτή απαγορεύει στον διαφημιζόμενο να παρουσιάζει, σε συγκριτική διαφήμιση, το προϊόν που διαθέτει στο εμπόριο ως απομίμηση ή ως αντίγραφο του φέροντος σήμα προϊόντος ή υπηρεσίας. Οι συγκριτικοί κατάλογοι έχουν ως σκοπό και ως αποτέλεσμα να προσδιορίσουν στο ενδιαφερόμενο κοινό το αυθεντικό άρωμα του οποίου απομίμηση θεωρούνται ότι αποτελούν τα αρώματα που διαθέτουν στο εμπόριο οι Malaiika και Starion. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι κατάλογοι αυτοί αποδεικνύουν κατ' αυτόν τον τρόπο ότι τα δεύτερα αυτά αρώματα αποτελούν απομιμήσεις των αρωμάτων που διαθέτει στο εμπόριο η L'Oréal και, συνεπώς, παρουσιάζουν τα προϊόντα που διαθέτει στο εμπόριο ο διαφημιζόμενος ως απομιμήσεις προϊόντων που φέρουν σήμα κατατεθέν. Τέλος, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το όφελος που αντλεί ο διαφημιζόμενος από την παράνομη αυτή συγκριτική διαφήμιση πρέπει να θεωρηθεί ότι «αντλείται αθέμιτα» από τη φήμη του σήματος, γεγονός που αντιβαίνει επίσης στις διατάξεις της οδηγίας για την παραπλανητική και συγκριτική διαφήμιση.

Απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, combit Software, C-223/15, [EU:C:2016:719](#)

«Προδικαστική παραπομπή – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Ενιαίος χαρακτήρας – Διαπίστωση υπάρξεως κινδύνου συγχύσεως μόνο σε τμήμα της Ένωσης – Εδαφική ισχύς της απαγορεύσεως του άρθρου 102 του εν λόγω κανονισμού»

Η combit Software GmbH, εταιρία γερμανικού δικαίου, ήταν δικαιούχος του γερμανικού λεκτικού σήματος και του λεκτικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «combit» για προϊόντα και υπηρεσίες στον τομέα της πληροφορικής.

Η Commit Business Solutions Ltd, εταιρία ισραηλινού δικαίου, πωλούσε, σε πλείονες χώρες, μέσω της ιστοσελίδας της www.commitcrm.com, λογισμικό με το λεκτικό σημείο «Commit».

Η combit Software άσκησε προσφυγή κατά της Commit Business Solutions ενώπιον του Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείου Ντίσελντορφ, Γερμανία), ζητώντας, κατά κύριο λόγο, να διαταχθεί η Commit Business Solutions να παύσει τη χρήση, εντός της Ένωσης, του λεκτικού σημείου «Commit» για το λογισμικό που πωλούσε και, επικουρικώς, να διαταχθεί η ίδια αυτή εταιρία να παύσει τη χρήση του εν λόγω σημείου στη Γερμανία.

Το Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείο Ντίσελντορφ) απέρριψε μεν το κύριο αίτημα της combit Software, έκανε όμως δεκτό το επικουρικό της αίτημα.

Το Oberlandesgericht Düsseldorf (εφετείο Ντίσελντορφ, Γερμανία), επιληφθέν της εφέσεως που άσκησε η combit Software, ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της χρήσεως σημείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο δημιουργεί κίνδυνο συγχύσεως με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε τμήμα του εδάφους της Ένωσης, ενώ δεν δημιουργεί τέτοιο κίνδυνο σε άλλο τμήμα του εδάφους αυτού.

Πρώτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι έχει ήδη κρίνει, σε υπόθεση αφορώσα το δικαίωμα του δικαιούχου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ασκήσει ανακοπή κατά της καταχωρίσεως παρόμοιου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο θα δημιουργούσε κίνδυνο συγχύσεως, ότι τέτοια ανακοπή πρέπει να γίνεται δεκτή, εφόσον αποδεικνύεται η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως σε τμήμα της Ένωσης, όπως, λ.χ., το έδαφος κράτους μέλους. Το Δικαστήριο συνάγει εξ αυτού ότι ανάλογη λύση επιβάλλεται στις υποθέσεις οι οποίες αφορούν το δικαίωμα του δικαιούχου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να απαγορεύσει τη χρήση σημείου το οποίο δημιουργεί κίνδυνο συγχύσεως, διότι ο δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστατεύεται έναντι κάθε χρήσεως η οποία προσβάλλει ή είναι ικανή να προσβάλει τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του σήματος. Ως εκ τούτου, ο ως άνω δικαιούχος έχει το δικαίωμα να απαγορεύσει τέτοια χρήση, ακόμα κι αν αυτή προσβάλλει την προαναφερθείσα λειτουργία μόνο σε τμήμα της Ένωσης.

Δεύτερον, το Δικαστήριο κρίνει ότι, προκειμένου να διασφαλίζει την ομοιόμορφη προστασία της οποίας απολαύει το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης, η απαγόρευση συνεχίσεως των πράξεων παραποιήσεως/απομιμήσεως ή επαπειλούμενης παραποιήσεως/απομιμήσεως πρέπει, κατ' αρχήν, να εκτείνεται στο σύνολο αυτού του εδάφους.

Εντούτοις, στην περίπτωση που, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, το δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώσει ότι η χρήση του επίμαχου παρόμοιου σημείου για προϊόντα πανομοιότυπα προς εκείνα για τα οποία έχει καταχωρισθεί το επίμαχο σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν δημιουργεί, ιδίως για γλωσσικούς λόγους, κανένα κίνδυνο συγχύσεως σε ορισμένο τμήμα της Ένωσης και, επομένως, δεν είναι ικανό να θίξει, εντός αυτού, τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του εν σήματος, το δικαστήριο σημάτων οφείλει να περιορίσει την εδαφική ισχύ της ως άνω απαγορεύσεως.

Πράγματι, οσάκις το δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταλήγει στο συμπέρασμα, βάσει στοιχείων τα οποία, κατ' αρχήν, πρέπει να του υποβληθούν από τον καθού, ότι δεν υφίσταται κίνδυνος συγχύσεως σε τμήμα της Ένωσης, δεν μπορεί να απαγορευθεί η νόμιμη εμπορία με χρήση του επίμαχου σημείου στο εν λόγω τμήμα της Ένωσης. Τέτοια απαγόρευση θα έβαινε πέραν του αποκλειστικού δικαιώματος το οποίο απονέμει το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι το εν λόγω δικαίωμα επιτρέπει απλώς στον δικαιούχο του οικείου σήματος να προστατεύει τα ειδικά

συμφέροντα που έχει υπό την ιδιότητά του αυτή, δηλαδή να διασφαλίζει ότι το σήμα αυτό μπορεί να επιτελέσει τις ιδιαίτερες λειτουργίες του.

Η διαπίστωση περί ελλείψεως κινδύνου συγχύσεως σε τμήμα της Ένωσης μπορεί, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, να βασίζεται μόνο σε εξέταση όλων των κρίσιμων στοιχείων της κρινόμενης περιπτώσεως. Η εκτίμηση περιλαμβάνει την οπτική, φωνητική ή εννοιολογική σύγκριση των αντιπαρατιθέμενων σημείων, λαμβανομένων υπόψη ιδίως των διακριτικών και κυρίαρχων στοιχείων τους.

Εξάλλου, πρέπει το τμήμα της Ένωσης για το οποίο το οικείο δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώνει την έλλειψη προσβολής ή επαπειλούμενης προσβολής στις λειτουργίες του σήματος να προσδιορίζεται επακριβώς από το εν λόγω δικαστήριο, ώστε να προκύπτει σαφώς από τη διάταξη η οποία εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 102 του κανονισμού 207/2009 για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ποιο τμήμα του εδάφους της Ένωσης δεν αφορά η απαγόρευση της χρήσεως του επίμαχου σημείου. Οσάκις, όπως εν προκειμένω, το αρμόδιο δικαστήριο πρόκειται να αποκλείσει από την απαγόρευση χρήσεως ορισμένες γλωσσικές ζώνες της Ένωσης, όπως αυτές που προσδιορίζονται με τον όρο «αγγλόφωνη», σε αυτό εναπόκειται να προσδιορίσει πλήρως ποιες ακριβώς ζώνες εννοεί με τον εν λόγω όρο.

Η ερμηνεία κατά την οποία η απαγόρευση της χρήσεως σημείου το οποίο δημιουργεί κίνδυνο συγχύσεως με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζεται στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης, με εξαίρεση το τμήμα του εδάφους αυτού για το οποίο διαπιστώνεται η έλλειψη τέτοιου κινδύνου, δεν θίγει τον ενιαίο χαρακτήρα του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος κατοχυρώνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, καθόσον προστατεύεται το δικαίωμα του δικαιούχου του να απαγορεύει κάθε χρήση η οποία προσβάλλει τις ιδιαίτερες λειτουργίες του εν λόγω σήματος.

Τέλος, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', και το άρθρο 102, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009 έχουν την έννοια ότι, όταν δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώνει ότι η χρήση σημείου δημιουργεί κίνδυνο συγχύσεως με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε τμήμα του εδάφους της Ένωσης, ενώ δεν δημιουργεί τέτοιο κίνδυνο σε άλλο τμήμα του εδάφους αυτού, το εν λόγω δικαστήριο πρέπει να κρίνει ότι υφίσταται προσβολή του αποκλειστικού δικαιώματος που απονέμει το εν λόγω σήμα και να διατάσσει την παύση της εν λόγω χρήσεως για το σύνολο του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με εξαίρεση το τμήμα της για το οποίο διαπιστώθηκε απουσία κινδύνου συγχύσεως.

Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Mitsubishi Shoji Kaisha και Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe, C-129/17, [EU:C:2018:594](#)

«Προδικαστική παραπομπή – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Οδηγία 2008/95/ΕΚ – Άρθρο 5 – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρο 9 – Δικαίωμα του δικαιούχου ενός σήματος να αντιταχθεί στην

εκ μέρους τρίτου αφαίρεση όλων των πανομοιότυπων προς το σήμα αυτό σημείων και στην επίθεση νέων σημείων σε προϊόντα πανομοιότυπα προς εκείνα για τα οποία έχει καταχωριστεί το εν λόγω σήμα με σκοπό την εισαγωγή ή την εμπορία τους στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ)»

Η Mitsubishi Shoji Kaisha Ltd (στο εξής: Mitsubishi), με έδρα την Ιαπωνία, ήταν δικαιούχος του λεκτικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης MITSUBISHI ⁶⁶, του εικονιστικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης MITSUBISHI ⁶⁷, του λεκτικού σήματος Μπενελούξ MITSUBISHI ⁶⁸ και του εικονιστικού σήματος Μπενελούξ MITSUBISHI ⁶⁹ (στο εξής: σήματα Mitsubishi).

Η Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe BV (στο εξής: MCFE), με έδρα τις Κάτω Χώρες, είχε αποκλειστική άδεια κατασκευής και εμπορίας εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) των περνοφόρων ανυψωτικών οχημάτων που φέρουν τα σήματα Mitsubishi.

Η Duma Forklifts NV, με έδρα το Βέλγιο, είχε ως κύρια δραστηριότητα τις αγοραπωλησίες σε παγκόσμιο επίπεδο περνοφόρων ανυψωτικών οχημάτων, καινούργιων και μεταχειρισμένων. Προσέφερε επίσης προς πώληση τα δικά της περνοφόρα ανυψωτικά οχήματα υπό τις ονομασίες «GSI», «GS» ή «Duma». Παλαιότερα ήταν επίσημος υποδιανομέας των περνοφόρων ανυψωτικών οχημάτων Mitsubishi στο Βέλγιο.

Η G.S. International BVBA (στο εξής: GSI), επίσης με έδρα το Βέλγιο, συνδεόταν με την Duma, με την οποία είχε κοινή διοίκηση και κοινή έδρα. Κατασκεύαζε και επισκεύαζε περνοφόρα ανυψωτικά οχήματα τα οποία, μαζί με τα ανταλλακτικά τους, εισήγε και εξήγε χονδρικώς στην παγκόσμια αγορά. Προσάρμοζε τα εν λόγω οχήματα στους κανόνες οι οποίοι ισχύουν στην Ευρώπη, έθετε επ' αυτών δικούς της σειριακούς αριθμούς και τα παρέδιδε στην Duma εκδίδοντας δηλώσεις συμμορφώσεως ΕΕ.

Το hof van beroep te Brussel (εφετείο Βρυξελλών, Βέλγιο), το οποίο κλήθηκε να αποφανθεί, μεταξύ άλλων, επί του ζητήματος αν η παράλληλη εισαγωγή στον ΕΟΧ περνοφόρων ανυψωτικών οχημάτων φερόντων τα σήματα Mitsubishi αντέβαινε στο δίκαιο των σημάτων, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

⁶⁶ Καταχωρισθέντος στις 24 Σεπτεμβρίου 2001 υπό τον αριθμό 118042, μεταξύ άλλων για προϊόντα της κλάσεως 12 του Διακανονισμού της Νίκαιας, περιλαμβανομένων των αυτοκινούμενων οχημάτων, των ηλεκτρικών οχημάτων και των περνοφόρων ανυψωτικών οχημάτων.

⁶⁷ Καταχωρισθέντος στις 3 Μαρτίου 2000 υπό τον αριθμό 117713, μεταξύ άλλων για προϊόντα της κλάσεως 12 του Διακανονισμού της Νίκαιας, περιλαμβανομένων των αυτοκινούμενων οχημάτων, των ηλεκτρικών οχημάτων και των περνοφόρων ανυψωτικών οχημάτων.

⁶⁸ Καταχωρισθέντος την 1η Ιουνίου 1974 υπό τον αριθμό 93812, μεταξύ άλλων για προϊόντα της κλάσεως 12, περιλαμβανομένων των χερσαίων οχημάτων και μέσων μεταφοράς, και της κλάσεως 16, περιλαμβανομένων των βιβλίων και του έντυπου υλικού.

⁶⁹ Καταχωρισθέντος την 1η Ιουνίου 1974 υπό τον αριθμό 92755, για προϊόντα της κλάσεως 12, περιλαμβανομένων των χερσαίων οχημάτων και μέσων μεταφοράς, και της κλάσεως 16, περιλαμβανομένων των βιβλίων και του έντυπου υλικού, πανομοιότυπου προς το εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρώτον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95 και το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, τα οποία έχουν πανομοιότυπο περιεχόμενο, πρέπει να ερμηνεύονται κατά τον ίδιο τρόπο.

Δεύτερον, το Δικαστήριο κρίνει ότι, για την προστασία των δικαιωμάτων που παρέχει το σήμα, είναι απαραίτητο ο δικαιούχος του καταχωρισθέντος σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη σήματος να δύναται να ελέγξει την πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ προϊόντων που φέρουν το σήμα αυτό. Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το δικαίωμα αυτό του δικαιούχου αφορά το κάθε τεμάχιο του προϊόντος αυτού.

Τρίτον, κατά το Δικαστήριο, η διαφημιστική λειτουργία του σήματος συνίσταται στη χρήση ενός σήματος για διαφημιστικούς σκοπούς προκειμένου να ενημερωθεί ή να πειστεί ο καταναλωτής. Επομένως, ο δικαιούχος σήματος έχει μεταξύ άλλων την εξουσία να απαγορεύσει τη χρήση, χωρίς τη συγκατάθεσή του, σημείου πανομοιότυπου προς το σήμα του για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες προς εκείνες για τις οποίες έχει καταχωριστεί το σήμα αυτό, όταν η ως άνω χρήση θίγει την εκ μέρους του δικαιούχου χρησιμοποίηση του σήματος αυτού ως στοιχείου προωθήσεως των πωλήσεων ή ως εργαλείου εμπορικής στρατηγικής.

Τέταρτον, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, όσον αφορά την έννοια της «χρήσεως στις συναλλαγές», η διαλαμβανόμενη στο άρθρο 5, παράγραφος 3, της οδηγίας 2008/95 και στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009 απαρίθμηση των ειδών χρήσεων τις οποίες δύναται να απαγορεύσει ο δικαιούχος του σήματος δεν είναι εξαντλητική.

Τέλος, πέμπτον, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 5 της οδηγίας 2008/95 και το άρθρο 9 του κανονισμού 207/2009 για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος μπορεί να αντιταχθεί στην εκ μέρους τρίτου και χωρίς τη συγκατάθεσή του αφαίρεση όλων των πανομοιότυπων προς το σήμα αυτό σημείων και επίθεση άλλων σημείων σε προϊόντα τοποθετημένα σε αποθήκη τελωνειακής αποταμιεύσεως, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, με σκοπό την εισαγωγή ή την εμπορία των προϊόντων αυτών στον ΕΟΧ, εντός του οποίου ουδέποτε έχουν διατεθεί στο εμπόριο.

Πλην όμως, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η αφαίρεση των πανομοιότυπων προς το σήμα σημείων εμποδίζει να φέρουν το εν λόγω σήμα, κατά την πρώτη διάθεσή τους στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ, τα προϊόντα για τα οποία το σήμα αυτό έχει καταχωριστεί και, κατά συνέπεια, στερεί τον δικαιούχο του σήματος από το βασικό δικαίωμα, που του αναγνωρίζεται από την υπομνησθείσα στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, να ελέγχει την πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ προϊόντων που φέρουν το σήμα.

Δεύτερον, η αφαίρεση των πανομοιότυπων προς το σήμα σημείων και η επίθεση νέων σημείων στα προϊόντα ενόψει της πρώτης διαθέσεώς τους στην αγορά εντός του ΕΟΧ προσβάλλουν τις λειτουργίες του σήματος.

Τρίτον, θίγοντας το δικαίωμα του δικαιούχου του σήματος να ελέγξει την πρώτη διάθεση στην αγορά εντός του ΕΟΧ των φερόντων το σήμα αυτό προϊόντων, καθώς και τις λειτουργίες του σήματος, η εκ μέρους τρίτου αφαίρεση των πανομοιότυπων προς το σήμα σημείων και επίθεση νέων σημείων σε προϊόντα, χωρίς τη συγκατάθεση του ως άνω δικαιούχου, με σκοπό την εισαγωγή ή την εμπορία των προϊόντων αυτών εντός του ΕΟΧ κατά καταστρατήγηση του δικαιώματος του δικαιούχου να απαγορεύσει την εισαγωγή των ως άνω φερόντων το σήμα του προϊόντων, αντιβαίνει στον σκοπό διασφάλισης ανόθευτου ανταγωνισμού.

Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει, σχετικά με την έννοια της «χρήσεως στις συναλλαγές», ότι η διεργασία που συνίσταται στην εκ μέρους του τρίτου αφαίρεση των πανομοιότυπων προς το σήμα σημείων για την επίθεση των δικών του σημείων ενέχει θετική ενέργεια του ως άνω τρίτου, η οποία, καθόσον λαμβάνει χώρα με σκοπό την εισαγωγή και εμπορία των προϊόντων εντός του ΕΟΧ και ως εκ τούτου στο πλαίσιο εμπορικής δραστηριότητας που επιδιώκει οικονομικά οφέλη μπορεί να θεωρείται ως χρήση του σήματος στις συναλλαγές. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο επισημαίνει ακόμη ότι το άρθρο 9, παράγραφος 4, του κανονισμού για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁷⁰, που έχει εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης από τις 23 Μαρτίου 2016, παρέχει πλέον την εξουσία στον δικαιούχο να εμποδίζει τρίτους να εισκομίζουν, στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών, προϊόντα στην Ένωση χωρίς να έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία εκεί, όταν τα προϊόντα αυτά, συμπεριλαμβανομένης της συσκευασίας, προέρχονται από τρίτες χώρες και φέρουν, χωρίς σχετική άδεια, σήμα το οποίο είναι πανομοιότυπο προς το καταχωρισμένο σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης των εν λόγω προϊόντων ή το οποίο δεν διακρίνεται ως προς τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του από το εν λόγω σήμα. Το δικαίωμα αυτό του δικαιούχου παύει να υφίσταται μόνον εάν, κατά τη διάρκεια των διαδικασιών εξακρίβωσης τυχόν παραβίασης του σήματος, ο διασαφής ή ο κάτοχος των προϊόντων παράσχει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος δεν δικαιούται να απαγορεύει τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά στη χώρα τελικού προορισμού.

2. Μη καταχωρισμένο σήμα που χρησιμοποιείται στις συναλλαγές

Απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2020, EUIPO κατά John Mills, C-809/18 P, [EU:C:2020:902](#)

«Αίτηση αναιρέσεως – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Διαδικασία ανακοπής – Σχετικός λόγος απαραδέκτου – Άρθρο 8, παράγραφος 3 – Πεδίο εφαρμογής – Ταυτότητα ή ομοιότητα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση με το προγενέστερο σήμα – Λεκτικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης MINERAL MAGIC – Αίτηση καταχώρισης

⁷⁰ Κανονισμός 207/2009, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2015/2424.

υποβληθείσα από τον ειδικό πληρεξούσιο ή τον αντιπρόσωπο του δικαιούχου του προγενέστερου σήματος – Προγενέστερο εθνικό λεκτικό σήμα MAGIC MINERALS BY JEROME ALEXANDER»

Η JEROME Alexander Consulting Corp. είναι δικαιούχος του αμερικανικού λεκτικού σήματος «MAGIC MINERALS BY JEROME ALEXANDER», για τα προϊόντα «Πούδρα προσώπου με μεταλλικά στοιχεία». Η John Mills Ltd έχει αναλάβει, δυνάμει σύμβασης διανομής, τη διανομή των προϊόντων της Jerome Alexander Consulting στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε ολόκληρο τον κόσμο.

Στις 18 Σεπτεμβρίου 2013 η John Mills ζήτησε, ιδίω ονόματι, την καταχώριση του λεκτικού σημείου «MINERAL MAGIC» ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για καλλυντικά προϊόντα. Η Jerome Alexander Consulting άσκησε, κατόπιν αυτού, ανακοπή, επικαλούμενη το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009, κατά το οποίο «η καταχώριση [σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης] είναι απαράδεκτη όταν τη ζητάει ο ειδικός πληρεξούσιος ή ο αντιπρόσωπος του δικαιούχου του σήματος, ιδίω ονόματι και χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου».

Η ανακοπή απορρίφθηκε. Εντούτοις, το τμήμα προσφυγών του EUIPO ακύρωσε την απόφαση του τμήματος ανακοπών και απέρριψε την καταχώριση του σήματος MINERAL MAGIC. Συναφώς, το τμήμα προσφυγών κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η John Mills ζήτησε την καταχώριση του σήματος αυτού ως «ειδικός πληρεξούσιος» και χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου. Επισήμανε επίσης ότι τα προϊόντα τα οποία καλύπτονταν από τα αντιπαρατιθέμενα σήματα ήταν πανομοιότυπα ή παρόμοια και ότι τα σημεία ήταν παρόμοια.

Κατόπιν της άσκησης προσφυγής από την John Mills, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση του τμήματος προσφυγών, με την αιτιολογία ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009 έχει εφαρμογή μόνον όταν πρόκειται για πανομοιότυπα σήματα.

Το Δικαστήριο, κατόπιν της άσκησης αιτήσεως αναιρέσεως από το EUIPO, αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου και κρίνει ότι η εφαρμογή του άρθρου 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009 δεν περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις που το προγενέστερο σήμα είναι πανομοιότυπο με το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση από τον ειδικό πληρεξούσιο ή τον αντιπρόσωπο του δικαιούχου του προγενέστερου σήματος.

Πρώτον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν διευκρινίζει ρητώς αν έχει εφαρμογή μόνον όταν το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση από τον ειδικό πληρεξούσιο ή αντιπρόσωπο είναι πανομοιότυπο με το προγενέστερο σήμα. Πράγματι, από την εξέταση των προπαρασκευαστικών εργασιών από το Δικαστήριο προκύπτει ότι δεν μπορεί να συναχθεί εξ αυτών ότι το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις ταυτότητας μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων σημάτων. Αντιθέτως, από τις προπαρασκευαστικές εργασίες προκύπτει ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009 εκφράζει την επιλογή του νομοθέτη της

Ένωσης να επαναλάβει, κατ' ουσίαν, το άρθρο 6 επτάκις, παράγραφος 1, της Σύμβασης των Παρισίων ⁷¹. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να λάβει υπόψη τις προπαρασκευαστικές εργασίες της σύμβασης αυτής ⁷², από τις οποίες προκύπτει ότι είναι επίσης δυνατό να εμπίπτει στη Σύμβαση των Παρισίων σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται από τον ειδικό πληρεξούσιο ή τον αντιπρόσωπο του δικαιούχου του προγενέστερου σήματος εφόσον είναι παρόμοιο με το ως άνω προγενέστερο σήμα.

Δεύτερον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι διαφορετική ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα να κλονισθεί η γενική οικονομία του κανονισμού 207/2009, διότι θα εμπόδιζε τον δικαιούχο σήματος να ασκήσει ανακοπή κατά της καταχώρισης παρόμοιου σήματος από τον ειδικό πληρεξούσιο ή τον αντιπρόσωπό του, μολονότι ο τελευταίος θα μπορούσε να ασκήσει ανακοπή κατά της μεταγενέστερης καταχώρισης του αρχικού σήματος από τον δικαιούχο αυτόν, λόγω της ομοιότητάς του με το σήμα που καταχωρίστηκε από τον ειδικό πληρεξούσιο ή τον αντιπρόσωπο του δικαιούχου.

Τρίτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009 αποσκοπεί στην αποτροπή του ενδεχομένου αθέμιτης οικειοποίησης του προγενέστερου σήματος από τον ειδικό πληρεξούσιο ή τον αντιπρόσωπο του δικαιούχου του σήματος, δεδομένου ότι ο ειδικός πληρεξούσιος ή ο αντιπρόσωπος αυτός μπορεί να αντλήσει αθέμιτο όφελος από τις προσπάθειες που κατέβαλε και την επένδυση στην οποία προέβη ο δικαιούχος. Μια τέτοια αθέμιτη οικειοποίηση μπορεί επίσης να επέλθει στην περίπτωση κατά την οποία τα αντιπαρατιθέμενα σήματα είναι παρόμοια.

Τέλος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφυγή της John Mills είναι ώριμη προς εκδίκαση και αποφαίνεται οριστικά επ' αυτής.

Η John Mills προσήψε στο τμήμα προσφυγών ότι κακώς έκρινε ότι αυτή ήταν «ειδικός πληρεξούσιος» της Jerome Alexander Consulting. Κατά το Δικαστήριο, οι έννοιες του «ειδικού πληρεξουσίου» και του «αντιπροσώπου» πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως, κατά τρόπον ώστε να καλύπτουν όλες τις μορφές σχέσεων που στηρίζονται σε συμβατική συμφωνία βάσει της οποίας υφίσταται μεταξύ των μερών συμφωνία εμπορικής συνεργασίας δυνάμενη να δημιουργήσει σχέση εμπιστοσύνης επιβάλλοντας στον αιτούντα, ρητώς ή σιωπηρώς, γενική υποχρέωση εμπιστοσύνης και πίστης ως προς τα συμφέροντα του δικαιούχου του προγενέστερου σήματος.

Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η John Mills ήταν προνομιούχος διανομέας των προϊόντων της Jerome Alexander Consulting και ότι, ως προς τα προϊόντα αυτά, υφίσταντο ρήτρα μη ανταγωνισμού και όροι σχετικοί με τα δικαιώματα πνευματικής

⁷¹ Σύμβαση των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η οποία υπογράφηκε στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1883, αναθεωρήθηκε για τελευταία φορά στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 και τροποποιήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1979 (*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 828, αριθ. 11851, σ. 305).

⁷² Πρακτικά της Διάσκεψης της Λισαβώνας, που πραγματοποιήθηκε από τις 6 έως τις 31 Οκτωβρίου 1958 με σκοπό την αναθεώρηση της Σύμβασης των Παρισίων, κατά την οποία θεσπίστηκε το άρθρο 6 επτάκις.

ιδιοκτησίας. Κατά συνέπεια, ορθώς το τμήμα προσφυγών θεώρησε την John Mills «ειδικό πληρεξούσιο» της Jerome Alexander Consulting.

Όσον αφορά την εκτίμηση της ομοιότητας μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων σημάτων, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009, η ομοιότητα δεν εκτιμάται σε συνάρτηση με την ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης. Όσον αφορά τα προϊόντα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η βασική λειτουργία ενός σήματος είναι η ένδειξη της εμπορικής προέλευσης των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά. Επομένως, η εφαρμογή του άρθρου 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009 δεν μπορεί να αποκλειστεί όταν τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχώρισης και εκείνα που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα είναι παρόμοια.

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι τα επίμαχα σημεία είναι παρόμοια και ότι τα προϊόντα είναι εν μέρει πανομοιότυπα και εν μέρει παρόμοια.

Συνεπώς, η προσφυγή του John Mills πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

3. Σήμα που χαίρει φήμης

Απόφαση της 22ας Μαρτίου 2007, Sigla κατά ΓΕΕΑ – Elleni Holding (VIPS), T-215/03, [EU:T:2007:93](#)

«Κοινοτικό σήμα – Διαδικασία ανακοπής – Αίτηση καταχωρίσεως λεκτικού κοινοτικού σήματος VIPS – Προγενέστερο εθνικό λεκτικό σήμα VIPS – Άρθρο 8, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 – Άρθρο 74 του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 – Αρχή του μη αφείναι αίτημα αδίκαστον – Δικαιώματα άμυνας»

Στις 7 Φεβρουαρίου 1997 η Elleni Holding BV υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος. Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση (στο εξής: αιτούμενο σήμα) είναι το λεκτικό σημείο VIPS ⁷³. Στις 14 Σεπτεμβρίου 1999 η Sigla SA άσκησε ανακοπή ⁷⁴ κατά της καταχωρίσεως του αιτουμένου σήματος.

Το τμήμα ανακοπών του ΓΕΕΑ ⁷⁵ δέχθηκε την ανακοπή για τις υπηρεσίες της κλάσεως 42 και την απέρριψε για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες των κλάσεων 9 και 35. Εντούτοις,

⁷³ Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος αντιστοιχούν στις περιγραφές «ηλεκτρονικοί υπολογιστές και προγράμματα ηλεκτρικών υπολογιστών εγγεγραμμένα σε ταινίες και δίσκους» (κλάση 9), «συμβουλές σε εμπορικές υποθέσεις· υπηρεσίες επεξεργασίας στοιχείων καταγεγραμμένων με ηλεκτρονικό υπολογιστή» (κλάση 35) και «προγραμματισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών· υπηρεσίες ξενοδοχείων, εστιατορίων (γεύματα), καφέ-εστιατορίων» (κλάση 42), κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

⁷⁴ Δυνάμει του άρθρου 42, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94.

⁷⁵ Απόφαση 2221/2000, της 28ης Σεπτεμβρίου 2000.

το τμήμα προσφυγών ⁷⁶ δέχθηκε την προσφυγή της Elleni Holding και ακύρωσε την απόφαση του τμήματος ανακοπών. Κατά το τμήμα προσφυγών, η προσφεύγουσα απέδειξε τη φήμη του προγενεστέρου σήματός της στην Ισπανία, αλλά δεν προέβαλε τους λόγους για τους οποίους το αιτούμενο σήμα θα αντλούσε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενεστέρου σήματος ή ότι θα έβλαπτε τα στοιχεία αυτά.

Το Γενικό Δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής ασκηθείσας από τη Sigla SA, ακυρώνει την απόφαση του τμήματος προσφυγών.

Επ' αυτού, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι το άρθρο 8, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94 για το κοινοτικό σήμα, που προβλέπει, για το σήμα το οποίο έχει καταχωρισθεί προηγουμένως και χαίρει φήμης, προστασία που καλύπτει και μη παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες έχει την έννοια ότι μπορεί να προβληθεί στο πλαίσιο ανακοπής που ασκείται είτε κατά αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος για προϊόντα και υπηρεσίες που δεν είναι πανομοιότυπα ή παρόμοια με αυτά που καλύπτει το προγενέστερο σήμα είτε κατά αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος για προϊόντα πανομοιότυπα ή παρόμοια με αυτά που καλύπτει το προγενέστερο σήμα. Πράγματι στη διάταξη αυτή δεν μπορεί να δοθεί ερμηνεία που θα είχε ως συνέπεια να παρέχεται μικρότερη προστασία των φημισμένων σημάτων στην περίπτωση χρησιμοποιήσεως ενός σημείου για πανομοιότυπα ή παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες απ' ό,τι στην περίπτωση χρησιμοποιήσεως ενός σημείου για μη παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες. Το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το άρθρο 8, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94 για το κοινοτικό σήμα που προβλέπει, για το σήμα το οποίο έχει καταχωρισθεί προηγουμένως και χαίρει φήμης, προστασία που καλύπτει και μη παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες δίνει το δικαίωμα μεταξύ άλλων στον δικαιούχο του φημισμένου προγενεστέρου σήματος να αντισταθεί στην καταχώριση σημάτων ικανών να βλάψουν τον διακριτικό χαρακτήρα του προγενεστέρου σήματος. Η ζημία αυτή μπορεί να επέλθει όταν το προγενέστερο σήμα παύει να είναι ικανό να προκαλέσει άμεση συσχέτιση με τα προϊόντα για τα οποία έχει καταχωρισθεί και χρησιμοποιείται. Συγκεκριμένα, ο κίνδυνος αυτός είναι η «εξασθένιση» ή «σταδιακή φαλκίδευση» του διακριτικού χαρακτήρα του προγενεστέρου σήματος μέσω της διασκόρπισης της ταυτότητάς του και του αντίκτυπου που έχει στο κοινό. Ωστόσο, ο κίνδυνος εξασθένισης εμφανίζεται κατ' αρχήν μικρότερος αν το προγενέστερο σήμα συνίσταται σε όρο ο οποίος, λόγω της χαρακτηριστικής του σημασίας, είναι πολύ διαδεδομένος και χρησιμοποιείται πολύ συχνά ανεξάρτητα από το προγενέστερο σήμα το οποίο απαρτίζει ο όρος αυτός. Στην περίπτωση αυτή η χρήση του όρου αυτού από το αιτούμενο σήμα είναι λιγότερο πιθανό να προκαλέσει εξασθένιση του προγενεστέρου σήματος. Η ζημία που αναφέρεται στο άρθρο 8, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94 στοιχειοθετείται επίσης όταν, λόγω της αντίληψης του κοινού για τα προϊόντα ή τις

⁷⁶ Απόφαση της 1ης Απριλίου 2003 (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), που κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 3 Απριλίου του ίδιου έτους.

υπηρεσίες που προσδιορίζει το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, ενδέχεται να μειώνεται η έλξη που ασκεί το προγενέστερο σήμα. Ο κίνδυνος της ζημίας αυτής ανακύπτει ιδίως οσάκις τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες έχουν κάποιο χαρακτηριστικό που ασκεί ενδεχομένως αρνητική επίδραση στην εικόνα φημισμένου προγενεστέρου σήματος λόγω της ταυτίσεως ή της ομοιότητάς του με το ζητούμενο σήμα.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η έννοια του «οφέλους» που θα αντλούσε αθέμιτα, λόγω της χωρίς εύλογη αιτία χρήσης του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενεστέρου σήματος περιλαμβάνει τις περιπτώσεις όπου υφίσταται πρόδηλη εκμετάλλευση και παρασιτισμός εις βάρος φημισμένου σήματος ή προσπάθεια αντλήσεως οφέλους από το καλό του όνομα. Με άλλα λόγια, πρόκειται για τον κίνδυνο που συνίσταται στο ενδεχόμενο αντανάκλασης της εικόνας του φημισμένου σήματος, ή των προβαλλόμενων από αυτό χαρακτηριστικών, στα προϊόντα που προσδιορίζει το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, με αποτέλεσμα να διευκολύνεται η εμπορία τους χάρη ακριβώς στη συσχέτιση με το προγενέστερο φημισμένο σήμα. Αυτό το είδος κινδύνου πρέπει να διαχωριστεί από τον κίνδυνο συγχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94. Στις περιπτώσεις του άρθρου 8, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94 το κοινό παραλληλίζει, δηλαδή συνδέει τα συγκρουόμενα σήματα, χωρίς όμως να τα συγχέει. Συνεπώς, η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως δεν αποτελεί προϋπόθεση εφαρμογής της διάταξης αυτής.

Κατά το Γενικό Δικαστήριο, σκοπός του άρθρου 8, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94 δεν είναι η παρεμπόδιση της καταχωρίσεως οποιουδήποτε σήματος που είναι πανομοιότυπο προς φημισμένο σήμα ή παρουσιάζει ομοιότητα με αυτό. Επομένως, ο δικαιούχος του προγενεστέρου σήματος δεν υποχρεούται να αποδείξει την ύπαρξη πραγματικής και νυν υφισταμένης προσβολής του σήματός του. Πάντως, οφείλει να προσκομίσει στοιχεία που να επιτρέπουν να συναχθεί, *prima facie*, μελλοντικός, μη υποθετικός, κίνδυνος αθέμιτου οφέλους ή βλάβης. Στο πλαίσιο αυτό, είναι δυνατόν, ιδίως στην περίπτωση ανακοπής που στηρίζεται σε σήμα που χαίρει εξαιρετικά μεγάλης φήμης, να είναι τόσο πρόδηλη η πιθανότητα μέλλοντος και μη υποθετικού κινδύνου προκλήσεως βλάβης ή αντλήσεως αθέμιτου οφέλους του αιτουμένου σήματος από το προβαλλόμενο κατ' ανακοπή, ώστε ο ανακόπτων δεν απαιτείται να επικαλεστεί και να αποδείξει κανένα άλλο πραγματικό περιστατικό προς τούτο. Ωστόσο, δεν τεκμαίρεται ότι αυτό συμβαίνει πάντα.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η ύπαρξη σχέσεως μεταξύ του αιτουμένου σήματος και του προγενεστέρου σήματος αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 8, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94. Εν προκειμένω, η ύπαρξη σχέσεως μεταξύ των υπηρεσιών που υποδεικνύει το λεκτικό σήμα VIPS, το οποίο ζητείται να καταχωρισθεί ως κοινοτικό σήμα για λογισμικό και υπηρεσίες που υπάγονται στις κλάσεις 9, 35 και 42 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, και των υπηρεσιών που υποδεικνύει το λεκτικό σήμα VIPS, το οποίο είχε καταχωρισθεί

προηγουμένως στην Ισπανία για υπηρεσίες που υπάγονται στην κλάση 42 του εν λόγω διακανονισμού, δεν αρκεί, ελλείψει άλλων κρίσιμων στοιχείων, για να θεωρηθεί ότι συντρέχει εκ πρώτης όψεως, μελλοντικός, μη υποθετικός κίνδυνος να βλάψει η χρήση του εν λόγω σημείου τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενεστέρου σήματος ή να αντλήσει αθέμιτο όφελος κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94. Συγκεκριμένα, πρώτον, δεδομένου ότι ο όρος VIPS είναι ο πληθυντικός στην αγγλική γλώσσα της σύντμησης VIP που χρησιμοποιείται ευρέως και συχνά τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο για να χαρακτηρίσει τις διάσημες προσωπικότητες ο κίνδυνος ζημίας του διακριτικού χαρακτήρα του προγενεστέρου σήματος από τη χρήση του αιτουμένου σήματος φαίνεται περιορισμένος. Ο κίνδυνος αυτός παρίσταται λιγότερο πιθανός καθόσον το αιτούμενο σήμα καλύπτει υπηρεσίες που προορίζονται για ειδικό και κατ' ανάγκη πιο περιορισμένο κοινό. Δεύτερον, οι υπηρεσίες που καλύπτει το αιτούμενο σήμα δεν παρουσιάζουν κανένα χαρακτηριστικό ή ιδιότητα ικανά να στηρίξουν την πιθανότητα ζημίας εις βάρος του προγενεστέρου σήματος από τη χρήση του αιτουμένου σήματος. Συναφώς, η ύπαρξη και μόνο σχέσεως μεταξύ των υπηρεσιών που υποδεικνύουν τα συγκρουόμενα σήματα δεν είναι ούτε επαρκής ούτε καθοριστική. Βεβαίως, η ύπαρξη τέτοιας σχέσης ενισχύει την πιθανότητα ότι το κοινό που θα συναντήσει το αιτούμενο σήμα θα σκεφθεί επίσης και το προγενέστερο σήμα. Ωστόσο, το στοιχείο αυτό δεν αρκεί αφ' εαυτού για να μειώσει τη δύναμη έλξεως του προγενεστέρου σήματος. Ένα τέτοιο αποτέλεσμα δεν μπορεί να προκύψει παρά μόνο αν αποδεικνύεται ότι οι υπηρεσίες που καλύπτει το αιτούμενο σήμα εμφανίζουν χαρακτηριστικά ή ιδιότητες που θα μπορούσαν να βλάψουν τη φήμη του προγενεστέρου σήματος. Τρίτον, ο κίνδυνος αντλήσεως αθεμίτου οφέλους από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενεστέρου σήματος μπορεί να προκύψει μόνον αν το οικείο κοινό, χωρίς να συγχέει την προέλευση των υπηρεσιών που υποδεικνύουν τα συγκρουόμενα σήματα, ένιωθε ιδιαίτερη έλξη για το λογισμικό του αιτούντος απλώς και μόνον επειδή καλύπτεται από σήμα πανομοιότυπο με το φημισμένο προγενέστερο σήμα. Δεδομένου όμως ότι ο δικαιούχος δεν εκθέτει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του προγενεστέρου σήματος ή τον τρόπο κατά τον οποίο τα χαρακτηριστικά αυτά θα μπορούσαν να διευκολύνουν την εμπορία των υπηρεσιών που καλύπτει το αιτούμενο σήμα, τα χαρακτηριστικά που συνδέονται συνήθως με ένα φημισμένο σήμα αλυσίδας ταχυεστιατορίων, δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι είναι καθ' εαυτά ικανά να προσπορίσουν όφελος σε υπηρεσίες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, ακόμη και αν αυτές προορίζονται για ξενοδοχεία ή εστιατόρια.

Απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Interflora και Interflora British Unit, C-323/09, [EU:C:2011:604](#)

«Εμπορικά σήματα – Διαφήμιση μέσω του Διαδικτύου βάσει λέξεων κλειδών (“keyword advertising”) – Επιλογή από τον διαφημιζόμενο λέξεως κλειδας στοιχούσας στο χαίρον φήμης σήμα ανταγωνιστή – Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Άρθρο 5, παράγραφοι 1, στοιχείο α', και 2 – Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 – Άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ' – Προϋπόθεση συνιστάμενη στην προσβολή της μιας από τις λειτουργίες του σήματος – Πρόκληση ζημίας στον διακριτικό χαρακτήρα ενός σήματος που χαίρει φήμης (“εξασθένιση”) – Όφελος προσποριζόμενο κατ' αθέμιτο τρόπο από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του οικείου σήματος (“παρασιτισμός”)»

Η εταιρία Interflora British Unit είναι κάτοχος αδείας εκ μέρους της Interflora Inc., αμερικανικής εταιρίας η οποία ασκούσε την εκμετάλλευση παγκόσμιου δικτύου παραδόσεως ανθέων. Το δίκτυο της Interflora αποτελείται από ανθοπώλες στους οποίους οι πελάτες μπορούν, αυτοπροσώπως, τηλεφωνικώς ή μέσω Διαδικτύου, να πραγματοποιούν παραγγελίες, οι οποίες εκτελούνται από το μέλος του δικτύου που βρίσκεται πλησιέστερα στον τόπο παραδόσεως των ανθέων.

Το INTERFLORA είναι εθνικό εμπορικό σήμα καταχωρισμένο στο Ηνωμένο Βασίλειο αλλά και κοινοτικό σήμα. Τα σήματα αυτά διαθέτουν σημαντική φήμη στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Marks & Spencer plc («M & S»), εταιρία αγγλικού δικαίου, είναι μία από τις κύριες επιχειρήσεις λιανικής πωλήσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο. Μία από τις υπηρεσίες αυτές συνίσταται στην πώληση και την παράδοση ανθέων, οπότε η εμπορική αυτή δραστηριότητα είναι ανταγωνιστική εκείνης της Interflora.

Στο πλαίσιο της υπηρεσίας αντιστοιχίσεως «AdWords» της Google, η M & S επέλεξε τον όρο «Interflora» όπως και παραλλαγές του όρου αυτού (και συγκεκριμένα «Interflora Flowers», «Interflora Delivery», «Interflora.com», «Interflora.co.uk» κ.λπ.) ως λέξεις-κλειδιά. Κατόπιν τούτου, οσάκις οι χρήστες του Διαδικτύου εισήγαγαν τη λέξη «Interflora» ή μία από τις εν λόγω παραλλαγές ως όρο αναζήτησεως στη μηχανή αναζήτησεως Google, εμφανιζόταν διαφήμιση της M & S.

Επιληφθέν αγωγής ασκηθείσας από την Interflora κατά της M & S λόγω προβαλλόμενης προσβολής των δικαιωμάτων της επί του σήματος, το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division [ανώτερο δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα εμπορικών και λοιπών ιδιωτικών διαφορών, Ηνωμένο Βασίλειο], υπέβαλε στο Δικαστήριο ερωτήματα σχετικά με διάφορες πτυχές της μη επιτρεπτής χρήσεως από ανταγωνιστή, στο πλαίσιο υπηρεσίας αντιστοιχίσεως στο Διαδίκτυο, λέξεων-κλειδών πανομοιότυπων με σήμα ⁷⁷.

⁷⁷ Οδηγία 89/104 και κανονισμός 40/94.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι, σε περίπτωση χρήσεως από τρίτον σημείου πανομοιότυπου με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες με εκείνες για τις οποίες έχει καταχωριστεί το σήμα, ο δικαιούχος του σήματος δικαιούται να απαγορεύσει την εν λόγω χρήση μόνον αν αυτή ενδέχεται να θίξει μια από τις «λειτουργίες» του σήματος. Η βασική λειτουργία του συνίσταται στο να εγγυάται στους καταναλωτές την προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας που καλύπτεται από το σήμα (λειτουργία δηλωτική της προελεύσεως), ενώ οι λοιπές λειτουργίες είναι, μεταξύ άλλων, η διαφημιστική και η επενδυτική λειτουργία. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει, συναφώς, ότι η δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του σήματος δεν είναι η μόνη λειτουργία του που χρήζει προστασίας έναντι των προσβολών εκ μέρους τρίτων. Πράγματι, ένα εμπορικό σήμα αποτελεί συχνά –πέραν της τυχόν ενδείξεως της προελεύσεως των προϊόντων ή των υπηρεσιών– ένα μέσο εμπορικής στρατηγικής το οποίο χρησιμοποιείται ειδικότερα για διαφημιστικούς σκοπούς ή για την απόκτηση φήμης προκειμένου να επιτυγχάνεται η πίστη του καταναλωτή.

Παραπέμποντας στη νομολογία Google ⁷⁸, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι προσβάλλεται η λειτουργία της ενδείξεως της προελεύσεως του σήματος όταν η διαφήμιση που εμφανίζεται μέσω της λέξεως-κλειδιού που αντιστοιχεί στο σήμα δεν επιτρέπει ή επιτρέπει δυσχερώς στον χρήστη του Διαδικτύου ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός να αντιληφθεί αν τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της διαφήμισης προέρχονται από τον δικαιούχο του σήματος ή από οικονομικά συνδεδεμένα με αυτόν επιχειρήσεις, ή, αντιθέτως, από τρίτον. Αντιθέτως, η χρήση σημείου πανομοιότυπου με σήμα τρίτου στο πλαίσιο υπηρεσίας αντιστοιχίσεως, όπως το «AdWords», δεν θίγει τη διαφημιστική λειτουργία του σήματος.

Εξάλλου, το Δικαστήριο εξετάζει, για πρώτη φορά, την προστασία της επενδυτικής λειτουργίας του σήματος. Ειδικότερα, προσβάλλει τη λειτουργία αυτή η εκ μέρους ανταγωνιστή χρήση σημείου πανομοιότυπου με το σήμα για πανομοιότυπα προϊόντα ή υπηρεσίες όταν η χρήση αυτή παρεμποδίζει ουσιωδώς την εκ μέρους του δικαιούχου χρήση του σήματός του για να αποκτήσει ή να διατηρήσει φήμη ικανή να προσελκύσει και να καταστήσει πιστούς πελάτες τους καταναλωτές. Σε περίπτωση κατά την οποία το εμπορικό σήμα χαίρει ήδη φήμης, θίγεται η επενδυτική λειτουργία του οσάκις η χρήση αυτή επηρεάζει τη φήμη και υπό την έννοια αυτή θέτει σε κίνδυνο την εδραίωσή της.

Αντιθέτως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο δικαιούχος σήματος μπορεί να αντιταχθεί σε μια τέτοια χρήση από ανταγωνιστή, αν η χρήση αυτή έχει ως μόνη συνέπεια να υποχρεώνει τον δικαιούχο του σήματος να προσαρμόσει τις προσπάθειές του για την απόκτηση ή τη διατήρηση φήμης ικανής να προσελκύσει και να καταστήσει πιστούς πελάτες τους καταναλωτές. Ομοίως, το γεγονός ότι η χρήση αυτή οδηγεί ορισμένους καταναλωτές στο να παύσουν να χρησιμοποιούν προϊόντα ή υπηρεσίες που φέρουν το

⁷⁸ Απόφαση της 23ης Μαρτίου 2010, Google France και Google (συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-236/08 έως C-238/08, [EU:C:2010:159](#)).

εν λόγω σήμα δεν μπορεί να προβληθεί λυσιτελώς εκ μέρους του δικαιούχου του εν λόγω σήματος.

Εν προκειμένω, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να επαληθεύσει αν η εκ μέρους της M & S χρήση του πανομοιότυπου με το εμπορικό σήμα INTERFLORA σημείου θέτει σε κίνδυνο την εκ μέρους της Interflora διατήρηση φήμης ικανής να προσελκύσει και να καταστήσει πιστούς πελάτες τους καταναλωτές.

Ερωτηθέν επίσης σχετικά με την ενισχυμένη προστασία των σημάτων που χαίρουν φήμης, και ειδικότερα σχετικά με το περιεχόμενο των εννοιών της «εξασθένισης» (ζημίας στον διακριτικό χαρακτήρα του χαίροντος φήμης σήματος) και του «παρασιτισμού» (άντλησης αθέμιτου οφέλους από τον διακριτικό χαρακτήρα ή από τη φήμη του σήματος), το Δικαστήριο διαπιστώνει, μεταξύ άλλων, ότι η χωρίς «νόμιμη αιτία» επιλογή, στο πλαίσιο υπηρεσίας αντιστοιχίσεως, σημείων πανομοιότυπων ή παρόμοιων με φημισμένο σήμα άλλου μπορεί να θεωρηθεί ως παρασιτισμός. Ένα τέτοιο συμπέρασμα επιβάλλεται ενδεχομένως σε περιπτώσεις, μεταξύ άλλων, όπου διαφημιζόμενοι στο Διαδίκτυο προσφέρουν προς πώληση, μέσω της επιλογής λέξεων-κλειδίων που αντιστοιχούν σε εμπορικά σήματα που χαίρουν φήμης, προϊόντα τα οποία είναι απομιμήσεις των προϊόντων του δικαιούχου των εν λόγω σημάτων.

Αντιθέτως, όταν η διαφήμιση που εμφανίζεται στο Διαδίκτυο βάσει λέξεως-κλειδιού αντιστοιχούσας σε σήμα που χαίρει φήμης προτείνει εναλλακτική λύση σε σχέση με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του δικαιούχου του σήματος που χαίρει φήμης, χωρίς να προσφέρει απλή απομίμηση των προϊόντων ή των υπηρεσιών του δικαιούχου του σήματος αυτού, χωρίς να προκαλεί εξασθένιση του σήματος αυτού ή να βλάπτει τη φήμη του (δυσφήμιση) και χωρίς άλλωστε να θίγει τις λειτουργίες του εν λόγω σήματος, μια τέτοια χρήση εμπίπτει, κατ' αρχήν, στον υγιή και θεμιτό ανταγωνισμό στον τομέα των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών.

III. Άλλα ζητήματα ουσιαστικού δικαίου

1. Αποτελέσματα του σήματος

Απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011 (τμήμα μείζονος συνθέσεως), L'Oréal κ.λπ., C-324/09, [EU:C:2011:474](#)

«Εμπορικά σήματα – Διαδίκτυο – Διατιθέμενα προς πώληση απευθείας μέσω διαδικτυακής αγοράς και απευθυνόμενα σε καταναλωτές της Ενώσεως προϊόντα φέροντα σήμα, ο δικαιούχος των οποίων τα προορίζει προς πώληση εντός τρίτων κρατών – Αφαίρεση της συσκευασίας των εν λόγω προϊόντων – Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 – Ευθύνη του ασκούντος εμπόριο μέσω διαδικτυακής αγοράς – Οδηγία 2000/31/ΕΚ ("οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο") –

Δικαστικές διαταγές με αποδέκτη το εν λόγω ασκούν εμπόριο πρόσωπο – Οδηγία 2004/48/EK ("οδηγία σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας")

Η εταιρία eBay εκμεταλλεύεται παγκόσμια ηλεκτρονική αγορά στο Διαδίκτυο, στην οποία οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις μπορούν να αγοράζουν και να πωλούν μεγάλη ποικιλία προϊόντων και υπηρεσιών.

Η L'Oréal είναι δικαιούχος ευρείας γκάμας σημάτων που χαίρουν φήμης. Η διανομή των προϊόντων της (κυρίως καλλυντικών και αρωμάτων) διενεργείται μέσω κλειστού δικτύου, στο πλαίσιο του οποίου απαγορεύεται στους εξουσιοδοτημένους διανομείς να παραδίδουν προϊόντα σε άλλους διανομείς.

Η Oréal προσήψε στην eBay ότι ενεπλάκη σε παραβάσεις του δικαίου των σημάτων, διαπραχθείσες από χρήστες του ιστοτόπου της. Εξάλλου, υποστήριξε ότι, αγοράζοντας από συνδρομητικές υπηρεσίες αντιστοιχίσεως στο Διαδίκτυο, όπως το «AdWords» της Google, λέξεις-κλειδιά που αντιστοιχούν στα ονόματα των σημάτων της L'Oréal, η eBay κατευθύνει τους χρήστες της σε προϊόντα τα οποία παραβιάζουν το δίκαιο των σημάτων και τα οποία προσφέρονται προς πώληση στον ιστότοπό της. Κατά τη L'Oréal, οι προσπάθειες που κατέβαλε η eBay για να εμποδίσει την πώληση προϊόντων παραποίησης/απομυήσεως στον ιστότοπό της ήταν ανεπαρκείς. Η L'Oréal εντόπισε διάφορες μορφές παραβάσεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν η πώληση και η προσφορά προς πώληση, σε καταναλωτές εντός της Ένωσης, προϊόντων φερόντων σήματα της L'Oréal που προορίζονταν, από την τελευταία, για πώληση σε τρίτα κράτη (παράλληλη εισαγωγή).

Επιληφθέν της υποθέσεως, το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division [άνωτερο δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα εμπορικών και λοιπών ιδιωτικών διαφορών, Ηνωμένο Βασίλειο], υπέβαλε στο Δικαστήριο διάφορα ερωτήματα σχετικά με τις υποχρεώσεις που μπορεί να υπέχει εταιρία η οποία εκμεταλλεύεται διαδικτυακή αγορά προκειμένου να εμποδίσει τους χρήστες της να διαπράττουν παραβάσεις του δικαίου των σημάτων.

Το Δικαστήριο υπογραμμίζει, προκαταρκτικώς, ότι ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να επικαλεστεί το αποκλειστικό του δικαίωμα έναντι φυσικού προσώπου το οποίο πωλεί στο Διαδίκτυο προϊόντα που φέρουν σήμα μόνον όταν οι πωλήσεις αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο εμπορικής δραστηριότητας. Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, αν οι πωλήσεις εκφεύγουν, λόγω του όγκου και της συχνότητάς τους, των ορίων της ιδιωτικής δραστηριότητας.

Το Δικαστήριο αποφαινεται κατ' αρχάς επί των εμπορικών πράξεων που απευθύνονται στην Ένωση μέσω διαδικτυακών αγορών όπως η eBay. Διαπιστώνει ότι οι κανόνες της Ένωσης περί σημάτων εφαρμόζονται στις προσφορές προς πώληση και στις διαφημίσεις που αφορούν επώνυμα προϊόντα ευρισκόμενα σε τρίτες χώρες, εφόσον αποδεικνύεται ότι οι εν λόγω προσφορές και διαφημίσεις απευθύνονται σε καταναλωτές της Ένωσης.

Εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμούν κατά περίπτωση αν υφίστανται κατάλληλες ενδείξεις ώστε να συνάγεται ότι η προσφορά προς πώληση ή η διαφήμιση που αναρτάται σε διαδικτυακή αγορά έχει ως αποδέκτες καταναλωτές της Ένωσης. Ειδικότερα, τα εθνικά δικαστήρια θα μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις γεωγραφικές ζώνες στις οποίες ο πωλητής είναι διατεθειμένος να αποστείλει το προϊόν.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο έχων την εκμετάλλευση διαδικτυακής αγοράς δεν χρησιμοποιεί ο ίδιος τα σήματα κατά την έννοια της νομοθεσίας της Ένωσης αν παρέχει απλώς στους πελάτες του τη δυνατότητα να εμφανίσουν στον ιστότοπό του, στο πλαίσιο των εμπορικών δραστηριοτήτων τους, σημεία που αντιστοιχούν σε σήματα.

Εξάλλου, το Δικαστήριο διευκρινίζει ορισμένα στοιχεία σχετικά με την ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης διαδικτυακής αγοράς. Ενώ επισημαίνει ότι η εκτίμηση αυτή απόκειται στα εθνικά δικαστήρια, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο φορέας εκμετάλλευσης διαδραματίζει ενεργό ρόλο ικανό να του παράσχει γνώση ή έλεγχο των στοιχείων που αφορούν τις προσφορές αυτές, όταν παρέχει συνδρομή συνιστάμενη, μεταξύ άλλων, στη βελτιστοποίηση της παρουσίασης των προσφορών προς πώληση μέσω Διαδικτύου ή στην προώθηση των προσφορών αυτών.

Όταν ο φορέας εκμετάλλευσης έχει διαδραματίσει τέτοιο ενεργό ρόλο, δεν μπορεί να επικαλεστεί την απαλλαγή από την ευθύνη που παρέχει το δίκαιο της Ένωσης, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών, όπως οι φορείς εκμετάλλευσης διαδικτυακών αγορών.

Εξάλλου, ακόμη και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εν λόγω φορέας εκμετάλλευσης δεν διαδραμάτισε ενεργό ρόλο, δεν μπορεί να επικαλεστεί την εν λόγω απαλλαγή από την ευθύνη αν έλαβε γνώση γεγονότων ή περιστάσεων βάσει των οποίων ένας συνετός επιχειρηματίας θα έπρεπε να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα των προσφορών προς πώληση μέσω Διαδικτύου και, σε περίπτωση λήψης γνώσης, δεν ενήργησε ταχέως για να αποσύρει τα επίμαχα δεδομένα από τον ιστότοπό του ή να καταστήσει αδύνατη την πρόσβαση στα δεδομένα αυτά.

Τέλος, το Δικαστήριο αποφαινεται επί του ζητήματος των δικαστικών διαταγών που μπορούν να εκδοθούν κατά του φορέα εκμετάλλευσης διαδικτυακής αγοράς όταν αυτός δεν αποφασίζει, με δική του πρωτοβουλία, να παύσει τις προσβολές των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και να αποτρέψει την επανάληψη των προσβολών αυτών.

Ειδικότερα, ο εν λόγω φορέας εκμετάλλευσης μπορεί να υποχρεωθεί να λάβει μέτρα που να διευκολύνουν την ταυτοποίηση των πωλητών πελατών του. Συναφώς, ναι μεν απαιτείται ο σεβασμός της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πλην όμως, εφόσον ο διαπράττων την προσβολή συναλλάσσεται και δεν ενεργεί στο πλαίσιο της ιδιωτικής ζωής του, πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμος.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το δίκαιο της Ένωσης απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα αρμόδια σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων

πνευματικής ιδιοκτησίας εθνικά δικαιοδοτικά όργανα έχουν την ευχέρεια να διατάσσουν τον φορέα εκμετάλλευσης να λαμβάνει μέτρα προκειμένου όχι μόνο να τίθεται τέρμα στις προσβολές των δικαιωμάτων αυτών εκ μέρους των χρηστών, αλλά και να προλαμβάνονται νέες προσβολές της ίδιας φύσεως. Οι διαταγές αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές, αποτρεπτικές και δεν πρέπει να θέτουν εμπόδια στο νόμιμο εμπόριο.

Απόφαση της 23ης Μαρτίου 2010 (τμήμα μείζονος συνθέσεως), Google France και Google, C-236/08 έως C-238/08, [EU:C:2010:159](#)

«Σήματα – Διαδίκτυο – Μηχανή αναζήτησης – Διαφήμιση με τη χρήση λέξεων-κλειδιών ("keyword advertising") – Εμφάνιση, βάσει λέξεων-κλειδιών που αντιστοιχούν σε σήματα, συνδέσμων προς ιστοτόπους ανταγωνιστών των δικαιούχων των εν λόγω σημάτων ή προς ιστοτόπους στους οποίους προβάλλονται προϊόντα απομίμησης – Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Άρθρο 5 – Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 – Άρθρο 9 – Ευθύνη του εκμεταλλευόμενου τη μηχανή αναζήτησης – Οδηγία 2000/31/ΕΚ ("οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο")»

Το κοινοτικό δίκαιο των σημάτων ⁷⁹ παρέχει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στους δικαιούχους σημάτων τη δυνατότητα να απαγορεύουν στους τρίτους τη χρήση σημείων πανομοιότυπων ή παρόμοιων με τα σήματά τους για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπα ή παρόμοια με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες για τα οποία τα σήματα αυτά έχουν καταχωριστεί.

Η Google εκμεταλλεύεται μηχανή αναζήτησης στο Διαδίκτυο. Όταν ο χρήστης του Διαδικτύου πραγματοποιεί αναζήτηση βάσει μιας ή περισσότερων λέξεων, η μηχανή αναζήτησης εμφανίζει τους ιστότοπους που αντιστοιχούν καλύτερα σ' αυτές τις λέξεις κατά φθίνουσα σειρά αναλόγως της συνάφειάς τους. Πρόκειται για τα λεγόμενα «φυσικά» αποτελέσματα της αναζήτησης.

Εξάλλου, η Google προσφέρει επ' αμοιβή την υπηρεσία αντιστοίχισης με την ονομασία «AdWords». Η υπηρεσία αυτή παρέχει τη δυνατότητα στους επιχειρηματίες, μέσω της επιλογής μιας ή περισσότερων λέξεων-κλειδιών, να εμφανίζεται –σε περίπτωση που οι εν λόγω λέξεις-κλειδιά συμπίπτουν με τις λέξεις που περιέχονται στην αναζήτηση που πραγματοποιεί ο χρήστης του Διαδικτύου με τη μηχανή αναζήτησης– ένας διαφημιστικός σύνδεσμος προς τον ιστότοπο του επιχειρηματία. Η διαφήμιση εμφανίζεται στην κατηγορία «σύνδεσμοι διαφημιζόμενων», που βρίσκεται είτε στη δεξιά πλευρά της οθόνης, στη δεξιά πλευρά των φυσικών αποτελεσμάτων, ή στο άνω μέρος της οθόνης, άνωθεν των εν λόγω αποτελεσμάτων.

Η εταιρία Louis Vuitton Malletier SA (στο εξής: Vuitton), δικαιούχος του κοινοτικού σήματος «Vuitton» και των γαλλικών εθνικών σημάτων «Louis Vuitton» και «LV», η Viaticum, δικαιούχος των γαλλικών σημάτων «Bourse des Vols», «Bourse des Voyages»

⁷⁹ Οδηγία 89/104.

και «BDV», καθώς και ο M. Thonet, δικαιούχος του γαλλικού σήματος «Eurochallenges», διαπίστωσαν ότι, κατά τη χρήση της μηχανής αναζήτησης της Google από τους χρήστες του Διαδικτύου, με την εισαγωγή των λέξεων που αντιστοιχούσαν στα ανωτέρω σήματα εμφανιζόταν, στην κατηγορία «σύνδεσμοι διαφημιζόμενων», σύνδεσμοι προς ιστοτόπους που πρότειναν απομιμήσεις των προϊόντων της Vuitton και προς ιστοτόπους ανταγωνιστών της Viaticum και του Centre national de recherche en relations humaines. Άσκησαν επομένως αγωγή κατά της Google ζητώντας να διαπιστωθεί ότι υπήρξε προσβολή των σημάτων τους.

Το Cour de cassation, αποφαινόμενο σε τελευταίο βαθμό επί των αγωγών που άσκησαν οι δικαιούχοι των σημάτων κατά της Google, υπέβαλε ερώτημα προς το Δικαστήριο για το κατά πόσον είναι νόμιμη η χρήση, ως λέξεων-κλειδιών στο πλαίσιο υπηρεσίας αντιστοίχισης στο Διαδίκτυο, σημείων που αντιστοιχούν σε σήματα, χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων τους.

Επ' αυτού, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι αγοράζοντας την υπηρεσία αντιστοίχισης και επιλέγοντας ως λέξη-κλειδί σημείο που αντιστοιχεί σε σήμα άλλου, με σκοπό την πρόταση προς τους χρήστες του Διαδικτύου εναλλακτικής λύσης για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του εν λόγω δικαιούχου, ο διαφημιζόμενος χρησιμοποιεί το σημείο αυτό για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του. Αυτό δεν ισχύει ωστόσο στην περίπτωση του παρέχοντος την υπηρεσία αντιστοίχισης, όταν αυτός παρέχει τη δυνατότητα στους διαφημιζόμενους να επιλέξουν ως λέξεις-κλειδιά σημεία πανομοιότυπα με σήματα, αποθηκεύει τα σημεία αυτά και εμφανίζει τις διαφημίσεις των πελατών του με βάση τα εν λόγω σημεία.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η χρήση από τρίτον σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το σήμα του δικαιούχου συνεπάγεται, τουλάχιστον, ότι αυτός χρησιμοποιεί το σημείο στο πλαίσιο της δικής του εμπορικής επικοινωνίας. Στην περίπτωση του παρέχοντος υπηρεσία αντιστοίχισης, αυτός παρέχει στους πελάτες του τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν σημεία πανομοιότυπα ή παρόμοια με σήματα χωρίς ο ίδιος να χρησιμοποιεί τα εν λόγω σημεία.

Επομένως, εάν ένα σήμα χρησιμοποιήθηκε ως λέξη-κλειδί, ο δικαιούχος του δεν μπορεί να επικαλεσθεί το αποκλειστικό δικαίωμα που αντλεί από το σήμα του κατά της Google. Μπορεί αντιθέτως να επικαλεσθεί το δικαίωμα αυτό κατά των διαφημιζόμενων οι οποίοι, μέσω της λέξης-κλειδί που αντιστοιχεί στο σήμα του, εμφανίζουν μέσω της Google διαφημίσεις που δεν καθιστούν δυνατό ή δεν καθιστούν ευχερώς δυνατό στον μέσο χρήστη του Διαδικτύου να αντιληφθεί από ποια επιχείρηση προέρχονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που αφορά η διαφήμιση.

Συγκεκριμένα, σε μια τέτοια περίπτωση –η οποία χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι η επίμαχη διαφήμιση εμφανίζεται αμέσως μετά την εισαγωγή από τον χρήστη του Διαδικτύου του σήματος ως λέξης προς αναζήτηση και παρουσιάζεται την ίδια στιγμή κατά την οποία προβάλλεται στην οθόνη το σήμα, υπό την ιδιότητά του ως λέξης προς αναζήτηση–, ο χρήστης ενδέχεται να εξαπατηθεί ως προς την προέλευση των εν λόγω

προϊόντων ή υπηρεσιών. Υπάρχει επομένως προσβολή της λειτουργίας του σήματος που συνίσταται στην εγγύηση για τον καταναλωτή της προέλευσης του προϊόντος ή της υπηρεσίας («λειτουργία του σήματος ως ένδειξης προέλευσης»).

Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει, κατά περίπτωση, αν τα πραγματικά περιστατικά της ενώπιόν του διαφοράς συνιστούν προσβολή, ή κίνδυνο προσβολής, της λειτουργίας του σήματος ως ένδειξης προέλευσης.

Όσον αφορά τη χρήση, από τους διαφημιζόμενους στο Διαδίκτυο, του πανομοιότυπου με το αλλότριο σήμα σημείου ως λέξης-κλειδιού για την εμφάνιση διαφημιστικών μηνυμάτων, το Δικαστήριο θεωρεί ακόμη ότι η χρήση αυτή ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στη διαφημιστική χρήση του σήματος από τον δικαιούχο του καθώς και στην εμπορική στρατηγική του. Ωστόσο, οι επιπτώσεις της χρήσης από τρίτους του πανομοιότυπου με το σήμα σημείου δεν συνιστούν καθεαυτές προσβολή της «διαφημιστικής λειτουργίας» του σήματος.

Όσον αφορά την ευθύνη μιας επιχείρησης όπως η Google για τα στοιχεία των πελατών της που αποθηκεύει στον διακομιστή της, το Δικαστήριο υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι τα θέματα της ευθύνης ρυθμίζονται από το εθνικό δίκαιο. Εν πάση περιπτώσει, το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει περιορισμούς της ευθύνης υπέρ ενδιαμέσων παρόχων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας⁸⁰.

Όσον αφορά το ζήτημα αν υπηρεσία αντιστοίχισης στο Διαδίκτυο, όπως η «AdWords», αποτελεί υπηρεσία στο πλαίσιο της κοινωνίας της πληροφορίας που συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών που παρέχει ο διαφημιζόμενος και ότι, ως εκ τούτου, η ευθύνη του παρέχοντος μπορεί να περιοριστεί, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξετάσει αν ο ρόλος που διαδραματίζει ο εν λόγω πάροχος είναι ουδέτερος, στο μέτρο που η συμπεριφορά του είναι καθαρά τεχνική, αυτόματη και παθητική, γεγονός που συνεπάγεται ότι δεν είχε γνώση ή έλεγχο των στοιχείων που αποθηκεύει.

Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2022 (τμήμα μείζονος συνθέσεως), Louboutin (Χρήση σημείου κατ' απομίμηση σε διαδικτυακή πλατφόρμα πωλήσεων), C-148/21 και C-184/21, [EU:C:2022:1016](#)

«Προδικαστική παραπομπή – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1001 – Άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο α' – Δικαιώματα που παρέχει το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Έννοια της "χρήσεως" – Επιχείρηση έχουσα την εκμετάλλευση ιστοτόπου διαδικτυακών πωλήσεων ο οποίος φέρει ενσωματωμένη διαδικτυακή πλατφόρμα πωλήσεων – Διαφημιστικές καταχωρίσεις που δημοσιεύονται στην εν λόγω πλατφόρμα πωλήσεων από τρίτους πωλητές οι οποίοι χρησιμοποιούν στις καταχωρίσεις αυτές σημείο ταυτόσημο με σήμα τρίτου για προϊόντα που

⁸⁰ Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο»)(ΕΕ 2000, L 178, σ. 1).

ταυτίζονται με εκείνα για τα οποία έχει καταχωρισθεί το εν λόγω σήμα – Θεώρηση του οικείου σημείου ως αναπόσπαστου μέρους της εμπορικής επικοινωνίας της έχουσας την εκμετάλλευση του ιστοτόπου επιχειρήσεως – Παρουσίαση των διαφημιστικών καταχωρίσεων κατά τρόπον ώστε να μην καθίσταται δυνατή η σαφής διάκριση των προσφορών προς πώληση της έχουσας την εκμετάλλευση του ιστοτόπου επιχειρήσεως από εκείνες των τρίτων πωλητών»

Η Amazon είναι γνωστός διανομέας καθώς φορέας εκμετάλλευσης διαδικτυακής πλατφόρμας πωλήσεων. Η Amazon δημοσιεύει στους ιστοτόπους διαδικτυακών πωλήσεων της τόσο διαφημιστικές καταχωρίσεις σχετικές με τα δικά της προϊόντα, τα οποία πωλεί και αποστέλλει στο όνομά της και για ίδιο λογαριασμό, όσο και διαφημιστικές καταχωρίσεις τρίτων πωλητών. Η Amazon παρέχει επίσης στους τρίτους πωλητές πρόσθετες υπηρεσίες αποθηκείσεως και αποστολής των προϊόντων που αναρτώνται στη διαδικτυακή πλατφόρμα της, ενημερώνοντας τους δυνητικούς αγοραστές όταν είναι επιφορτισμένη με τις δραστηριότητες αυτές.

Στους ιστοτόπους της Amazon εμφανίζονται τακτικά διαφημιστικές καταχωρίσεις τρίτων πωλητών για υποδήματα με κόκκινες σόλες. Ο Christian Louboutin, Γάλλος σχεδιαστής γυναικείων ψηλοτάκουνων υποδημάτων, των οποίων η εξωτερική σόλα κόκκινου χρώματος χαίρει φήμης, ισχυρίζεται ότι δεν έδωσε τη συγκατάθεσή του για την κυκλοφορία των προϊόντων αυτών. Άσκησε δύο αγωγές κατά της Amazon ενώπιον του Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείου Λουξεμβούργου, Λουξεμβούργο), του αιτούντος δικαστηρίου στην υπόθεση C-148/21, και του Tribunal de l'entreprise francophone de Bruxelles (πρωτοδικείου επιχειρηματικών διαφορών Βρυξελλών – γαλλόφωνο τμήμα, Βέλγιο), του αιτούντος δικαστηρίου στην υπόθεση C-184/21. Υποστηρίζει ότι η Amazon χρησιμοποίησε παρανόμως σημείο πανομοιότυπο με το σήμα του οποίου είναι δικαιούχος για προϊόντα πανομοιότυπα με εκείνα για τα οποία έχει καταχωρισθεί το επίμαχο σήμα. Επισημαίνει ιδίως ότι οι επίδικες διαφημιστικές καταχωρίσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της εμπορικής επικοινωνίας της Amazon.

Τα δύο εθνικά δικαστήρια διερωτώνται, μεταξύ άλλων, αν η επιχείρηση που εκμεταλλεύεται διαδικτυακή πλατφόρμα πωλήσεων όπως η Amazon μπορεί να θεωρηθεί άμεσα υπεύθυνη για την προσβολή των δικαιωμάτων του δικαιούχου σήματος η οποία απορρέει από διαφημιστική καταχώριση τρίτου πωλητή. Το ζήτημα αυτό, σε αντίθεση με εκείνο που αφορά την έμμεση ευθύνη, αποτελεί αντικείμενο εναρμονισμένου καθεστώτος στο δίκαιο της Ένωσης ⁸¹.

Με την απόφασή του, το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου απαντά στα δύο εθνικά δικαστήρια ότι μια τέτοια επιχείρηση μπορεί πράγματι να θεωρηθεί ότι προβαίνει η ίδια σε χρήση σημείου πανομοιότυπου με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο εμφανίζεται στη διαφημιστική καταχώριση τρίτου πωλητή στη διαδικτυακή της πλατφόρμα πωλήσεων, όταν ο χρήστης του ιστοτόπου της ο οποίος έχει τη συνήθη

⁸¹ Κανονισμός 2017/1001.

πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός σχηματίζει την εντύπωση ότι η ίδια αυτή επιχείρηση εμπορεύεται, στο δικό της όνομα και για ίδιο λογαριασμό, τα επίμαχα κατ' απομίμηση προϊόντα.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι η χρήση από τρίτον σημείου πανομοιότυπου με σήμα συνεπάγεται, κατ' ελάχιστον, ότι ο τρίτος χρησιμοποιεί το σημείο στο πλαίσιο της δικής του εμπορικής επικοινωνίας και ότι το γεγονός και μόνον ότι δημιουργεί τις αναγκαίες τεχνικές προϋποθέσεις για τη χρήση ενός σημείου και ότι αμείβεται για την υπηρεσία αυτή δεν σημαίνει ότι ο παρέχων την εν λόγω υπηρεσία προβαίνει ο ίδιος σε χρήση του εν λόγω σημείου, ακόμη και αν αυτό εξυπηρετεί το δικό του οικονομικό συμφέρον. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει, στην περίπτωση εκμετάλλευσης διαδικτυακής πλατφόρμας πωλήσεων όπως η eBay, ότι η χρήση σημείων πανομοιότυπων ή παρόμοιων προς σήματα, μέσω προσφορών προς πώληση οι οποίες αναρτώνται στην εν λόγω πλατφόρμα, γίνεται αποκλειστικά εκ μέρους των πωλητών-πελατών της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται την εν λόγω πλατφόρμα και όχι εκ μέρους της τελευταίας αυτής επιχείρησης, καθόσον η τελευταία δεν χρησιμοποιεί το σημείο αυτό στο πλαίσιο της δικής της εμπορικής επικοινωνίας.

Εντούτοις, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, στο πλαίσιο της ανωτέρω προγενέστερης νομολογίας, δεν είχε ερωτηθεί σχετικά με τη σημασία του γεγονότος ότι ο συγκεκριμένος ιστότοπος διαδικτυακών πωλήσεων περιλαμβάνει, εκτός από την πλατφόρμα διαδικτυακών πωλήσεων, και προσφορές προς πώληση της ίδιας της έχουσας την εκμετάλλευση του εν λόγω ιστοτόπου επιχείρησης, ενώ οι υπό κρίση υποθέσεις αφορούν ακριβώς τη σημασία του συγκεκριμένου γεγονότος.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το γεγονός αυτό μπορεί, ενδεχομένως, να έχει ως συνέπεια ότι οι χρήστες της διαδικτυακής πλατφόρμας πωλήσεων σχηματίζουν την εντύπωση ότι οι διαφημιστικές καταχωρίσεις για τα επίμαχα προϊόντα δεν προέρχονται από τρίτους πωλητές, αλλά από την επιχείρηση που έχει την εκμετάλλευση της εν λόγω διαδικτυακής πλατφόρμας πωλήσεων, και ότι, ως εκ τούτου, αυτή χρησιμοποιεί το επίμαχο σημείο στο πλαίσιο της δικής της εμπορικής επικοινωνίας.

Εν τέλει, εναπόκειται στα αιτούντα δικαστήρια να εκτιμήσουν αν συντρέχει τέτοια περίπτωση. Το Δικαστήριο διευκρινίζει, ωστόσο, ότι για την εκτίμηση αυτή είναι κρίσιμο το γεγονός ότι η εταιρία Amazon χρησιμοποιεί έναν ομοιόμορφο τρόπο παρουσιάσεως των προσφορών προς πώληση που δημοσιεύονται στον ιστότοπό της, προβάλλοντας συγχρόνως τις δικές της διαφημιστικές καταχωρίσεις και εκείνες τρίτων πωλητών και εμφανίζοντας τον λογότυπό της ως πολύ γνωστού διανομέα στο σύνολο των εν λόγω διαφημιστικών καταχωρίσεων, καθώς και το γεγονός ότι προσφέρει πρόσθετες υπηρεσίες στους τρίτους αυτούς πωλητές στο πλαίσιο της εμπορίας των προϊόντων τους, όπως υπηρεσίες αποθήκευσης και αποστολής των προϊόντων τους.

Πράγματι, οι περιστάσεις αυτές μπορούν να καταστήσουν δυσχερή τη σαφή διάκριση και να δημιουργήσουν στον χρήστη που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι

εulόγως προσεκτικός την εντύπωση ότι η Amazon είναι αυτή που εμπορεύεται, στο όνομά της και για ίδιο λογαριασμό, τα προϊόντα Louboutin που προσφέρονται προς πώληση από τρίτους πωλητές.

Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2024, Audi (Στήριξη εμβλήματος σε μάσκα ψυγείου αυτοκινήτου), C-334/22, [EU:C:2024:76](#)

«Προδικαστική παραπομπή – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1001 – Άρθρο 9, παράγραφος 2 και παράγραφος 3, στοιχεία α' έως γ' – Δικαιώματα που παρέχει το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Έννοια της "χρήσης σημείου στις συναλλαγές" – Άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο γ' – Περιορισμός των αποτελεσμάτων του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Δικαίωμα του δικαιούχου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αντιταχθεί στη χρήση από τρίτον, για ανταλλακτικά αυτοκινήτων, σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το σήμα – Στοιχείο μάσκας ψυγείου αυτοκινήτου το οποίο έχει σχεδιαστεί για την τοποθέτηση εμβλήματος το οποίο αναπαριστά το σήμα κατασκευαστή αυτοκινήτων»

Το Δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με την έννοια της «χρήσης σημείου στις συναλλαγές», όταν τρίτος εισάγει και διαθέτει προς πώληση ανταλλακτικά αυτοκινήτων χωρίς τη συγκατάθεση του κατασκευαστή αυτοκινήτων που είναι δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο διευκρινίζει το περιεχόμενο του αποκλειστικού δικαιώματος του κατασκευαστή να απαγορεύει στον εν λόγω τρίτο τη χρήση σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το σήμα για τέτοια ανταλλακτικά.

Ο GQ είναι φυσικό πρόσωπο που δραστηριοποιείται στην πώληση, μέσω διαδικτυακής ιστοσελίδας, ανταλλακτικών αυτοκινήτων. Στο πλαίσιο της εν λόγω δραστηριότητας, ο GQ διαφήμιζε μάσκες ψυγείου, προσαρμοσμένες και σχεδιασμένες για παλαιά μοντέλα αυτοκινήτων Audi, τις οποίες διέθετε προς πώληση. Οι μάσκες περιελάμβαναν στοιχείο σχεδιασμένο για την τοποθέτηση εμβλήματος του σήματος του κατασκευαστή αυτοκινήτων Audi.

Η Audi, δικαιούχος του εικονιστικού σήματος της Ευρωπαϊκής το οποίο αναπαριστά τέσσερις κύκλους που αλληλεπικαλύπτονται (στο εξής: σήμα AUDI), άσκησε ενώπιον του Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου, αγωγή επί παραλείψει με αίτημα να απαγορευθεί στον GQ η διαφήμιση, η εισαγωγή, η διάθεση προς πώληση ή διάθεση στην αγορά μη γνήσιων масκών ψυγείου που έφεραν σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα AUDI.

Το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του κανονισμού 2017/1001, ζητώντας διευκρινίσεις ως προς την έννοια της «χρήσης σημείου στις συναλλαγές», καθώς και ως προς την έκταση του δικαιώματος ενός κατασκευαστή αυτοκινήτων που είναι δικαιούχος σήματος της

Ευρωπαϊκής Ένωσης να απαγορεύει σε τρίτον τη χρήση σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το σήμα για ανταλλακτικά.

Πρώτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προέβλεψε στον κανονισμό 2017/1001 ρήτρα «περί επισκευής», όπως η υφιστάμενη στο δίκαιο των σχεδίων ή υποδειγμάτων⁸², και υπενθυμίζει ότι η εν λόγω ρήτρα εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης περί σημάτων.

Ως εκ τούτου, η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογία προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της διατήρησης ανόθευτου ανταγωνισμού μεταξύ κατασκευαστών αυτοκινήτων και πωλητών μη γνήσιων ανταλλακτικών, δεδομένου ότι ο σκοπός αυτός ελήφθη υπόψη από τον νομοθέτη της Ένωσης στο πλαίσιο του κανονισμού 2017/1001⁸³, το δε δικαίωμα που παρέχεται στον δικαιούχο σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να περιοριστεί βάσει της εν λόγω ρήτρας⁸⁴.

Δεύτερον, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, το σχήμα του στοιχείου των μασκών ψυγείου που είχε σχεδιαστεί για την τοποθέτηση του εμβλήματος το οποίο αναπαριστά το σήμα AUDI ήταν πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα αυτό. Το εν λόγω σχήμα συνιστούσε επίσης σημείο κατά την έννοια του κανονισμού 2017/1001⁸⁵. Επιπλέον, η επίθεση του ως άνω σημείου στις μάσκες ψυγείου ή η ενσωμάτωσή του σε αυτές, με σκοπό την εμπορία τους, συνιστούσε χρήση η οποία εμπίπτει στον κανονισμό 2017/1001⁸⁶ και, στο μέτρο που ο GQ εισήγε και διέθετε προς πώληση μάσκες ψυγείου που περιείχαν το εν λόγω σημείο, μπορούσε να θεωρηθεί ότι πραγματοποιούσε τα είδη χρήσης του ως άνω κανονισμού. Το γεγονός ότι το στοιχείο αυτό είναι τοποθετημένο στο ανταλλακτικό, και συγκεκριμένα στη μάσκα ψυγείου, κατά τρόπον ώστε το σημείο που είναι πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα αυτό είναι ορατό στο ενδιαφερόμενο κοινό όταν βλέπει το ανταλλακτικό συγκεκριμένοποιούσε την ύπαρξη ουσιαστικής σχέσης μεταξύ του ως άνω ανταλλακτικού, το οποίο ένας τρίτος εισήγε, διαφήμιζε και διέθετε προς πώληση, και του δικαιούχου του σήματος AUDI.

Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κρίνει ότι τρίτος ο οποίος, χωρίς τη συγκατάθεση του κατασκευαστή αυτοκινήτων που είναι δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εισάγει και διαθέτει προς πώληση ανταλλακτικά, εν προκειμένω μάσκες ψυγείου για τα

⁸² Άρθρο 110 του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα σχέδια και υποδείγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2002, L 3, σ. 1), ως είχε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2822 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2024 (ΕΕ L, 2024/2822). Δυνάμει του άρθρου αυτού, «δεν προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται κατά την έννοια του άρθρου 19 παράγραφος 1 για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης».

⁸³ Άρθρο 14 του κανονισμού 2017/1001.

⁸⁴ Άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού.

⁸⁵ Άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.

⁸⁶ Άρθρο 9, παράγραφος 3, στοιχεία α' έως γ', του κανονισμού 2017/1001.

εν λόγω αυτοκίνητα, που περιέχουν στοιχείο σχεδιασμένο για την τοποθέτηση του εμβλήματος το οποίο αναπαριστά το εν λόγω σήμα και του οποίου το σχήμα είναι πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα, χρησιμοποιεί σημείο στις συναλλαγές κατά τρόπο που μπορεί να προσβάλει μία ή περισσότερες λειτουργίες του σήματος, όπερ εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να εξακριβώσει.

Τρίτον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η αδυναμία του δικαιούχου σήματος να απαγορεύσει σε τρίτον τη χρήση του σήματος, όταν η χρήση αυτή είναι αναγκαία για να δηλωθεί ο προορισμός προϊόντος ή υπηρεσίας, ιδίως όταν πρόκειται για εξάρτημα ή ανταλλακτικό, και γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία ή το εμπόριο, αποτελεί μία από τις περιπτώσεις στις οποίες το αποκλειστικό δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν είναι αντιτάξιμο έναντι τρίτου.

Πράγματι, ο σκοπός του περιορισμού τον οποίο αφορά η ως άνω περίπτωση είναι να παράσχει στους προμηθευτές προϊόντων ή υπηρεσιών συμπληρωματικών προς τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που προσφέρει ο δικαιούχος σήματος τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν το σήμα αυτό προκειμένου να πληροφορούν, κατά τρόπο κατανοητό και πλήρη, το κοινό σχετικά με τον προορισμό του προϊόντος που εμπορεύονται ή της υπηρεσίας που προσφέρουν ή, με άλλα λόγια, σχετικά με τον χρηστικό δεσμό που υφίσταται μεταξύ των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους και εκείνων του εν λόγω δικαιούχου του σήματος.

Εντούτοις, χρήση του σήματος κατά την οποία ένα σημείο, πανομοιότυπο ή παρόμοιο με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί στοιχείο ανταλλακτικού για αυτοκίνητα, το οποίο έχει σχεδιαστεί για την τοποθέτηση του εμβλήματος του κατασκευαστή των οχημάτων αυτών επί του ανταλλακτικού και δεν χρησιμοποιείται για να προσδιορίζει ή να αναφέρεται σε προϊόντα ή υπηρεσίες ως προϊόντα ή υπηρεσίες του δικαιούχου του σήματος αυτού, αλλά για την κατά το δυνατόν πιστότερη αναπαραγωγή προϊόντος του δικαιούχου του σήματος, δεν εμπίπτει στην προαναφερθείσα περίπτωση.

Το Δικαστήριο εκτιμά, ως εκ τούτου, ότι ο κατασκευαστής αυτοκινήτων που είναι δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει το δικαίωμα να απαγορεύει σε τρίτον ⁸⁷ τη χρήση σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το σήμα αυτό για ανταλλακτικά των εν λόγω αυτοκινήτων, εν προκειμένω για μάσκες ψυγείου, όταν το σημείο έχει το σχήμα στοιχείου της μάσκας σχεδιασμένου για την τοποθέτηση επ' αυτής του εμβλήματος το οποίο αναπαριστά το ως άνω σήμα, ανεξαρτήτως του αν υφίσταται συναφώς τεχνική δυνατότητα τοποθέτησης του εμβλήματος επί της μάσκας ψυγείου χωρίς επίθεση του σχετικού σημείου πάνω στη μάσκα.

⁸⁷ Βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001.

2. Ουσιαστική χρήση

Απόφαση της 8ης Ιουλίου 2004, Sunrider κατά ΓΕΕΑ – Espadafor (VITAFRUIT), T-203/02, [EU:T:2004:225](#)⁸⁸

«Κοινοτικό σήμα – Διαδικασία ανακοπής – Προγενέστερο λεκτικό σήμα VITAFRUIT – Αίτηση καταχωρίσεως του λεκτικού κοινοτικού σήματος VITAFRUIT – Ουσιαστική χρήση του προγενέστερου σήματος – Ομοιότητα των προϊόντων – Άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', άρθρο 15 και άρθρο 43, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94»

Την 1η Απριλίου 1996 η προσφεύγουσα υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος. Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι το λεκτικό σημείο VITAFRUIT για διάφορα προϊόντα⁸⁹.

Ο έτερος διάδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών άσκησε ανακοπή⁹⁰ κατά της καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος για το σύνολο των προϊόντων που αφορούσε η αίτηση καταχωρίσεως. Η ανακοπή στηριζόταν στην ύπαρξη σήματος που είχε καταχωριστεί στην Ισπανία με ημερομηνία προτεραιότητας την 19η Οκτωβρίου 1960 και συνίστατο στο λεκτικό σημείο VITAFRUIT⁹¹.

Η προσφεύγουσα ζήτησε να προσκομίσει ο έτερος διάδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών αποδείξεις⁹² ότι, κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγήθηκαν της δημοσίευσής της αιτήσεως καταχωρίσεως του κοινοτικού σήματος, είχε κάνει ουσιαστική χρήση του σήματος στο κράτος μέλος στο οποίο προστατεύεται το σήμα αυτό.

Με απόφασή του, το τμήμα ανακοπών του ΓΕΕΑ απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως του σήματος⁹³ σε σχέση με τα προϊόντα «μεταλλικά και αεριούχα νερά και άλλα μη οينوπνευματώδη ποτά· ποτά από φρούτα και λαχανικά, χυμοί φρούτων· σιρόπια και άλλα παρασκευάσματα για ποτοποιία· ποτά από βότανα και βιταμίνες»⁹⁴.

⁸⁸ Η αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε με την απόφαση της 11ης Μαΐου 2006, Sunrider κατά ΓΕΕΑ (C-416/04 P, [EU:C:2006:310](#)).

⁸⁹ Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στις κλάσεις 5, 29 και 32 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας και συνιστούν, μεταξύ άλλων, «διατροφικά συμπυκνώματα ή συμπληρώματα από βότανα, αφεψήματα, όλα είδη υγιεινής διατροφής» (κλάση 5), «μη ιατρικά διατροφικά συμπυκνώματα και συμπληρώματα από βότανα, τρόφιμα από βότανα, και σε συσκευασία για περιστασιακή κατανάλωση» (κλάση 29) και «ποτά από φρούτα και λαχανικά, χυμούς φρούτων» (κλάση 32).

⁹⁰ Δυνάμει του άρθρου 42, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94.

⁹¹ Το εν λόγω σήμα καταχωρίστηκε για προϊόντα που εμπίπτουν στις κλάσεις 30 και 32 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή: «μη οينوπνευματώδη αεριούχα ποτά για μη θεραπευτικούς σκοπούς, κρύα ποτά κάθε είδους, αεριούχα παρασκευάσματα, αναβράζοντα παρασκευάσματα σε μορφή κόκκων, χυμοί φρούτων και λαχανικών χωρίς ζύμωση (με εξαίρεση τον μούστο), λεμονάδες, πορτοκαλάδες, κρύα ποτά (με εξαίρεση τη σουμάδα), αεριούχα νερά, νερό του Seidlitz και τεχνητός πάγος».

⁹² Σύμφωνα με το άρθρο 43, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 40/94.

⁹³ Δυνάμει του άρθρου 43, παράγραφος 5, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 40/94.

⁹⁴ Δυνάμει του άρθρου 43, παράγραφος 5, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 40/94.

Με απόφασή του, το τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ απέρριψε την προσφυγή. Επικύρωσε, κατ' ουσίαν, την απόφαση του τμήματος ανακοπών, υπογραμμίζοντας, ωστόσο, ότι η χρήση του προγενέστερου σήματος είχε αποδειχθεί μόνο για τα αποκαλούμενα «συμπυκνωμένοι χυμοί» («juice concentrate») προϊόντα.

Το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή που άσκησε η προσφεύγουσα κατά της αποφάσεως αυτής, κρίνοντας, πρώτον, ότι, στο πλαίσιο προσφυγών που ασκούνται ενώπιον τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ, η έκταση του ελέγχου που οφείλει να διενεργήσει το τμήμα προσφυγών έναντι της αποφάσεως κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή δεν εξαρτάται από το αν ο προσφεύγων προβάλλει συγκεκριμένο λόγο, επικρίνοντας την ερμηνεία ή την εφαρμογή μιας διατάξεως στην οποία προέβη η υπηρεσία του ΓΕΕΑ που αποφάνθηκε σε πρώτο βαθμό ή ακόμη την εκ μέρους της υπηρεσίας αυτής εκτίμηση ενός αποδεικτικού στοιχείου. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν ο προσφεύγων ενώπιον του τμήματος προσφυγών δεν προέβαλε κάποιον συγκεκριμένο λόγο, το τμήμα προσφυγών οφείλει να εξετάσει, υπό το φως όλων των λυσιτελών νομικών και πραγματικών στοιχείων, αν μια νέα απόφαση έχουσα το ίδιο διατακτικό με την απόφαση κατά της οποίας στρέφεται η προσφυγή μπορεί νομίμως να ληφθεί κατά τον χρόνο εκδικάσεως της προσφυγής.

Στην περίπτωση διαδικασίας ανακοπής που ασκήθηκε από τον δικαιούχο προγενέστερου σήματος, πρέπει να εξετάζεται και το αν, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων και αποδείξεων που προσκομίζει, ο έτερος διάδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών αποδεικνύει πράγματι την ουσιαστική χρήση, είτε από τον δικαιούχο του προγενέστερου σήματος είτε από εξουσιοδοτημένο τρίτον ⁹⁵. Αντιθέτως, εμπίπτει στην εξέταση της ουσίας η λυσιτέλεια του ισχυρισμού του ΓΕΕΑ περί μη αμφισβητήσεως από την προσφεύγουσα, τόσο ενώπιον του τμήματος ανακοπών όσο και ενώπιον του τμήματος προσφυγών, της συγκαταθέσεως του δικαιούχου του προγενέστερου σήματος.

Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, για την ερμηνεία της έννοιας της «ουσιαστικής χρήσης του κοινοτικού σήματος», κατά την έννοια του άρθρου 43, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 40/94, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι η ratio legis της απαίτησης να έχει γίνει ουσιαστική χρήση του προγενέστερου σήματος προκειμένου αυτό να μπορεί να αντιταχθεί σε αίτηση καταχώρισης κοινοτικού σήματος συνίσταται στον περιορισμό των συγκρούσεων μεταξύ δύο σημάτων, εφόσον δεν συντρέχει βάσιμος οικονομικός λόγος ο οποίος απορρέει από την πραγματική λειτουργία του σήματος στην αγορά. Αντιθέτως, δεν είναι σκοπός της σχετικής διάταξης να αξιολογείται η εμπορική επιτυχία ούτε να ελέγχεται η οικονομική στρατηγική μιας επιχειρήσεως ούτε, ακόμη, να επιφυλάσσεται η προστασία των σημάτων μόνο στις περιπτώσεις που η εμπορική εκμετάλλευσή τους είναι ποσοτικά σημαντική.

⁹⁵ Κατά την έννοια του άρθρου 43, παράγραφοι 2 και 3, και του άρθρου 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94.

Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι ουσιαστική χρήση ⁹⁶ γίνεται όταν το κοινοτικό σήμα χρησιμοποιείται, κατά τρόπο σύμφωνο προς τη βασική του λειτουργία η οποία είναι να εγγυάται την ταυτότητα προέλευσης των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτει η καταχώριση, προκειμένου να δημιουργηθούν ή να διατηρηθούν εμπορικές διέξοδοι για τα εν λόγω προϊόντα και τις υπηρεσίες, και όχι όταν το σήμα χρησιμοποιείται συμβολικά με μοναδικό σκοπό τη διατήρηση των δικαιωμάτων που παρέχει. Συναφώς, η προϋπόθεση της ουσιαστικής χρήσης σημαίνει ότι το σήμα, όπως προστατεύεται στην οικεία εδαφική περιοχή, πρέπει να χρησιμοποιείται δημόσια και προς τα έξω.

Κατά την εκτίμηση του ουσιαστικού χαρακτήρα της χρήσης του σήματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των γεγονότων και των περιστάσεων εκ των οποίων μπορεί να συναχθεί ότι έχει πράγματι γίνει εμπορική εκμετάλλευση, ιδίως δε οι χρήσεις που θεωρούνται, στον οικείο οικονομικό τομέα, δικαιολογημένες για τη διατήρηση ή την κατάκτηση μεριδίων αγοράς υπέρ των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προστατεύει το σήμα, η φύση των εν λόγω προϊόντων ή υπηρεσιών, τα χαρακτηριστικά της αγοράς, η έκταση και η συχνότητα της χρήσης του σήματος.

Όσον αφορά την έκταση της χρήσης του προγενέστερου σήματος, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, αφενός, η εμπορική αξία του συνόλου των δηλωτικών της χρήσης πράξεων και, αφετέρου, η διάρκεια της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν, καθώς και η συχνότητά τους.

Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι, κατά την εξέταση του ουσιαστικού χαρακτήρα της χρήσης προγενέστερου σήματος σε συγκεκριμένη υπόθεση, απαιτείται σφαιρική εκτίμηση που να λαμβάνει υπόψη όλους τους κρίσιμους παράγοντες της προκειμένης περίπτωσης. Η σφαιρική εκτίμηση συνεπάγεται ότι υφίσταται, σε κάποιον βαθμό, αλληλεξάρτηση μεταξύ των παραγόντων που λαμβάνονται υπόψη. Συνακόλουθα, η μικρή ποσότητα προϊόντων που διατίθενται στην αγορά υπό το επίμαχο σήμα μπορεί να αντισταθμιστεί από τη μεγάλη συχνότητα ή τη μακρά συνέχεια της χρήσης του, και αντιστρόφως. Επιπλέον, ο κύκλος εργασιών, καθώς και ο αριθμός των πωλήσεων προϊόντων υπό το προγενέστερο σήμα, δεν πρέπει να εκτιμώνται απλώς ως απόλυτα μεγέθη, αλλά να εξετάζονται σε σχέση με άλλους κρίσιμους παράγοντες, όπως ο όγκος της εμπορικής δραστηριότητας, οι δυνατότητες παραγωγής ή εμπορίας ή ο βαθμός διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται το σήμα, καθώς και τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών στην οικεία αγορά. Ως εκ τούτου, δεν είναι απαραίτητο η χρήση του προγενέστερου σήματος να είναι πάντοτε ποσοτικά σημαντική προκειμένου να χαρακτηριστεί ουσιαστική.

Τέλος, πέμπτον, κατά το Γενικό Δικαστήριο, για την εκτίμηση της ομοιότητας μεταξύ των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών ⁹⁷, επιβάλλεται να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι

⁹⁶ Κατά την έννοια του άρθρου 43, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 40/94.

⁹⁷ Κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

ασκούντες επιρροή παράγοντες που χαρακτηρίζουν τη σχέση μεταξύ αυτών των προϊόντων ή υπηρεσιών και, ειδικότερα, η φύση τους, ο προορισμός τους, η χρήση τους, καθώς και ο ανταγωνιστικός ή συμπληρωματικός χαρακτήρας τους.

Υπ' αυτή την έννοια, οι συμπυκνωμένοι χυμοί των φρούτων για τους οποίους έχει καταχωριστεί προγενέστερο σήμα, αφενός, και τα ποτά από βότανα και βιταμίνες, τα οποία αφορά η αίτηση καταχώρισεως, αφετέρου, αποτελούν παρόμοια προϊόντα. Πράγματι, τα προϊόντα αυτά έχουν τον ίδιο προορισμό, ήτοι την ανακούφιση του αισθήματος της δίψας, και παρουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό ανταγωνιστικό χαρακτήρα. Όσον αφορά τη φύση και τη χρήση των εν λόγω προϊόντων, πρόκειται και στις δύο περιπτώσεις για μη οινοπνευματώδη ποτά που καταναλώνονται συνήθως δροσερά, των οποίων, ωστόσο, η σύνθεση είναι διαφορετική στις περισσότερες περιπτώσεις. Η διαφορετική σύνθεση των προϊόντων αυτών δεν αναιρεί, πάντως, τη διαπίστωση ότι τα εν λόγω προϊόντα μπορούν να αλληλοϋποκατασταθούν λόγω του ότι έχουν σκοπό την ικανοποίηση της ίδιας ακριβώς ανάγκης.

Απόφαση της 8ης Ιουνίου 2017, W. F. Gözze Frottierweberei και Gözze, C-689/15, [EU:C:2017:434](#)

«Προδικαστική παραπομπή – Διανοητική ιδιοκτησία – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρα 9 και 15 – Κατάθεση του σημείου άνθος βάμβακος από σωματείο – Καταχώριση ως ατομικού σήματος – Παραχώρηση αδειών χρήσεως του σήματος αυτού στους κατασκευαστές προϊόντων κλωστοϋφαντουργίας από βαμβάκι οι οποίοι είναι μέλη του σωματείου – Αίτηση κηρύξεως ακυρότητας ή εκπτώσεως – Έννοια της “ουσιαστικής χρήσης” – Βασική λειτουργία δηλωτική της προελεύσεως»

Το Verein Bremer Baumwollbörse (στο εξής: VBB) είναι σωματείο το οποίο ασκεί διάφορες δραστηριότητες σχετικές με το βαμβάκι. Είναι δικαιούχος του εικονιστικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απεικονίζει ένα άνθος βάμβακος, καταχωρισθέντος στις 22 Μαΐου 2008 για προϊόντα ιδίως κλωστοϋφαντουργίας (στο εξής: σήμα άνθος βάμβακος).

Επί πολλές δεκαετίες πριν από την καταχώριση αυτή, το ως άνω εικονιστικό σημείο (στο εξής: σημείο άνθος βάμβακος) χρησιμοποιήθηκε από τους κατασκευαστές προϊόντων κλωστοϋφαντουργίας από ίνες βάμβακος για να πιστοποιεί τη σύνθεση και την ποιότητα των προϊόντων τους. Από την εν λόγω καταχώριση και εφεξής, το VBB έχει συνάψει συμβάσεις παραχωρήσεως άδειας χρήσεως του σήματός του άνθος βάμβακος με τις επιχειρήσεις που είναι μέλη του. Οι επιχειρήσεις αυτές δεσμεύονταν να χρησιμοποιούν το σήμα μόνο για προϊόντα από καλής ποιότητας ίνες βάμβακος. Το VBB μπορούσε να ελέγχει την τήρηση της δεσμεύσεως αυτής.

Η Gözze, της οποίας διαχειριστής ήταν ο W. Gözze, δεν ήταν μέλος του VBB και δεν είχε συνάψει σύμβαση παραχωρήσεως άδειας χρήσεως με το σωματείο αυτό, κατασκεύαζε δε προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας από ίνες βάμβακος και έθετε επί των προϊόντων αυτών το σημείο άνθος βάμβακος επί πολλές δεκαετίες.

Το VBB άσκησε κατά της Gözze και του W. Gözze αγωγή για παραποίηση/απομίμηση ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείου Ντίσελντορφ, Γερμανία), λόγω της εκ μέρους της Gözze διαθέσεως προς πώληση πετσετών επί των οποίων είχαν τεθεί κρεμαστές ετικέτες. Στο πλαίσιο της δίκης αυτής, η Gözze άσκησε ανταγωγή με αίτημα να κηρυχθεί η ακυρότητα του σήματος άνθος βάμβακος από τις 22 Μαΐου 2008 ή, επικουρικώς, να κηρυχθεί ο δικαιούχος του σήματος έκπτωτος των δικαιωμάτων του από τις 23 Μαΐου 2013.

Με απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2014, το Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείο Ντίσελντορφ) δέχθηκε την αγωγή του VBB και απέρριψε την ανταγωγή της Gözze.

Κατά της εν λόγω αποφάσεως η Gözze άσκησε έφεση ενώπιον του Oberlandesgericht Düsseldorf (εφετείου Ντίσελντορφ, Γερμανία), το οποίο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα.

Με την απόφασή του, το Δικαστήριο διευκρινίζει, πρώτον, ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η επίθεση, από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του, ατομικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε προϊόντα ως σήματος ποιότητας δεν συνιστά χρήση του ως σήματος η οποία εμπίπτει στην κατά τη διάταξη αυτή έννοια της «ουσιαστικής χρήσης». Η επίθεση του εν λόγω σήματος συνιστά πάντως τέτοια ουσιαστική χρήση στην περίπτωση που συγχρόνως παρέχει επίσης στους καταναλωτές την εγγύηση ότι τα προϊόντα αυτά προέρχονται από μία και μόνον επιχείρηση υπό τον έλεγχο της οποίας κατασκευάζονται και η οποία φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο δικαιούχος του ως άνω σήματος έχει την εξουσία να απαγορεύσει, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού, την επίθεση από τρίτον παρόμοιου σημείου σε πανομοιότυπα προϊόντα αν αυτή δημιουργεί κίνδυνο συγχύσεως του κοινού.

Δεύτερον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο α', και το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού 207/2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι το ατομικό σήμα δεν μπορεί να κηρυχθεί άκυρο κατά συνδυασμένη εφαρμογή των διατάξεων αυτών, εξαιτίας του γεγονότος ότι ο δικαιούχος του σήματος δεν εγγυάται, μέσω της διεξαγωγής τακτικών ποιοτικών ελέγχων στους κατόχους αδείας χρήσεως του σήματός του, την τήρηση των προσδοκώμενων προδιαγραφών ποιότητας τις οποίες συνδέει το κοινό με το σήμα αυτό.

Τέλος, τρίτον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 66 έως 74 του κανονισμού 207/2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αφορούν τα συλλογικά σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιορίζεται ρητώς, κατά το γράμμα του άρθρου 66, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, στα σήματα που προσδιορίζονται ως συλλογικά κατά την κατάθεση. Η ως άνω οριοθέτηση ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής των εν λόγω άρθρων πρέπει να τηρείται απαρέγκλιτα, καθόσον μάλιστα οι

κανόνες που θεσπίζονται με τα άρθρα αυτά, όπως είναι οι κανόνες του άρθρου 67 του εν λόγω κανονισμού για τον κανονισμό χρήσεως του σήματος, συναρτώνται προς τον εν λόγω ρητό προσδιορισμό, από της υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως, του αιτούμενου σήματος ως συλλογικού. Κατά συνέπεια, αποκλείεται η κατ' αναλογία εφαρμογή των κανόνων αυτών στα ατομικά σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επομένως, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο κανονισμός 207/2009 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι διατάξεις του σχετικά με τα συλλογικά σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορούν να εφαρμοσθούν *mutatis mutandis* στα ατομικά σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Απόφαση της 7ης Μαΐου 2025, RTL Group Markenverwaltung κατά EUIPO – Örtl (RTL), T-1088/23, [EU:T:2025:446](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη έκπτωσης – Εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης RTL – Έλλειψη ουσιαστικής χρήσης του σήματος – Άρθρο 58, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 – Επίκληση πραγματικών περιστατικών και προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων για πρώτη φορά ενώπιον του τμήματος προσφυγών – Άρθρο 95, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001 – Άρθρο 27, παράγραφος 4, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2018/625 – Κατάχρηση δικαιώματος»

Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο μεταρρυθμίζει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO. Αποσαφηνίζει ζητήματα σχετικά με τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας αίτησης έκπτωσης, σχετικά με την εκ μέρους του τμήματος προσφυγών του EUIPO άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει όσον αφορά την άρνηση να λάβει υπόψη αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται για πρώτη φορά ενώπιόν του, εκτός του πλαισίου της κατάθεσης των υπομνημάτων που προβλέπει ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός 2018/625 ⁹⁸, σχετικά με την ουσιαστική χρήση σήματος για διαφημιστικές υπηρεσίες, υπηρεσίες προώθησης πωλήσεων και υπηρεσίες μάρκετινγκ από επιχείρηση ανήκουσα σε όμιλο ο οποίος παρέχει, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες μετάδοσης διαφημίσεων και σχετικά με την επιρροή που ασκεί η φήμη ενός σήματος στην εκτίμηση της ουσιαστικής χρήσης του για άλλα προϊόντα και υπηρεσίες.

Από το 2016, η προσφεύγουσα, RTL Group Markenverwaltungs GmbH, είναι δικαιούχος του εικονιστικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης RTL για διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες ⁹⁹. Το 2021 η παρεμβαίνουσα, Marcella Örtl, υπέβαλε αίτηση έκπτωσης ¹⁰⁰ για τον λόγο ότι επί διάστημα πέντε συναπτών ετών δεν είχε γίνει ουσιαστική χρήση του

⁹⁸ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2018/625 της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2018, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για την κατάργηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2017/1430 (ΕΕ 2018, L 104, σ. 1).

⁹⁹ Επρόκειτο για προϊόντα και υπηρεσίες των κλάσεων 3, 6, 8, 9, 12, 14, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 28, 30, 32, 33, 35, 38, 41, 42, 43 και 45 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

¹⁰⁰ Βάσει του άρθρου 58, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 2017/1001.

σήματος για όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες για τα οποία αυτό είχε καταχωριστεί. Το τμήμα ακυρώσεων του EUIPO δέχθηκε εν μέρει την αίτηση ως προς ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες.

Το τμήμα προσφυγών του EUIPO, επιληφθέν προσφυγής την οποία άσκησε η προσφεύγουσα, αφενός, έκρινε την αίτηση έκπτωσης ως παραδεκτή και, αφετέρου, ακύρωσε μερικώς την απόφαση του τμήματος ακυρώσεων κατά το μέρος που με αυτήν είχε κηρυχθεί η έκπτωση από τα δικαιώματα επί του επίμαχου σήματος, μεταξύ άλλων για μια υποκατηγορία των «διαφημιστικών υπηρεσιών, υπηρεσιών μάρκετινγκ και υπηρεσιών προώθησης πωλήσεων», ήτοι για τις υπηρεσίες «μετάδοσης διαφημίσεων από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο και τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης»¹⁰¹, απέρριψε δε την προσφυγή κατά τα λοιπά. Με την προσφυγή που άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα ζήτησε την ακύρωση ή τη μεταρρύθμιση της απόφασης αυτής.

Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι λόγοι έκπτωσης αποσκοπούν στην προστασία του γενικού συμφέροντος επί του οποίου θεμελιώνονται, εξ αυτού δε του λόγου δεν απαιτείται από τον αιτούντα την έκπτωση να αποδείξει την ύπαρξη έννομου συμφέροντος. Την ανάλυση αυτή επιβεβαιώνει η αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού 2017/1001 και ο σκοπός του άρθρου 63, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, ήτοι η παροχή, στον ευρύτερο δυνατό κύκλο προσώπων, της δυνατότητας να αμφισβητήσουν την ισχύ σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης του οποίου δεν έχει γίνει ουσιαστική χρήση επί ορισμένο χρονικό διάστημα, χωρίς να απαιτείται να αποδείξουν τα πρόσωπα αυτά την ύπαρξη έννομου συμφέροντος. Στο μέτρο που αίτηση έκπτωσης μπορεί να υποβάλει «κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο» λόγω μη χρήσης ή ανεπαρκούς χρήσης ενός σήματος, το ζήτημα της ενδεχόμενης ύπαρξης κατάχρησης δικαιώματος δεν ασκεί επιρροή για την εξέταση του παραδεκτού μιας τέτοιας αίτησης. Ομοίως, ούτε το παραδεκτό ούτε το βάσιμο της αίτησης έκπτωσης εξαρτώνται από την καλή πίστη του αιτούντος, δεδομένου ότι η έκπτωση λόγω μη χρήσης σήματος επί πενταετία αποτελεί νόμιμη συνέπεια που επιβάλλεται από τον κανονισμό 2017/1001¹⁰².

Μολονότι η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς την υπόθεση Sandra Pabst¹⁰³, το Γενικό Δικαστήριο σημειώνει ότι την υπόθεση εκείνη χαρακτήριζαν εξαιρετικές περιστάσεις οι οποίες δεν συντρέχουν στην υπό κρίση υπόθεση. Σε αντίθεση με την υπόθεση Sandra Pabst, η παρεμβαίνουσα δεν είναι εταιρία που έχει δημιουργηθεί τεχνητά, με μοναδικό σκοπό την υποβολή πολλαπλών αιτήσεων έκπτωσης. Επιπλέον, η

¹⁰¹ Τα άλλα προϊόντα και υπηρεσίες για τα οποία ακυρώθηκε η απόφαση του τμήματος ακυρώσεων είναι οι «οπτικοί δίσκοι αποθήκευσης δεδομένων» της κλάσης 9 και οι «επιγραμμικές υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης· επιγραμμικές υπηρεσίες για τη σύναψη επαφών κοινωνικού χαρακτήρα» της κλάσης 45.

¹⁰² Βλ. άρθρο 58, παράγραφος 1, στοιχείο α', και άρθρο 64, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001.

¹⁰³ Υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του διευρυμένου τμήματος προσφυγών της 1ης Φεβρουαρίου 2020 (υπόθεση R 2445-2017-G, στο εξής: υπόθεση Sandra Pabst).

προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η αίτηση έκπτωσης στην υπό κρίση υπόθεση ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία και επομένως είχε ως μόνη χρησιμότητα να προκαλεί στην ίδια αδικαιολόγητη επιβάρυνση ή να της ασκεί οποιαδήποτε πίεση. Απεναντίας, η πρόθεση της παρεμβαίνουσας να χρησιμοποιήσει σήμα ικανό να δημιουργήσει σύγχυση με το επίμαχο σήμα αποδεικνύει το συμφέρον που είχε πράγματι η παρεμβαίνουσα για την επικαιροποίηση του μητρώου σημάτων όσον αφορά την έκταση του μονοπωλίου που κατείχε η προσφεύγουσα επί του επίμαχου σήματος.

Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας περί απαραδέκτου της αίτησης έκπτωσης λόγω καταχρηστικότητας της αίτησης αυτής.

Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία σχετικά με την εξουσία εκτιμήσεως του EUIPO όσον αφορά τη συνεκτίμηση των πραγματικών περιστατικών των οποίων γίνεται επίκληση και των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία προσκομίζονται εκπροθέσμως ¹⁰⁴ και υπογραμμίζει ότι η εν λόγω συνεκτίμηση πρέπει να αποτελεί προϊόν αντικειμενικής και αιτιολογημένης άσκησης της εξουσίας εκτιμήσεως, ο έλεγχος της οποίας εναπόκειται στο Γενικό Δικαστήριο.

Το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα υπέβαλε παρατηρήσεις και προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία εκπροθέσμως, με συνέπεια ότι το τμήμα προσφυγών όφειλε να ασκήσει την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει προκειμένου να αποφασίσει αν έπρεπε ή όχι να τα λάβει υπόψη για τους σκοπούς της απόφασης την οποίαν καλούνταν να λάβει. Στην προκειμένη περίπτωση όμως ελλείπει μια τέτοια αντικειμενική και αιτιολογημένη άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως, στο μέτρο που το τμήμα προσφυγών απέρριψε τα εν λόγω στοιχεία αποκλειστικώς και μόνο για τον λόγο ότι δεν είχαν υποβληθεί με κάποιο από τα υπομνήματα που μνημονεύονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 2018/625 ¹⁰⁵, χωρίς να εξετάσει αν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 27, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού. Ειδικότερα, η εξέταση του παραδεκτού των παρατηρήσεων που υποβάλλονται και των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζονται για πρώτη φορά ενώπιον του τμήματος προσφυγών δεν μπορεί να περιορίζεται στα πραγματικά περιστατικά που προβάλλονται και στα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται με τα υπομνήματα που προβλέπονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 2018/625, διότι ένας τέτοιος περιορισμός δεν προκύπτει ούτε από το άρθρο 95, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001 ούτε από το άρθρο 27, παράγραφος 4, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2018/625.

Κατά συνέπεια, το τμήμα προσφυγών υπέπεσε σε πλάνη καθόσον δεν έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλε και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η

¹⁰⁴ Που προβλέπεται στο άρθρο 95, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001 και οριοθετείται από το άρθρο 27, παράγραφος 4, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2018/625.

¹⁰⁵ Άρθρα 22, 24 και 26 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2018/625.

προσφεύγουσα εκπροθέσμως, χωρίς να ασκήσει την εξουσία εκτιμήσεως που του απονέμεται.

Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει αν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα, τα οποία αφορούν τις δραστηριότητες των εταιριών του ομίλου στον οποίο ανήκει, μπορούν να αποδείξουν τη χρήση του επίμαχου σήματος όχι μόνο για την υποκατηγορία των υπηρεσιών μετάδοσης διαφημίσεων, όπως επισήμανε το τμήμα προσφυγών, αλλά και, πέραν της υποκατηγορίας αυτής και μόνον, για την κατηγορία των «διαφημιστικών υπηρεσιών, υπηρεσιών μάρκετινγκ και υπηρεσιών προώθησης πωλήσεων» στο σύνολό της.

Κατ' αρχάς, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα απέδειξε ότι οι εταιρίες του ομίλου στον οποίο ανήκει παρείχαν στους διαφημιζομένους υπηρεσίες σχετικές με τη δημιουργία και την υλοποίηση διαφημίσεων, ιδίως τηλεοπτικών. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με υπηρεσίες που προϋπέθεταν δημιουργική συμβολή εκ μέρους των εταιριών αυτών στον σχεδιασμό των διαφημίσεων και δεν περιορίζονταν στην απλή μετάδοση διαφημιστικού περιεχομένου που είχε δημιουργηθεί από τρίτους.

Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα προκύπτει ότι αυτή προσέφερε στους διαφημιζομένους τις υπηρεσίες της όσον αφορά την ανάπτυξη διαφημιστικών στρατηγικών στο πλαίσιο των μέσων μαζικής ενημέρωσης που της ανήκουν, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε δράσεις εμπορικής προώθησης που είχαν δημιουργηθεί από τον όμιλο στον οποίον ανήκει.

Τέλος δε το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι, βάσει των προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων, οι εταιρίες του ομίλου στον οποίον ανήκει η προσφεύγουσα παρείχαν συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με την εμπορική διάθεση της τηλεοπτικής διαφήμισης, οι οποίες εμπίπτουν στις υπηρεσίες παροχής εξειδικευμένων συμβουλών και στήριξης σε επιχειρήσεις που επιδιώκουν να προωθήσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους και να αναπτύξουν τις διαφημιστικές στρατηγικές τους.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα αποδεικνύουν ότι ο όμιλος στον οποίον ανήκει παρέσχε σε τρίτους, υπό το επίμαχο σήμα και κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, διαφημιστικές υπηρεσίες, υπηρεσίες προώθησης πωλήσεων και υπηρεσίες μάρκετινγκ, οι οποίες δεν περιορίζονταν στη μετάδοση διαφημίσεων, αλλά αποσκοπούσαν στο να συμβάλουν ενεργά στην ανάπτυξη της διαφημιστικής στρατηγικής των εν λόγω τρίτων. Ως εκ τούτου, μεταρρυθμίζει την προσβαλλόμενη απόφαση απορρίπτοντας την αίτηση έκπτωσης από τα δικαιώματα επί του επίμαχου σήματος ως προς τις διαφημιστικές υπηρεσίες, υπηρεσίες προώθησης πωλήσεων και υπηρεσίες μάρκετινγκ της κλάσης 35.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το γράμμα και ο σκοπός του άρθρου 58, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 2017/1001 εξαρτούν τη διατήρηση σε ισχύ των δικαιωμάτων που συνδέονται με το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την

προϋπόθεση της πραγματικής χρήσης του σήματος αυτού. Πράγματι, δεν θα ήταν δικαιολογημένο ένα μη χρησιμοποιούμενο σήμα να παρακωλύει τον ανταγωνισμό και να περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Επιπλέον, τα δικαστήρια της Ένωσης κρίνει ότι οι διατάξεις σχετικά με τη διευρυμένη προστασία που παρέχεται σε σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο χαίρει φήμης εντός της Ένωσης επιδιώκουν σκοπό διαφορετικό από τις διατάξεις με τις οποίες απαιτείται η απόδειξη της ουσιαστικής χρήσης, με αποτέλεσμα ότι τα δύο αυτά είδη διατάξεων πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο αυτοτελή. Επομένως, ακόμη και αν υποθεθεί ότι το επίμαχο εν προκειμένω σήμα χαίρει φήμης στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, αυτό καθαυτό το εν λόγω γεγονός δεν αποδεικνύει την ύπαρξη ουσιαστικής χρήσης του σήματος αυτού για τα επίμαχα προϊόντα και υπηρεσίες. Πέραν τούτου, για τους σκοπούς της ερμηνείας των ουσιαστικών διατάξεων του κανονισμού 2017/1001, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται λυσιτελώς ούτε τον ενιαίο χαρακτήρα του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε την αιτιολογική σκέψη 7 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2018/625, η οποία αφορά μόνο διαδικαστικούς κανόνες.

Απόφαση της 2ας Ιουλίου 2025, Ferrari κατά EUIPO – Hesse (TESTAROSSA), T-1 103/23, [EU:T:2025:659](#) ¹⁰⁶

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη έκπτωσης – Επέκταση της προστασίας διεθνούς καταχώρισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Λεκτικό σήμα TESTAROSSA – Ουσιαστική χρήση του σήματος – Άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 [νυν άρθρο 58, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001] – Χρήση από τρίτους – Φύση της χρήσης – Σιωπηρή συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος – Απόδειξη της ουσιαστικής χρήσης – Μεταχειρισμένα αυτοκίνητα – Ανταλλακτικά και εξαρτήματα»

Το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο σε πενταμελή σύνθεση, ακυρώνει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO ¹⁰⁷ και αποφαινεται επί της έννοιας της ουσιαστικής χρήσης στο πλαίσιο της μεταπώλησης από τρίτους μεταχειρισμένων προϊόντων που φέρουν το επίμαχο σήμα, με τη σιωπηρή συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος. Αποσαφηνίζει κατ' αυτόν τον τρόπο τα κριθέντα με την απόφαση Ferrari ¹⁰⁸.

Η προσφεύγουσα, Ferrari SpA, είναι δικαιούχος του λεκτικού σήματος TESTAROSSA που αποτελεί αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης, της οποίας η προστασία επεκτάθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μεταξύ άλλων για οχήματα ¹⁰⁹. Στις 7 Σεπτεμβρίου 2015 ο

¹⁰⁶ Εκκρεμεί αίτηση αναιρέσεως (υπόθεση C-597/25 P).

¹⁰⁷ Απόφαση του πέμπτου τμήματος προσφυγών του EUIPO της 29ης Αυγούστου 2023 (συνεκδικασθείσες υποθέσεις R 334/2017-5 και R 343/2017-5), όπως διορθώθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 2023 (στο εξής: προσαλλόμενη απόφαση).

¹⁰⁸ Απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 2020, Ferrari (C-720/18 και C-721/18, [EU:C:2020:854](#)).

¹⁰⁹ Προϊόντα της κλάσεως 12 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

παρεμβαίνων, Kurt Hesse, υπέβαλε αίτηση ακύρωσης των αποτελεσμάτων της εν λόγω διεθνούς καταχώρισης ¹¹⁰. Το τμήμα ακυρώσεων δέχθηκε εν μέρει την αίτηση έκπτωσης και την απέρριψε για τα «αυτοκίνητα»

Τόσο ο παρεμβαίνων όσο και η προσφεύγουσα άσκησαν προσφυγή με αίτημα τη μερική ακύρωση της αποφάσεως αυτής. Το τμήμα προσφυγών του EUIPO δέχθηκε την προσφυγή του παρεμβαίνοντος και απέρριψε την προσφυγή της προσφεύγουσας, η οποία, ως εκ τούτου, εξέπεσε των δικαιωμάτων της επί του επίμαχου σήματος για το σύνολο των προϊόντων. Η προσφεύγουσα άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής.

Κατά πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται επί της ουσιαστικής χρήσης του επίμαχου σήματος για τα αυτοκίνητα. Κατ' αρχάς, διαπιστώνει ότι κανένα καινούργιο αυτοκίνητο δεν κατασκευάστηκε ούτε διατέθηκε στην αγορά υπό το επίμαχο σήμα κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα και ότι τα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα που έφεραν το επίμαχο σήμα διατέθηκαν στο εμπόριο από εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους ή διανομείς. Συναφώς, υπενθυμίζει ότι, μολονότι αυτή καθεαυτήν η μεταπώληση μεταχειρισμένου προϊόντος φέροντος ορισμένο σήμα δεν συνιστά κατ' ανάγκην ουσιαστική χρήση ¹¹¹, γεγονός παραμένει ότι, εάν ο δικαιούχος του επίμαχου σήματος το χρησιμοποιεί κατά τη μεταπώληση σύμφωνα με τη βασική λειτουργία του, η χρήση αυτή μπορεί να θεωρηθεί ως «ουσιαστική χρήση» του σήματος. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, από το οποίο προκύπτει ότι ένα σήμα είναι δυνατόν να χρησιμοποιείται για προϊόντα που έχουν ήδη διατεθεί στο εμπόριο υπό το σήμα αυτό και, ως εκ τούτου, ο δικαιούχος του δεν μπορεί να απαγορεύσει σε τρίτους την εν λόγω χρήση. Αντιθέτως, τούτο δεν σημαίνει ότι ο δικαιούχος δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει ο ίδιος το σήμα του για τέτοια προϊόντα. Τούτο ισχύει επίσης για τη χρήση του σήματος από τρίτους με τη συγκατάθεση του δικαιούχου, όπερ συνεπάγεται ότι ο δικαιούχος του σήματος εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να αποδείξει ότι προέβη σε ουσιαστική χρήση του σήματος για μεταχειρισμένα προϊόντα που πωλήθηκαν υπό το σήμα αυτό από τρίτους με τη συγκατάθεσή του.

Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει μεν ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η ρητή συγκατάθεσή της για τη χρήση του επίμαχου σήματος από τρίτους κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, πλην όμως σημειώνει ότι η συγκατάθεση αυτή μπορεί επίσης να προκύπτει σιωπηρώς από περιστάσεις και στοιχεία προγενέστερα, σύγχρονα ή μεταγενέστερα της χρήσης του σήματος από τρίτον. Εντούτοις, στο συγκεκριμένο πλαίσιο της χρήσης σήματος για μεταχειρισμένα προϊόντα, η σιωπηρή συγκατάθεση δεν μπορεί να συναχθεί από το γεγονός και μόνον ότι ο δικαιούχος τελούσε σε γνώση της χρήσης του σήματος από

¹¹⁰ Βάσει του άρθρου 158, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού.

¹¹¹ Κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009.

τρίτον, αλλά απαιτείται ο δικαιούχος να έχει συμμετοχή στη χρήση του σήματος από τρίτους. Εξάλλου, οι κρίσιμες περιστάσεις και τα κρίσιμα στοιχεία από τα οποία μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη σιωπηρής συγκατάθεσης πρέπει να εξετάζονται υπό το πρίσμα των χρήσεων που θεωρούνται δικαιολογημένες στον οικείο οικονομικό τομέα και των χαρακτηριστικών της αγοράς.

Ειδικότερα, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι η πώληση μεταχειρισμένου αυτοκινήτου που φέρει του επίμαχο σήμα από αντιπρόσωπο ή διανομέα εξουσιοδοτημένο από τον δικαιούχο του επίμαχου σήματος, και όχι από έναν οποιονδήποτε τρίτο ο οποίος δεν έχει καμία σχέση με τον δικαιούχο, συνιστά ένδειξη περί του ότι η πώληση αυτή πραγματοποιείται με τη σιωπηρή συγκατάθεση του τελευταίου. Συναφώς, υπενθυμίζει ότι η χρήση του σήματος εταιρίας παραγωγής από εταιρία διανομής εξουσιοδοτημένη από τον δικαιούχο του σήματος μπορεί να αναγνωριστεί ως χρήση με τη συγκατάθεση του δικαιούχου, στο μέτρο που η εξουσιοδότηση αυτή δημιουργεί σύνδεσμο μεταξύ των δύο ως άνω εταιριών, ο οποίος προϋποθέτει ότι ο δικαιούχος του σήματος έχει επιτρέψει στον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο ή διανομέα να χρησιμοποιεί το σήμα του. Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται από τις χρήσεις που θεωρούνται δικαιολογημένες στην αγορά των αυτοκινήτων, στην οποία ένας διανομέας ή αντιπρόσωπος εξουσιοδοτημένος από τον κατασκευαστή θεωρείται ότι έχει την άδεια να διαθέτει στο εμπόριο όλα τα μοντέλα του κατασκευαστή αυτού. Το ίδιο ισχύει στην αγορά μεταχειρισμένων αυτοκινήτων, στην οποία γίνεται γενικώς διάκριση μεταξύ των πωλήσεων μεταχειρισμένων αυτοκινήτων που πραγματοποιούνται από ανεξάρτητο τρίτο και των πωλήσεων που πραγματοποιούνται από εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο ή διανομέα.

Αφετέρου, όσον αφορά την υπηρεσία πιστοποίησης την οποία παρέχει η προσφεύγουσα και η οποία έχει ως σκοπό να βεβαιώνει, έναντι αμοιβής, τη γνησιότητα των μεταχειρισμένων αυτοκινήτων που φέρουν το επίμαχο σήμα, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η εκ μέρους του δικαιούχου πραγματική χρήση ενός καταχωρισμένου για ορισμένα προϊόντα σήματος, για υπηρεσίες οι οποίες αφορούν άμεσα τα προϊόντα που ήδη διατίθενται στο εμπόριο και οι οποίες αποσκοπούν στην ικανοποίηση των αναγκών της πελατείας των προϊόντων αυτών, δύναται να συνιστά «ουσιαστική χρήση» του σήματος αυτού. Εν προκειμένω, η υπηρεσία πιστοποίησης συνδέεται άμεσα με τις πωλήσεις μεταχειρισμένων αυτοκινήτων που φέρουν το επίμαχο σήμα από εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους και αποσκοπεί στην ικανοποίηση των αναγκών της πελατείας των αυτοκινήτων αυτών, με συνέπεια ότι η χρήση αυτή δύναται να συνιστά «ουσιαστική χρήση» του σήματος. Η ταυτόχρονη χρήση του σήματος Ferrari και του επίμαχου σήματος στα τιμολόγια της υπηρεσίας αυτής είναι σύμφωνη με τις συνήθειες της αγοράς, δεδομένου ότι τα αυτοκίνητα διατίθενται συχνά στο εμπόριο τόσο υπό σήμα που προσδιορίζει τον κατασκευαστή όσο και υπό ένα δεύτερο σήμα που προσδιορίζει το μοντέλο.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα απέδειξε ότι είχε συγκατατεθεί σιωπηρώς στη χρήση του επίμαχου σήματος από τρίτους για τα «αυτοκίνητα».

Κατά δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει την ουσιαστική χρήση του επίμαχου σήματος για τα ανταλλακτικά και τα εξαρτήματα, τα οποία είναι κυρίως μεταχειρισμένα. Παρατηρεί, αφενός, ότι η χρήση αυτή έγινε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα από εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους και διανομείς και, αφετέρου, ότι η προσφεύγουσα προσφέρει υπηρεσία πιστοποίησης η οποία περιλαμβάνει έλεγχο της εμπορικής προέλευσης των μερών από τα οποία αποτελούνται τα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα που φέρουν το επίμαχο σήμα. Επομένως, η προσφεύγουσα απέδειξε ότι συγκατατέθηκε σιωπηρώς στη χρήση, από τρίτους, του επίμαχου σήματος για ανταλλακτικά και εξαρτήματα. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το τμήμα προσφυγών δεν έλαβε επαρκώς υπόψη το γεγονός ότι οι πωλήσεις ανταλλακτικών και εξαρτημάτων που πραγματοποιήθηκαν από εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους αφορούσαν επίσης αυθεντικά ανταλλακτικά προσδιοριζόμενα ειδικώς από το επίμαχο σήμα. Για τους λόγους αυτούς, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι οι εκτιμήσεις του τμήματος προσφυγών ενέχουν σφάλματα.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η χρήση του επίμαχου σήματος για τα ανταλλακτικά και τα εξαρτήματα μπορεί επίσης να συνιστά χρήση του σήματος αυτού για τα «αυτοκίνητα». Συγκεκριμένα, σήμα καταχωρισμένο για μια κατηγορία προϊόντων και για τα ανταλλακτικά των προϊόντων αυτών θεωρείται ότι έχει τύχει ουσιαστικής χρήσης για το σύνολο των προϊόντων που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή και για τα ανταλλακτικά τους, εφόσον έχει γίνει τέτοια χρήση του εν λόγω σήματος για ορισμένα μόνον προϊόντα ή μόνον για τα ανταλλακτικά ή τα εξαρτήματα ορισμένων εκ των ως άνω προϊόντων, εκτός εάν προκύπτει ότι ο καταναλωτής τα αντιλαμβάνεται ως αποτελούντα αυτοτελή υποκατηγορία της κατηγορίας προϊόντων για την οποία έχει καταχωρισθεί το οικείο σήμα. Ωστόσο, εν προκειμένω, το τμήμα προσφυγών δεν εξέτασε τα στοιχεία αυτά και δεν διαπίστωσε ότι τα εν λόγω ανταλλακτικά και εξαρτήματα αποτελούσαν αυτοτελή υποκατηγορία σε σχέση με τα αυτοκίνητα, ώστε η απόδειξη της χρήσης των πρώτων να μην ασκεί επιρροή ως προς τα δεύτερα. Αφενός, το τμήμα προσφυγών περιορίστηκε να επισημάνει την ύπαρξη δυσαναλογίας οικονομικής αξίας μεταξύ, αφενός, των ανταλλακτικών και εξαρτημάτων και, αφετέρου, των αυτοκινήτων, χωρίς να λάβει υπόψη τη νομολογία κατά την οποία το κριτήριο του σκοπού ή του προορισμού είναι πρωταρχικό για τον καθορισμό μιας υποκατηγορίας προϊόντων ή υπηρεσιών. Αφετέρου, έκρινε ότι το ενδιαφερόμενο κοινό δεν θα θεωρούσε ότι οι κατασκευαστές ανταλλακτικών και εξαρτημάτων θα είχαν την τεχνική ικανότητα κατασκευής αυτοκινήτων. Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει όμως ότι δεν αποδεικνύεται ότι υφίσταται τέτοιος γενικός κανόνας, κατά τον οποίο το κοινό θεωρεί κατ' ανάγκην ότι τα αυτοκίνητα και τα ανταλλακτικά και εξαρτήματα προέρχονται από δύο διαφορετικούς κατασκευαστές, διευκρινιζόμενου ότι ορισμένα ανταλλακτικά και εξαρτήματα κατασκευάζονται από τους ίδιους τους κατασκευαστές αυτοκινήτων. Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση ενέχει σφάλματα και ως προς το ζήτημα αυτό.

Απόφαση της 2ας Ιουλίου 2025, Ferrari κατά EUIPO – Hesse (TESTAROSSA), T-1104/23,
[EU:T:2025:660](#)

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη έκπτωσης – Επέκταση της προστασίας διεθνούς καταχώρισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Λεκτικό σήμα TESTAROSSA – Ουσιαστική χρήση του σήματος – Άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 [νυν άρθρο 58, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001] – Χρήση από τρίτους – Φύση της χρήσης – Σιωπηρή συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος – Απόδειξη της ουσιαστικής χρήσης – Μοντέλα χερσαίων μηχανοκίνητων οχημάτων σε σμίκρυνση (παιχνίδια)»

Το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο σε πενταμελή σύνθεση, ακυρώνει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO ¹¹² και αποφαινεται επί της έννοιας της ουσιαστικής χρήσης στο πλαίσιο της χρήσης σήματος από τρίτους με τη σιωπηρή συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος. Αποσαφηνίζει, μεταξύ άλλων, τα κριθέντα με την απόφαση Opel ¹¹³ και διευκρινίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να αποδειχθεί η ουσιαστική χρήση σήματος όταν οι συνήθειες του οικείου τομέα και της σχετικής αγοράς επιτρέπουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη χρήση του καταχωρισμένου σήματος από ορισμένους επιχειρηματίες για την περιγραφή των επίμαχων προϊόντων.

Η προσφεύγουσα, Ferrari SpA, είναι δικαιούχος του λεκτικού σήματος TESTAROSSA, που αποτελεί αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης, της οποίας η προστασία επεκτάθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μεταξύ άλλων για αυτοκίνητα και παιχνίδια ¹¹⁴. Στις 14 Νοεμβρίου 2014 ο παρεμβαίνων, Kurt Hesse, υπέβαλε αίτηση για την ακύρωση των αποτελεσμάτων της εν λόγω διεθνούς καταχώρισης ¹¹⁵. Το τμήμα ακυρώσεων δέχθηκε εν μέρει την αίτηση έκπτωσης και την απέρριψε για τα «μοντέλα χερσαίων μηχανοκίνητων οχημάτων σε σμίκρυνση (παιχνίδια)»

Τόσο ο παρεμβαίνων όσο και η προσφεύγουσα άσκησαν προσφυγή με αίτημα τη μερική ακύρωση της αποφάσεως αυτής. Το τμήμα προσφυγών του EUIPO δέχθηκε την προσφυγή του παρεμβαίνοντος και απέρριψε την προσφυγή της προσφεύγουσας, η οποία, ως εκ τούτου, εξέπεσε των δικαιωμάτων της επί του επίμαχου σήματος για το σύνολο των προϊόντων. Η προσφεύγουσα άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής.

Προκαταρκτικώς, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η θέση από τρίτον, επί μοντέλων αυτοκινήτων σε σμίκρυνση, σημείου πανομοιότυπου με σήμα

¹¹² Απόφαση του πέμπτου τμήματος προσφυγών του EUIPO της 29ης Αυγούστου 2023 (υπόθεση R 887/2016-5).

¹¹³ Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2007, Adam Opel (C-48/05, [EU:C:2007:55](#)).

¹¹⁴ Προϊόντα της κλάσεως 28 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

¹¹⁵ Βάσει του άρθρου 158, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού.

καταχωρισμένο για παιχνίδια μπορεί να απαγορευθεί μόνον αν προσβάλλει ή μπορεί να προσβάλλει τις λειτουργίες του σήματος αυτού, όπερ πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα τα χαρακτηριστικά της αγοράς των μοντέλων αυτοκινήτων σε σμίκρυνση. Η αγορά αυτή χαρακτηρίζεται από τη συνύπαρξη, αφενός, ανεξάρτητων κατασκευαστών παιχνιδιών οι οποίοι χρησιμοποιούν σήματα που έχουν καταχωριστεί για αυτοκίνητα ως απλές ενδείξεις περί του ότι ένα μοντέλο σε σμίκρυνση αποτελεί πιστή αναπαραγωγή ενός μοντέλου πραγματικού αυτοκινήτου και, αφετέρου, μοντέλων αυτοκινήτων σε σμίκρυνση που παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο απευθείας από τους δικαιούχους σημάτων καταχωρισμένων για αυτοκίνητα ή από επιχειρήσεις που συνδέονται οικονομικώς με αυτούς, ιδίως μέσω αδείας χρήσης. Επομένως, το ενδιαφερόμενο κοινό είναι συνηθισμένο να βλέπει μοντέλα αυτοκινήτων σε σμίκρυνση, με ή χωρίς άδεια του κατασκευαστή αυτοκινήτων, και να τα διακρίνει ανάλογα με τις πληροφορίες που αναγράφονται στις συσκευασίες τους. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι τρίτος μπορεί να χρησιμοποιεί το σήμα αυτό χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του, υπό την προϋπόθεση ότι η εκ μέρους του χρήση του σήματος σε μοντέλο αυτοκινήτου σε σμίκρυνση απλώς υποδηλώνει στο ενδιαφερόμενο κοινό ότι το εν λόγω μοντέλο αποτελεί πιστή αναπαραγωγή ενός αληθινού μοντέλου αυτοκινήτου. Αντιθέτως, όταν η χρήση του σήματος από τρίτον παραπέμπει, για παράδειγμα, σε συμφωνία για την παραχώρηση αδείας χρήσης συναφθείσα με τον δικαιούχο του σήματος αυτού, η χρήση αυτή γίνεται αντιληπτή ως ένδειξη του ότι τα εν λόγω προϊόντα προέρχονται από τον κατασκευαστή αυτοκινήτων ή από επιχείρηση οικονομικώς συνδεδεμένη με αυτόν. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος του σήματος δικαιούται να αντιταχθεί σε μια τέτοια χρήση αν έχει γίνει χωρίς τη συγκατάθεσή του.

Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, κατά πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει το ζήτημα αν η χρήση του σήματος από τους τρίτους συνάδει με τη βασική λειτουργία του. Επισημαίνει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα συνίστανται, μεταξύ άλλων, σε διάφορους καταλόγους και φωτογραφίες μοντέλων σε σμίκρυνση όπου εικονίζονται το επίμαχο σήμα, σήματα τρίτων, καθώς και η ένδειξη «επίσημο προϊόν με άδεια της Ferrari». Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι ενδείξεις αυτές παρέχουν στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να αντιληφθεί ότι τα εν λόγω μοντέλα αυτοκινήτων σε σμίκρυνση κατασκευάζονται από τρίτον με άδεια της προσφεύγουσας, μολονότι το επίμαχο σήμα τίθεται επ' αυτών μαζί με σήματα τρίτων. Επομένως, μια τέτοια χρήση του επίμαχου σήματος συνάδει με τη βασική λειτουργία του, η οποία συνίσταται στο να εγγυάται στους καταναλωτές την εμπορική προέλευση των προϊόντων. Το γεγονός ότι τα μοντέλα αυτοκινήτων σε σμίκρυνση που φέρουν το επίμαχο σήμα διατίθενται στο εμπόριο από διαφορετικές επιχειρήσεις και ότι η ποιότητα και η τιμή τους διαφέρουν δεν αναιρεί το συμπέρασμα αυτό. Ομοίως, ελάχιστη σημασία έχει το ότι στις ενδείξεις «επίσημο προϊόν με άδεια της Ferrari» δεν γίνεται μνεία του επίμαχου σήματος, διότι η σύνδεση μεταξύ της χρήσης του σήματος Ferrari και του επίμαχου σήματος επί των συσκευασιών και των καταλόγων είναι σύμφωνη με τις συνήθειες της σχετικής αγοράς. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, στην αγορά των αυτοκινήτων, τα αυτοκίνητα διατίθενται στο εμπόριο

τόσο υπό ένα πρώτο σήμα που προσδιορίζει τον κατασκευαστή τους όσο και υπό ένα δεύτερο σήμα που προσδιορίζει το μοντέλο τους και ότι οι εκτιμήσεις αυτές ισχύουν επίσης και για την αγορά των μοντέλων αυτοκινήτων σε σμίκρυνση. Εξάλλου, το γεγονός ότι τα σύμβολα «®» ή «TM» δεν εμφανίζονται δίπλα στο επίμαχο σήμα δεν μεταβάλλει την ικανότητα του σήματος αυτού να επιτελέσει τη βασική του λειτουργία. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το επίμαχο σήμα χρησιμοποιήθηκε, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, για μοντέλα αυτοκινήτων σε σμίκρυνση, σύμφωνα με τη βασική λειτουργία του.

Κατά δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει αν η χρήση του επίμαχου σήματος από τρίτους έγινε με τη συγκατάθεση του δικαιούχου. Παρατηρεί ότι τα αποσπάσματα συμβάσεων για την παραχώρηση αδείας χρήσης τα οποία προσκόμισε η προσφεύγουσα δεν περιλαμβάνουν τον κατάλογο των σημάτων που αποτελούν αντικείμενο των εν λόγω συμβάσεων και, ως εκ τούτου, δεν αποδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα συγκατατέθηκε ρητώς στη χρήση του σήματός της από τους εν λόγω τρίτους. Εντούτοις, υπογραμμίζει ότι η συγκατάθεση του δικαιούχου για τη χρήση του σήματος από τρίτους μπορεί επίσης να προκύπτει σιωπηρώς από περιστάσεις και στοιχεία προγενέστερα, ταυτόχρονα ή μεταγενέστερα της χρήσης αυτής, τα οποία πρέπει να εξετάζονται υπό το πρίσμα των χρήσεων που θεωρούνται δικαιολογημένες στον οικείο οικονομικό τομέα.

Συγκεκριμένα, πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, στο συγκεκριμένο πλαίσιο της σχετικής αγοράς, η σιωπηρή συγκατάθεση του δικαιούχου του επίμαχου σήματος απορρέει από το γεγονός ότι αυτός γνώριζε τη χρήση του σήματός του από τρίτους και δεν αντιτάχθηκε σ' αυτήν και εκτιμά ότι τούτο συμβαίνει εν προκειμένω. Δεύτερον, διευκρινίζει ότι η χρήση του σήματος εταιρίας παραγωγής από άλλη εταιρία η οποία εμπορεύεται τα επίμαχα προϊόντα ως «επίσημα» προϊόντα κατόπιν αδείας της πρώτης εταιρίας μπορεί να αναγνωριστεί ως χρήση με τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος, στο μέτρο που η χρήση αυτή δημιουργεί σύνδεσμο μεταξύ των δύο ως άνω εταιριών, ο οποίος προϋποθέτει ότι ο δικαιούχος έχει επιτρέψει τη χρήση των σημάτων του από την εν λόγω εταιρία. Τρίτον, κρίνει ότι η προσφεύγουσα, προσκομίζοντας τιμολόγια και δελτία παραγγελίας εκδοθέντα από τρίτους για την πώληση μοντέλων αυτοκινήτων σε σμίκρυνση που έφεραν το επίμαχο σήμα προκειμένου να αποδείξει την ουσιαστική χρήση, ισχυρίζεται εμμέσως ότι η χρήση αυτή έγινε με τη συγκατάθεσή της. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η προσφεύγουσα συγκατατέθηκε σιωπηρώς στη χρήση του επίμαχου σήματος από τρίτους για τα επίμαχα προϊόντα.

Ως εκ τούτου, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει την απόφαση του τμήματος προσφυγών κατά το μέρος που η έκπτωση από τα δικαιώματα επί του σήματος κηρύχθηκε για τα μοντέλα αυτοκινήτων σε σμίκρυνση.

3. Συλλογικό σήμα

Απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2019, Der Grüne Punkt κατά EUIPO, C-143/19 P, [EU:C:2019:1076](#)

«Αίτηση αναιρέσεως – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρα 15 και 66 – Ουσιαστική χρήση συλλογικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Σήμα σχετικό με σύστημα συλλογής και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας – Τοποθέτησή του επί της συσκευασίας των προϊόντων για τα οποία καταχωρίσθηκε το σήμα»

Με την παρούσα απόφαση, το Δικαστήριο αναίρεσε την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου ¹¹⁶ λόγω πλάνης περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το τελευταίο κατά την εφαρμογή, στην περίπτωση συλλογικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της έννοιας της «ουσιαστικής χρήσης».

Στη συγκεκριμένη υπόθεση, η αναιρεσείουσα, Der Grüne Punkt, είχε καταχωρίσει εικονιστικό συλλογικό σήμα, το οποίο απεικόνιζε ένα κύκλο με δύο βέλη και αφορούσε σύστημα συλλογής και ανάκτησης αποβλήτων συσκευασίας. Κατόπιν αίτησης για την κήρυξη εκπτώσεως, το EUIPO δέχθηκε εν μέρει την αίτηση αυτή, με την αιτιολογία ότι δεν είχε γίνει ουσιαστική χρήση του εν λόγω σήματος για όλα τα προϊόντα για τα οποία είχε καταχωριστεί, πλην των προϊόντων που ήταν, τα ίδια, συσκευασίες.

Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή που είχε ασκηθεί από την αναιρεσείουσα κατά της απόφασης του τμήματος προσφυγών του EUIPO.

Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν ερμήνευσε ορθώς την έννοια της «ουσιαστικής χρήσης» κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009 και παρέλειψε να λάβει δεόντως υπόψη τα χαρακτηριστικά των συλλογικών σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 66 του κανονισμού αυτού.

Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η βασική λειτουργία ενός συλλογικού σήματος είναι να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες των μελών της ένωσης που είναι δικαιούχος του σήματος από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων. Επομένως, σε αντίθεση με το ατομικό σήμα, το συλλογικό σήμα δεν έχει ως σκοπό να δηλώσει στον καταναλωτή ποια είναι η «ταυτότητα προελεύσεως» των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία καταχωρίστηκε. Συναφώς, το Δικαστήριο επισήμανε ότι το άρθρο 66 του κανονισμού 207/2009 ουδόλως επιβάλλει στους κατασκευαστές, παραγωγούς, παρέχοντες υπηρεσίες ή εμπόρους που συμμετέχουν στην ένωση η οποία είναι δικαιούχος συλλογικού σήματος να ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιριών που κατασκευάζει προϊόντα ή παρέχει υπηρεσίες υπό ενιαίο έλεγχο. Εξάλλου, το Δικαστήριο

¹¹⁶ Απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2018, Der Grüne Punkt κατά EUIPO – Halston Properties (Απεικόνιση κύκλου με δύο βέλη) (T-253/17, [EU:T:2018:909](#)).

διαπίστωσε ότι τα συλλογικά σήματα εντάσσονται, όπως και τα ατομικά σήματα, στο όλο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών. Επομένως, η χρήση τους πρέπει, προκειμένου να μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ουσιαστική», κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, να συμβάλλει πράγματι στον σκοπό των οικείων επιχειρήσεων να δημιουργήσουν ή να διατηρήσουν δυνατότητες πώλησης των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ένα συλλογικό σήμα χρησιμοποιείται σύμφωνα με τη βασική του λειτουργία από τη στιγμή που επιτρέπει στον καταναλωτή να αντιληφθεί ότι τα συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από επιχειρήσεις που είναι μέλη της ένωσης η οποία είναι δικαιούχος του σήματος και να τα διακρίνει έτσι από εκείνα που προέρχονται από επιχειρήσεις που δεν είναι μέλη της. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο έκρινε ότι από τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου προκύπτει ότι το συλλογικό σήμα είχε χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τη βασική λειτουργία του, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ο παραγωγός ή ο διανομέας των επίδικων προϊόντων ήταν ενταγμένος στο σύστημα παραχωρήσεως αδειών της προσφεύγουσας.

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά την εκτίμηση του ουσιαστικού χαρακτήρα της χρήσης του επίμαχου σήματος, έπρεπε να εξεταστούν, ειδικότερα, οι χρήσεις που θεωρούνται, στον οικείο οικονομικό τομέα, δικαιολογημένες για τη διατήρηση ή την κατάκτηση μεριδίων αγοράς υπέρ των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προστατεύει το σήμα, η φύση των εν λόγω προϊόντων ή υπηρεσιών, τα χαρακτηριστικά της αγοράς, καθώς και η έκταση και η συχνότητα της χρήσης του σήματος. Συναφώς, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να εφαρμόσει τα ως άνω κριτήρια στη συγκεκριμένη περίπτωση. Το Δικαστήριο έκρινε, ειδικότερα, ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξετάσει αν η προσηκόντως αποδειχθείσα εν προκειμένω χρήση, δηλαδή η τοποθέτηση του επίμαχου σήματος στη συσκευασία των προϊόντων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στο σύστημα συλλογής σε πλησίον ευρισκόμενο σημείο και οικολογικής επεξεργασίας, θεωρείται, στους οικείους οικονομικούς τομείς, ότι μπορεί να δικαιολογηθεί από τη διατήρηση ή την εξεύρεση μεριδίων αγοράς υπέρ των προϊόντων. Κατά το Δικαστήριο, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η τοποθέτηση από τον κατασκευαστή ή τον διανομέα μιας ένδειξης, επί της συσκευασίας προϊόντων ευρείας κατανάλωσης, ότι συμμετέχει σε ένα τέτοιο οικολογικό σύστημα να μπορεί να επηρεάσει τις αγοραστικές αποφάσεις των καταναλωτών και, επομένως, να συμβάλει στη διατήρηση των σχετικών με τα προϊόντα αυτά μεριδίων αγοράς.

Κρίνοντας ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή της έννοιας της «ουσιαστικής χρήσης», το Δικαστήριο αναίρεσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και ακύρωσε την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO.

4. Σήμα πιστοποίησης

Απόφαση της 11ης Απριλίου 2019, ÖKO-Test Verlag, C-690/17, [EU:C:2019:317](#)

«Προδικαστική παραπομπή – Διανοητική ιδιοκτησία – Σήματα – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρο 9, παράγραφος 1 – Οδηγία 2008/95/ΕΚ – Άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2 – Δικαιώματα που παρέχει το σήμα – Ατομικό σήμα αποτελούμενο από σήμανση δοκιμής»

Η ÖKO-Test Verlag είναι επιχείρηση η οποία αξιολογεί προϊόντα, μέσω ελέγχων επιδόσεων και συμμόρφωσης, και στη συνέχεια ενημερώνει το κοινό σχετικά με τα αποτελέσματα των εν λόγω αξιολογήσεων. Πωλεί ένα περιοδικό που κυκλοφορεί στη Γερμανία και περιέχει, εκτός από γενικές πληροφορίες προς τους καταναλωτές, τα αποτελέσματα αυτά.

Από το 2012, η ÖKO-Test Verlag είναι δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούμενου από σημείο το οποίο απεικονίζει σήμανση προοριζόμενη να δηλώσει το αποτέλεσμα των δοκιμών στις οποίες υποβλήθηκε το εκάστοτε προϊόν (στο εξής: σήμανση δοκιμής). Η εταιρία αυτή είναι επίσης δικαιούχος εθνικού σήματος αποτελούμενου από την ίδια σήμανση δοκιμής. Τα σήματα αυτά (στο εξής, από κοινού: σήματα ÖKO-TEST) καταχωρίστηκαν ιδίως για έντυπο υλικό και για υπηρεσίες συνιστάμενες στη διενέργεια δοκιμών και στην παροχή πληροφοριών και συμβουλών προς τους καταναλωτές.

Η ÖKO-Test Verlag επιλέγει τα προϊόντα που επιθυμεί να υποβάλει σε δοκιμή και τα αξιολογεί βάσει επιστημονικών παραμέτρων καθοριζόμενων από την ίδια, χωρίς να ζητεί τη συγκατάθεση των κατασκευαστών. Εν συνεχεία, δημοσιεύει τα αποτελέσματα των δοκιμών αυτών στο περιοδικό της.

Η Dr. Liebe είναι επιχείρηση που παράγει και εμπορεύεται οδοντόκρεμες, μεταξύ άλλων της σειράς «Aminomed». Από τις οδοντόκρεμες αυτής της σειράς, το προϊόν «Aminomed Fluorid-Kamillen-Zahncreme» υποβλήθηκε σε δοκιμή κατά το έτος 2005 από την ÖKO-Test Verlag και έλαβε τη βαθμολογία «sehr gut» (πολύ καλά). Κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, η Dr. Liebe συνήψε σύμβαση παραχώρησης άδειας χρήσης με την ÖKO-Test Verlag.

Κατά τη διάρκεια του 2014, η ÖKO-Test Verlag πληροφορήθηκε ότι η Dr. Liebe διέθετε στην αγορά ένα εκ των προϊόντων της με συσκευασία που έφερε το σήμα ÖKO-TEST.

Η ÖKO-Test Verlag άσκησε αγωγή παραποίησης/απομίμησης σήματος κατά της Dr. Liebe ενώπιον του Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείου Ντίσελντορφ, Γερμανία), ισχυριζόμενη ότι η Dr. Liebe δεν είχε άδεια να χρησιμοποιεί, κατά το έτος 2014, τα σήματα ÖKO-TEST δυνάμει της σύμβασης παραχώρησης άδειας χρήσης που είχε συναφθεί το 2005, δεδομένου ότι, μεταξύ άλλων, κατά τη διάρκεια του 2008 είχε δημοσιευθεί νέα δοκιμή που περιλάμβανε νέες παραμέτρους αξιολόγησης για οδοντόκρεμες και ότι, πέραν τούτου, το προϊόν της Dr. Liebe δεν ανταποκρινόταν

πλέον στο προϊόν το οποίο είχε υποβληθεί σε έλεγχο το 2005, καθόσον ο ονομασία του, η περιγραφή του και η συσκευασία του είχαν τροποποιηθεί.

Το εν λόγω δικαστήριο διέταξε την Dr. Liebe να παύσει να χρησιμοποιεί τη σήμανση δοκιμής για τα προϊόντα της σειράς Aminomed, να αποσύρει τα οικεία προϊόντα από την αγορά και να τα καταστρέψει. Κατά το δικαστήριο αυτό, η Dr. Liebe προσέβαλε τα σήματα ÖKO-TEST καθόσον έκανε χρήση της σήμανσης δοκιμής για τις υπηρεσίες παροχής «πληροφοριών και συμβουλών προς τους καταναλωτές», οι οποίες εμπίπτουν στις υπηρεσίες για τις οποίες είναι καταχωρισμένα τα οικεία σήματα.

Η Dr. Liebe άσκησε έφεση κατά της ανωτέρω απόφασης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι του Oberlandesgericht Düsseldorf (εφετείου Ντίσελντορφ, Γερμανία) (στο εξής: αιτούν δικαστήριο). Η ÖKO-Test Verlag άσκησε από την πλευρά της αντέφεση ζητώντας να επεκταθούν τα αποτελέσματα της πρωτόδικης απόφασης και στην εκ μέρους της Dr. Liebe χρήση ορισμένων λεκτικών και εικονιστικών στοιχείων που δεν έχουν μεν καταχωριστεί ως σήματα, πλην όμως είναι πανομοιότυπα με τα σήματα ÖKO-TEST.

Το αιτούν δικαστήριο εκτίμησε ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι η ισχύς της επίμαχης σύμβασης παραχώρησης άδειας χρήσης είχε λήξει πριν από το έτος 2014. Το εν λόγω δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι η Dr. Liebe χρησιμοποίησε στις συναλλαγές, και χωρίς τη συγκατάθεση της ÖKO-Test Verlag, ένα σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με τα σήματα ÖKO-TEST. Αντιθέτως, το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αν η ÖKO-Test Verlag μπορεί να αντιτάξει κατά της Dr. Liebe το αποκλειστικό της δικαίωμα, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία α' ή β', του κανονισμού 207/2009 και στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/95. Πράγματι, το πανομοιότυπο ή παρόμοιο με τα σήματα ÖKO-TEST σημείο τοποθετήθηκε από την Dr. Liebe σε προϊόντα τα οποία δεν ήταν ούτε πανομοιότυπα ούτε παρόμοια με εκείνα για τα οποία είναι καταχωρισμένα τα σήματα ÖKO-TEST. Επιπλέον, θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι το εν λόγω σημείο δεν χρησιμοποιήθηκε «ως σήμα».

Κατά συνέπεια, το δικαστήριο αυτό εξέφρασε αμφιβολίες ως προς τη συλλογιστική του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, το οποίο εξομοίωσε την εκ μέρους της Dr. Liebe χρήση του πανομοιότυπου ή παρόμοιου με τα σήματα ÖKO-TEST σημείου με χρήση για τις υπηρεσίες για τις οποίες είναι καταχωρισμένες τα σήματα αυτά. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το περιεχόμενο του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009 καθώς και του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα.

Κατά πρώτον, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 207/2009 και το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2008/95 έχουν την έννοια ότι δεν παρέχουν στον δικαιούχο ατομικού σήματος

αποτελούμενου από σήμανση δοκιμής το δικαίωμα να εναντιωθεί στην τοποθέτηση, από τρίτο, ενός σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το σήμα αυτό επί προϊόντων που δεν είναι ούτε πανομοιότυπα ούτε παρόμοια με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωριστεί το εν λόγω σήμα.

Επ' αυτού, επισημαίνει, πρώτον, ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 και το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/95 αφορούν την αποκαλούμενη περίπτωση της του «διττώς πανομοιότυπου», όπου η εκ μέρους τρίτου χρήση ενός σημείου πανομοιότυπου με το εμπορικό σήμα αφορά προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες με εκείνες για τις οποίες είναι καταχωρισμένο το εμπορικό σήμα. Αντιθέτως, η έκφραση «για προϊόντα ή υπηρεσίες» δεν καλύπτει, κατ' αρχήν, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του δικαιούχου του σήματος, οι οποίες εμπίπτουν –στο άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 και στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/95– στην έκφραση «με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί». Ωστόσο, είναι εξαιρετικά πιθανό να εμπίπτει στις εν λόγω διατάξεις η χρήση του σημείου από τον τρίτο για την εξατομίκευση των προϊόντων του δικαιούχου του σήματος όταν τα εν λόγω προϊόντα συνιστούν το ίδιο το αντικείμενο των υπηρεσιών που παρέχει ο συγκεκριμένος τρίτος. Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, το σημείο αυτό χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό της προέλευσης των προϊόντων που αποτελούν το αντικείμενο των εν λόγω υπηρεσιών και υπάρχει συγκεκριμένος και άρρηκτος σύνδεσμος μεταξύ των προϊόντων που φέρουν το σήμα και των εν λόγω υπηρεσιών.

Δεύτερον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι από το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 και το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 2008/95, που παρέχουν στον δικαιούχο του σήματος ειδική προστασία από τη χρήση, εκ μέρους τρίτων, σημείων πανομοιότυπων ή παρόμοιων με το σήμα η οποία συνεπάγεται κίνδυνο να δημιουργηθεί σύγχυση στο κοινό, προκύπτει ότι η συγκεκριμένη προστασία παρέχεται στον δικαιούχο του σήματος μόνο στις περιπτώσεις όπου υπάρχει ταυτότητα ή ομοιότητα όχι μόνο μεταξύ του σημείου που χρησιμοποιεί ο τρίτος και του σήματος, αλλά επίσης μεταξύ των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από το σημείο αυτό, αφενός, και εκείνων που καλύπτονται από το σήμα, αφετέρου. Επομένως, ακριβώς όπως και η έκφραση «για προϊόντα ή υπηρεσίες», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 και στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/95, η φράση «[...] προϊόντων ή υπηρεσιών που καλύπτονται από [...] το σημείο», που περιλαμβάνεται στις εν λόγω παραγράφους 1, στοιχείο β', αφορά, κατ' αρχήν, τα προϊόντα που εμπορεύεται ή τις υπηρεσίες που παρέχει ο τρίτος. Σε περίπτωση έλλειψης ομοιότητας μεταξύ των προϊόντων ή υπηρεσιών του τρίτου και των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωριστεί το σήμα, η προστασία που παρέχεται από τις διατάξεις αυτές δεν μπορεί να εφαρμοστεί.

Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009 και το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95 έχουν

την έννοια ότι παρέχουν στον δικαιούχο ατομικού σήματος που χαίρει φήμης και αποτελείται από σήμανση δοκιμής το δικαίωμα να εναντιωθεί στην τοποθέτηση, από τρίτο, ενός σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με το σήμα αυτό επί προϊόντων που δεν είναι ούτε πανομοιότυπα ούτε παρόμοια με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωριστεί το εν λόγω σήμα, μόνον εφόσον αποδεικνύεται ότι η τοποθέτηση αυτή έχει ως συνέπεια να προσπορίζεται ο εν λόγω τρίτος αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του οικείου σήματος ή να βλάπτεται ο εν λόγω διακριτικός χαρακτήρας ή η φήμη και ότι, στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο εν λόγω τρίτος δεν αποδεικνύει την ύπαρξη «εύλογης αιτίας», κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων, που να δικαιολογεί την τοποθέτηση αυτή. Πράγματι, οι εν λόγω διατάξεις προσδιορίζουν το περιεχόμενο της προστασίας που παρέχεται στους δικαιούχους σημάτων το οποία χαίρουν φήμης. Οι διατάξεις αυτές παρέχουν στους εν λόγω δικαιούχους το δικαίωμα να απαγορεύουν σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί χωρίς εύλογη αιτία στις εμπορικές συναλλαγές και χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου πανομοιότυπο ή παρόμοιο σημείο –ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες ή παρόμοιες με εκείνες για τις οποίες έχουν καταχωριστεί τα σχετικά σήματα– το οποίο αντλεί αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη των εν λόγω σημάτων ή βλάπτει τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη. Η άσκηση του ως άνω δικαιώματος δεν προϋποθέτει την ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης στο ενδιαφερόμενο κοινό. Απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει αν η εκ μέρους της Dr. Liebe τοποθέτηση σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με τα σήματα ÖKO-TEST στα προϊόντα της είχε ως συνέπεια να αντλεί η εταιρία αυτή αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη των εν λόγω σημάτων ή να βλάπτεται ο εν λόγω διακριτικός χαρακτήρας ή η φήμη. Εφόσον διαπιστώσει ότι τούτο ισχύει, το αιτούν δικαστήριο οφείλει επιπλέον να εξετάσει αν η Dr. Liebe απέδειξε, εν προκειμένω, την ύπαρξη «εύλογης αιτίας», κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 207/2009, ή «νόμιμης αιτίας», κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, για την τοποθέτηση του σημείου αυτού επί των προϊόντων της. Πράγματι, στην τελευταία αυτή περίπτωση, θα πρέπει να συναχθεί ότι η ÖKO-TEST Verlag δεν έχει το δικαίωμα να απαγορεύει την εν λόγω χρήση βάσει των ως άνω διατάξεων.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Διεύθυνση Έρευνας και Τεκμηρίωσης

Ιανουάριος 2026